

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

6 november 2007

BELEIDSBRIEF

Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

Beleidsprioriteiten 2007-2008

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

INHOUD

	Blz.
Inleiding.....	5
Luik I: Ruimtelijke Ordening.....	6
1°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker regelgevend kader.....	6
(1) Een algemene decreetwijziging op punt stellen.....	8
(2) Een decreet Grondbeleid.....	9
(3) Evaluatie toepassingsgebied Rubiconfonds.....	10
(4) Uitvoering geven aan het decreet Brownfieldconvenanten.....	10
(5) Deontologische code voor behoorlijk bestuur bij semi-publieke instellingen.....	11
(6) Bevoegdheidsonduidelijkheden rond buurtwegen aanpakken.....	11
2°. Uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verderzetten.....	11
(7) Gelijkwaardige inspanningen stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur.....	19
(8) Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties verder voeren, met aandacht voor de ijzeren voorraad.....	20
(9) Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen opvoeren in functie van een ijzeren voorraad.....	20
3°. De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen via gedragen partnerschappen.....	21
(10) Kwalitatieve verkavelingen promoten.....	27
(11) Ideeënboek rond kwalitatieve bedrijventerreinen opmaken en promoten.....	27
(12) Het planologisch attest blijvend stimuleren.....	27
(13) Verweving.....	27
(14) Aftoetsingskader voor grootschalige detailhandelsvestigingen opstellen.....	28
(15) Werken aan toekomstmogelijkheden voor jeugdverblijven.....	28
(16) Ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaken in uitvoering van de bekkenbeheerplannen.....	28
(17) Grensoverschrijdende en internationale samenwerking versterken.....	29
4°. Werken aan de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.....	29
(18) Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op korte termijn actualiseren en gedeeltelijk herzien.....	31
(19) Voorbereidingen treffen voor een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.....	32
(20) Beleidsvoorbereidend onderzoek door het Steunpunt Ruimte en Wonen aansturen.....	33
5°. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid.....	34
5.1. Planning.....	34
(21) Typevoorschriften gewestelijke RUPs.....	35
(22) Stimuleren van strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.....	35
(23) Monitoring en evaluatie van provinciale ruimtelijke structuurplannen.....	35
(24) Plan-MER integratiespoor.....	36
(25) Doelgericht rekening houden met de veiligheidsrisico's van bedrijven.....	36
5.2. Grondbeleid.....	37
(26) Geoloket 'onbebouwde percelen' implementeren.....	37
5.3. Vergunningenbeleid.....	37
(27) Informatieloket Ruimtelijke Ordening verder stroomlijnen.....	39
(28) Een klantvriendelijke en snelle afhandeling van vergunningsaanvragen als prioritair aandachtspunt.....	39
(29) De stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning verder integreren.....	40

(30) Beoordelingskader goede ruimtelijke ordening: opmaken, uittesten en finaliseren...	40
(31) Verordening inzake toegankelijkheid van gebouwen uitvaardigen	41
6°. Vereenvoudigen van procedures en lasten.....	41
(32) GeGIS als referentie-instrument voor RWO verder ontwikkelen.....	42
(33) Een geïntegreerd ict-project rond Onroerend Erfgoed en Ruimtelijke Ordening.....	43
7°. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken	43
(34) Gemeenten stimuleren tot realisatie van de vijf ontvoogdingvoorwaarden	45
(35) Ontvoogde gemeenten ondersteunen bij hun autonome rol	46
Luik II : Onroerend Erfgoed.....	47
8°. Onroerend erfgoeddecreet	47
(36) Onroerend erfgoeddecreet.....	47
(37) Uitbreiding decreet op de bescherming van het varend erfgoed	48
9°. Draagvlak	48
9.1. Geïntegreerde erfgoedzorg in de praktijk	48
(38) Ondersteuning lokale besturen en intergemeentelijke samenwerking	50
(39) Kerkelijk erfgoed	50
(40) Samenwerken met onderwijs blijft belangrijk	51
(41) Verzekeren van de continuïteit van ‘ondersteunende’ onderzoeksdisciplines	51
(42) Interdisciplinaire en/of innovatieve modelprojecten opzetten, ondersteunen en criteria ervoor bepalen.....	51
9.2. Draagvlak voor erfgoed vergroten	52
(43) 20 jaar Open Monumentendag	53
(44) Gewestelijke partnersverenigingen	53
(45) Monumentenstrijd.....	54
(46) (Lokale) erfgoedverenigingen verder ondersteunen	54
(47) Omgaan met hedendaagse uitdagingen op het vlak van toegankelijkheid en energieprestatieregeling	54
9.3. Van actor naar regisseur.....	54
(48) Onderzoeksbalans onroerend erfgoed	56
(49) Beheer, verwerking en ontsluiting van informatie over onroerend erfgoed.....	56
(50) Handleidingen en richtlijnen blijven belangrijk	56
(51) Opmaak van archeologische potentiekaarten	57
(52) Verder werken aan een toekomst voor maritiem erfgoed	57
(53) Erfgoed in Europese en internationale context	57
10°. Beschermingsbeleid.....	57
(54) Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid	57
(55) Erfgoed Eerste Wereldoorlog beschermen voor de toekomst	62
(56) Afstemmen met ruimtelijke ordening	63
(57) Maximaal benutten van de beheersinstrumentaria	63
11°. Financiering.....	64
(58) Vlotte toekenning van beheerspremies	64
(59) (Alternatieve) financiering in de toekomst	67
Luik III: Handhaving.....	68
12°. Voeren van een handhavingsbeleid gericht op het voorkomen van inbreuken.....	69
(60) Aandacht voor rechtszekerheid bij kopen en huren van een onroerend goed	69
(61) Herstel via stakingsbevelen	70
13°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker decretaal kader.....	70
(62) Een algemene decreetswijziging inzake handhaving op punt stellen	70
14°. Een reparatief optreden verzekeren binnen een zo kort mogelijke termijn	70
(63) Wegwerken historische achterstand herstelbevelen	71
15°. Uitbouwen van een effectief handhavingsbeleid op het vlak van onroerend erfgoed	71
(64) Intensifiëren van het opsporingsbeleid via synergieën in de inspectiediensten	72

Bijlage 1. Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het begrotingsjaar 2008	73
Bijlage 2. Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens de lopende legislatuur	77
Bijlage 3. Overzicht van de uitvoering van de belangrijkste decreetgeving.....	80

Inleiding

In de loop van 2006 werd het beleidsdomein RWO gereorganiseerd in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), deze hervorming werd in 2007 geconsolideerd. Voor de uitvoering van mijn beleid kan ik steunen op mijn administratie, die nu bestaat uit het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) en de intern verzelfstandigde agentschappen Inspectie RWO, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed Vlaanderen (R-O Vlaanderen) en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE). In het beleidsdomein RWO werden de bevoegdheden van de vroegere Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (AROHM) ondergebracht, samen met de activiteiten van het VIOE.

Het departement RWO geeft, voor wat mijn bevoegdheden betreft, ondersteuning bij de voorbereiding van het beleid rond ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed. Het bouwt inhoudelijke expertise op rond deze beleidsthema's, bereidt de beleidsnota's en beleidsbrieven voor en coördineert de algemene communicatie- en informatica-initiatieven binnen het beleidsdomein RWO.

De agentschappen hebben een meer uitvoerende taak. Het agentschap Inspectie RWO voert het handhavingsbeleid uit en ziet toe op de naleving van de reglementering bij alles wat te maken heeft met ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed. Het agentschap R-O Vlaanderen voert het beleid voor ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed uit. Zij ondersteunt en sensibiliseert burgers, lokale overheden en diverse instanties met advies, subsidies of premies en communicatie-initiatieven. Het VIOE is een wetenschappelijk instituut dat onderzoek verricht naar het onroerend erfgoed. De onderzoeksresultaten worden verspreid binnen het vakgebied en vertaald naar een ruim publiek.

Door het besluit van de Vlaamse regering van 26 januari tot regeling van de samenstelling van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening- Onroerend Erfgoed (SARO) werd een eerste stap gezet tot het operationeel maken van de strategische adviesraad. In het najaar van 2007 zullen de leden aangeduid worden zodat de SARO haar adviesbevoegdheid effectief kan uitoefenen.

Binnen mijn bevoegdheden streef ik duidelijk vier aspecten na. 'Dienstverlening', 'Klantgerichtheid', het 'wegwerken van achterstallen' en het 'respecteren van wettelijke termijnen'.

Deze vier principes zijn een constante doorheen de inspanningen die inzake RO en OE geleverd worden binnen de Vlaamse overheid. Ik ben dan ook verheugd u deze beleidsbrief te kunnen presenteren waarin duidelijk is dat de inspanningen lonen. Meer en meer gemeentes worden ontvoegd, de behandelingstermijnen van stedenbouwkundige vergunningen zijn heel sterk teruggedrongen, stedenbouwkundige beroepen worden vlotter afgewerkt, ...

Dit neemt uiteraard niet weg dat constante aandacht nodig is. Ook in 2008 voorzie ik de nodige inspanningen hiertoe.

Luik I: Ruimtelijke Ordening

1°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker regelgevend kader

Beleidsdoelstelling

Het principe van de rechtszekerheid stond gedurende de vorige legislatuur centraal in het beleid ruimtelijke ordening. Dit blijft zo.

Het moet voor elke burger en elk bedrijf duidelijk zijn wat de regels zijn, wat kan en wat niet kan. Decretale bepalingen en stedenbouwkundige voorschriften moeten goed leesbaar en eenduidig zijn. Het is één van mijn voornaamste doelstellingen te komen tot een algemene decreetwijziging.

De burger moet, ondanks de complexiteit van de geregeld wijzigende regelgeving, steeds kennis kunnen nemen van de geldende reglementering.

Potentiële verkrijgers of huurders (voor meer dan negen jaar) van een onroerend goed of een zakelijk recht op dit onroerend goed moeten tijdig op de hoogte zijn van de bouwmisdrijven die er op rusten.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

Voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot decretale initiatieven

Tijdens het werkjaar 2007 werden diverse voorbereidende werkzaamheden ondernomen vanuit de principiële optie om één grote aanpassing van het ruimtelijkeordeningsdecreet van 1999 door te voeren, waarin naast belangrijke politieke keuzes ook grote en kleine technische vernieuwingen, verbeteringen en aanpassingen worden ingebracht.

Zowel op het vlak van planologie, vergunningenbeleid als handhavingsbeleid werd gezocht naar een politiek en juridisch draagvlak voor innovaties en aanpassingen die procedures transparanter maken, administratieve vereenvoudiging in de hand werken, de rechtszekerheid bevorderen of de efficiëntie van het overheidsoptreden ter vrijwaring van een zorgvuldige en duurzame aanwending van percelen versterken.

Bij deze voorbereidende werkzaamheden is het besef gegroeid dat naast voormelde globale aanpassing van het ruimtelijkeordeningsdecreet van 1999 nood is aan een afzonderlijk decreet op het grondbeleid, waarin relevante en valabele juridische en beleidsmatige instrumenten van het grondbeleid uitgewerkt, samengebracht en geïntegreerd worden. Verschillende van die instrumenten vormden het voorwerp van uitvoerige technische en politieke discussies.

Op grond van een gedegen voorbereidingsfase is het de bedoeling om de ontwerp teksten voor het “aanpassingsdecreet” en het “decreet grondbeleid” in 2008 de geijkte wetgevingsprocedure te doorlopen.

Een meer concrete opgave van belangrijke items en onderdelen binnen deze decreetgeving wordt verder gegeven, onder de beleidsinitiatieven voor 2008.

Rubiconfonds

Het Rubiconfonds werd opgericht in 2003 via het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003. Het fonds moet de investeringen van de minister bevoegd voor waterbeheersing bijkomend ondersteunen via aanvullende financiering en anderzijds gemeenten die waterbeheersingswerken uitvoeren, bijkomend ondersteunen.

De Vlaamse Regering heeft het besluit van de Vlaamse Regering met de subsidieregeling dit najaar definitief goedgekeurd. Het besluit zal van toepassing zijn op alle subsidieaanvragen die na 15 augustus 2007 en voor 22 oktober 2007 worden ingediend. Zoals voorzien in dit besluit heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) de selectiecriteria voor de rangschikking van de aanvragen uitgewerkt. Het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van deze selectiecriteria werd principieel goedgekeurd op 5 oktober 2007. Dit besluit laat toe om de 2.500.000 Euro die met een dotatie vanuit de algemene uitgavenbegroting aan het Rubiconfonds werd gegeven voor het einde van 2007 als subsidie te verdelen over projecten van lokale waterbeheerders (gemeenten, gemeentelijke bedrijven, intercommunales, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, polders, wateringen en provincies). Op die manier zal voor verschillende projecten die waterhuishoudingswerken uitvoeren om woningen, bedrijfsgebouwen en vitale openbare nutsvoorzieningen te vrijwaren van overstroming de kostprijs voor de lokale waterbeheerder gehalveerd worden. Hierdoor wordt een substantiële bijdrage geleverd om binnen de drie jaar oplossingen te bieden voor overstromingen.

Tevens heeft de Vlaamse Regering bij besluit van 5 oktober 2007 de werking van het Rubiconfonds goedgekeurd.

Brownfielddecreet

Op 30 maart 2007 heeft het Vlaams Parlement het decreet betreffende de **brownfieldconvenanten** goedgekeurd. Dit “Brownfielddecreet” wil een facilitair kader aanreiken om de herontwikkeling van Brownfields. Via de Brownfieldconvenanten krijgen projectontwikkelaars en investeerders een aantal juridisch-administratieve en financiële voordelen (facilitair kader) bij de ontwikkeling van braakliggende en onderbenutte bedrijventerreinen. Daarmee wil de Vlaamse Regering hen ertoe aanzetten bij voorkeur verlaten sites (Brownfields) te hergebruiken in plaats van nieuwe gebieden (Greenfields) aan te snijden voor de ontwikkeling van industriële activiteiten, woningbouw of recreatie. Voor de uitwerking van dit facilitair kader werden al drie uitvoeringsbesluiten genomen:

Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot regeling van de bezwaren tegen erfdiensbaarheden tot openbaar nut voor de verwezenlijking van een Brownfieldproject regelt de bezwaarprocedure van een door erfdiensbaarheid tot openbaar nut getroffen goed.

Om tot een transparante implementatie van de Brownfieldconvenanten te komen werd er decretaal een bepaling ingeschreven inzake de informatieplichten. Het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2007 regelt het bezorgen van een kopie van de Brownfieldconvenanten aan zowel het Vlaams Agentschap Ondernemen als aan de gemeente(n) op wiens grondgebied het convenant betrekking heeft.

Tenslotte is er het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2007 betreffende de vorm van het attest tot het verkrijgen van kosteloze registratie. Immers om de zware kosten en lasten bij de uitvoering van een Brownfieldproject te drukken werd voorzien in kosteloze registratie van het bekomen goed.

Bekendmaking van de wetgeving

De bekendmaking van de algemene wetgeving gebeurt in hoofdzaak via twee websites. De website www.ruimtelijkeordening.be richt zich hoofdzakelijk op professionelen en geeft te allen tijde de meest actuele weergave van alle geldende reglementeringen op het vlak van ruimtelijke ordening. De website www.bouwenenwonen.be vertaalt de wetgeving in laagdrempelige teksten op maat van specifieke vragen van de burgers. De teksten wijzen ook op de eventuele noodzakelijke machtiging voor werken aan een beschermd monument. Verder heeft mijn administratie een reeks folders verspreid om de bevolking te informeren over de vergunningsplicht bij een aantal zeer frequente ingrepen in en rond het huis.

De inwerkingtreding van het Rubiconfonds en de oproep tot indienen van subsidieaanvragen werd bekend gemaakt via vermelding op de startpagina van de website www.ruimtelijkeordening.be en door een rondschrijven aan de gemeenten. Voor de brownfieldconvenanten is de website van VLAO het centrale infopunt.

Aandacht voor probleem dubbel takenpakket van sommige semi-publieke instellingen.

In mijn vorige beleidsbrief kondigde ik aan de nodige maatregelen te nemen tegen eventuele problemen die rijzen als gevolg van het dubbel takenpakket van sommige semi-publieke instellingen. Zoals besproken in de vergadering van de commissie Ruimtelijke Ordening van 1 maart 2007 in het Vlaams Parlement, krijgen bepaalde instellingen bepaalde taken toevertrouwd weliswaar elk binnen eigen wettelijke marges, maar dat bij de uitvoering ervan de situatie kan ontstaan van mogelijke belangenvermenging. Zo is het mogelijk dat bijvoorbeeld een intercommunale voor gronden die zij vroeger of recent nog in eigendom heeft verworven, ontwerper is van een ordeningsplan dat de gronden een onmiddellijke meerwaarde bezorgt.

Van publiekrechtelijke personen verwachten we behoorlijk bestuur mogen verwachten, wat er op neerkomt dat de besturen en instellingen de situaties moet vermijden waarin de indruk ontstaat dat er gehandeld is met voorkennis of dat belangen als eigenaar invloed hebben gehad op de planopmaak die moet gebeuren vanuit het algemeen belang.

Op vraag van mij en de minister bevoegd voor binnenlands bestuur onderzoekt mijn administratie een aantal casussen.

Andere regelgevende initiatieven

Een aantal regelgevende initiatieven werden reeds afgewerkt en andere zijn in opmaak. Op 29 juni 2007 werden een aantal versoepelingen aangebracht rond toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen. De versoepeling slaat vooral op plattelandstoerisme en jeugdlogies, maar ook een aantal algemene voorwaarden werden versoepeld. Voor plattelandstoerisme werd het mogelijk om acht accomodaties aan te bieden in plaats van vier. En de functiewijziging van bestaande vergunde landbouwgebouwen naar jeugdlogies werd mogelijk gemaakt. (Het besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2007 dat een aanpassing is van het besluit tot bepaling van de toelaatbare functiewijziging voor gebouwen, gelegen buiten de geëigende bestemmingszones van 28 november 2003, werd reeds gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 23 juli 2007). Het versoepelde de mogelijkheden voor plattelandslgies en jeugdlogies en wijzigde enkele andere toepassingsvoorwaarden.

Door de Vlaamse Regering werd op 19 juli 2007 een besluit tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, principieel goedgekeurd. (zie hoofdstuk 5)

Daarnaast is een besluit in opmaak rond het integratiespoor van de milieueffectrapportage in ruimtelijke uitvoeringsplannen. (zie hoofdstuk 5)

Beleidsinitiatieven tijdens 2008**(1) Een algemene decreetwijziging op punt stellen**

In 2008 wordt een globaal decretaal initiatief uitgewerkt, dat zowel op planologisch vlak als op het vlak van het vergunningen- en handhavingsbeleid streeft naar belangrijke innovaties en naar technische aanvullingen en bijstellingen.

De volgende initiatieven worden overwogen. Op het terrein van de planologie wordt in het bijzonder werk gemaakt van een geïntegreerde planningsprocedure, die kan worden toegepast in gevallen waarin ruimtelijke uitvoeringsplannen voor belangrijke en urgente ruimtelijke projecten onverenigbaar zijn met het vigerende structuurplan. De geïntegreerde procedure moet toelaten dat de noodzakelijke aanpassing van het structuurplan en de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan gelijktijdig (in plaats van opeenvolgend) worden doorgevoerd, wat uiteraard een forse tijdswinst betekent.

Er worden diverse maatregelen uitgewerkt om het planologisch beleid te vereenvoudigen of te flexibiliseren.

Binnen het vergunningenbeleid wordt in eerste instantie gewerkt aan een herbronning van de beroepsprocedure. Er wordt in dit verband gedacht aan de volgende piste waarbij de opportuniteit van vergunningsbeslissingen van schepencolleges zal nog slechts op één niveau (bestendige deputatie) kunnen worden aangevochten. De beroepsbeslissingen van de bestendige deputaties zouden dan enkel nog aanleiding kunnen geven tot een jurisdictioneel beroep bij een administratief rechtscollege.

De uit te werken ontwerp teksten besteden aandacht aan de creatie van vormen van “zorgwonen”, door middel van een voorwaardelijke vrijstelling van de vergunningsplicht (voor de wijziging van het aantal woongelegenheden) indien in functie van het huisvesten van ten hoogste twee hulpbehoevenden of personen met beperkte woonbehoeften een ondergeschikte wooneenheid wordt gecreëerd binnen het bestaande woningvolume of binnen de bestaande uitbreidingsmogelijkheden.

De huidige bepalingen die rechtszekerheid bieden met betrekking tot zonevreemde constructies, staan ingeschreven in de overgangsmaatregelen van het ruimtelijkeordeningsdecreet van 1999. Zij hebben dus slechts betrekking op door gewestplannen of algemene plannen van aanleg aangewezen gebieden. De voor te stellen aanpassingsbepalingen willen de bestaande basisrechten een meer generiek karakter geven. Dat betekent dat de decretale basisrechten ook gelden indien een gemeente met een eigen structuurplan géén uitvoeringsplan-“zonevreemde constructies” opstelt, maar ook dat ruimtelijke uitvoeringsplannen rekening moeten houden met de decretale basisrechten (uitgezonderd wat betreft de volumennormen bij herbouw of in ruimtelijk kwetsbare gebieden).

Het is de bedoeling om het begrip “ruimtelijk kwetsbaar gebied” zowel voor het vergunningen- als voor het handhavingsbeleid op uniforme wijze te definiëren.

Er is een daarenboven dringend nood aan een goede decretale basis voor een zgn. “as built-attest”, waarin wordt verklaard dat de uitgevoerde bouwwerken niet of slechts marginaal afwijken van het bouwplan.

De ontwerpdecreetgeving moet ook een zgn. “uitdovend woonrecht” voor weekendverblijven omvatten, in uitvoering van het regeerakkoord.

Een aantal andere voor te stellen maatregelen en bepalingen kunnen worden gekaderd in het streven naar administratieve vereenvoudiging en regelgevende transparantie :

1. de tekstuele integratie van vergunningsprocedures uit het ruimtelijkeordeningsdecreet van 1999 en deze voor de niet-ontvoogde gemeenten uit het Coördinatiedecreet van 1996 ;
2. de mogelijkheid om in bepaalde gevallen de vergunningsplicht te vervangen door een meldingsplicht ;
3. de creatie van een decretale basis voor de afstemming van de procedure, het tijdsverloop en de dossiersamenstelling binnen de “milieuvergunningprocedure” en de “stedenbouwkundige vergunningprocedure”.

Over het geheel wordt nog verder overleg gevoerd binnen de Vlaamse Regering.

(2) Een decreet grondbeleid

Het grondbeleid is voor de overheden een belangrijk hulpmiddel voor het realiseren van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, huisvesting en economische ontwikkeling. Grondbeleid is nodig om te zorgen voor een voldoende aanbod van gronden voor goedkope woningen, vrije kavels,

bedrijfsterreinen, groen en andere publieke voorzieningen.

Zeker nu het Vlaamse Regeerakkoord 2004-'09 het recht op een betaalbare woning naar voor schuift als één van de hoofdprioriteiten voor de legislatuur, is er nood aan een geëigend decretaal kader met stimulerende en dwingende maatregelen voor de realisatie van doelstellingen op het vlak van het grondbeleid.

De nodige technische en organisatorische werkinstrumenten zullen worden ontwikkeld. Deze zullen binnen één ontwerpdecreet-grondbeleid op elkaar worden afgestemd.

De ontwerpdecreetgeving zal in het bijzonder eigenaars van bouwkavels en panden aanmoedigen om deze op de markt te brengen. Meer in het bijzonder zal er een aparte registratie gebeuren van de gronden in eigendom van overheden. Tevens zullen activeringsmaatregelen worden opgenomen om deze gespreid op de markt te brengen.

Bijzondere aandacht verdient ook de tekstuele implementatie van het voorstel van resolutie van de heren Patrick Lachaert en Bart Martens en de dames Veerle Heeren, Caroline Gennez, Dominique Guns en Joke Schauvliege “betreffende de beschikbaarheid van betaalbare bouwgronden” (Parl. St., VI. Parl., 2006-07, 1012/1). In uitvoering van dit voorstel zal het ontwerpdecreet ondermeer bepalen dat elke gemeente een bindend percentage moet vastleggen betreffende het “sociaal woonaanbod”.

Hierbij wordt onderzocht welke instrumenten de overheid kan hanteren om dit bindend percentage niet alleen te bepalen, maar ook te halen.

Daarenboven zal het decreet grondbeleid ook maatregelen omvatten om het bescheiden woonaanbod te stimuleren. Zoals met betrekking tot planologie en het vergunningenbeleid maakt het grondbeleid voorwerp uit van verder overleg binnen de Vlaamse Regering.

(3) Evaluatie toepassingsgebied Rubiconfonds

Na de afgesproken evaluatie van het besluit voor het begrotingsjaar 2007 zal mijn administratie bij de voorbereiding van het nieuwe besluit in 2008 nagaan of we het besluit binnen de budgettaire mogelijkheden kunnen verruimen. De andere toepassingsgebieden die vermeld staan in art. 30 van het decreet van 27 juni 2003, komen hierbij in aanmerking, maar ook een verruiming van voor subsidie in aanmerking komende overheden (bijvoorbeeld de VLM of ruilverkavelingscomités...) en een verlaging van het minimum- en maximumbedrag van de subsidiabele kosten zullen overwogen worden. In de algemene uitgavenbegroting 2008 wordt, in afwachting van de operationalisering van de planbaten, opnieuw een budget van 2.500.000 euro als dotatie aan het Rubiconfonds gegeven om lokale waterprojecten te subsidiëren.

Eind februari 2008 zal een nieuw ontwerpbesluit worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

(4) Uitvoering geven aan het decreet Brownfieldconvenanten

De regering heeft beslist dat investeerders en projectontwikkelaars aanvragen voor een brownfieldconvenant kunnen indienen van 6 augustus 2007 tot vrijdag 21 december 2007. Het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) heeft deze oproep gelanceerd. De Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) is ondertussen begonnen met het nauwgezet onderzoek van de eerste ingediende dossiers.

Binnen deze oproeptermijn zijn drie beoordelingsmomenten voorzien, respectievelijk voor projecten ingediend vóór 24 september 2007, vóór 12 november 2007 en voor 22 december 2007. Brownfieldconvenanten kunnen worden afgesloten tot 31 december 2009.

(5) Deontologische code voor behoorlijk bestuur bij semi-publieke instellingen

In 2008 zal mijn administratie haar onderzoek verderzetten van een aantal casussen om een duidelijk zicht te krijgen op de situatie. Op basis hiervan zal zij een eerste aanzet van aanbevelingen voorbereiden voor behoorlijk bestuur bij intercommunales en autonome gemeentebedrijven (voornamelijk stedelijke ontwikkelingsbedrijven) voor wat betreft het beleidsdomein RWO. Zij zal zich hierbij inspireren op de Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Vervolgens zal er mede op initiatief van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur midden 2008 overleg georganiseerd worden met vertegenwoordiging van de intercommunales, de stedelijke ontwikkelingsbedrijven alsook de Vereniging van Steden en Gemeenten om te komen tot een gedragen deontologische code.

(6) Bevoegdheidsonguidelikheden rond buurtwegen aanpakken

Ik zal in overleg met de minister bevoegd voor openbare werken een voorontwerp van decreet uitwerken tot wijziging van de Wet van 10 april 1841 op de Buurtwegen. Hierin worden de bevoegdheden van de diverse bestuursniveaus rond buurtwegdossiers herschikt en een specifiek administratief toezicht behouden omwille van het belang van het buurtwegennet. Ik denk hierbij met name aan een goedkeuringstoezicht op provinciaal niveau. De bescherming van het netwerk van buurtwegen wordt verhoogd door in de wetgeving op te nemen dat buurtwegen slechts afgeschaft of gedeeltelijk afgeschaft kunnen worden als er een alternatieve verbinding is die vergelijkbaar is op het vlak van verkeersveiligheid, ontsluiting, bereikbaarheid, afstand en verplaatsingsduur.

2°. Uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verderzetten

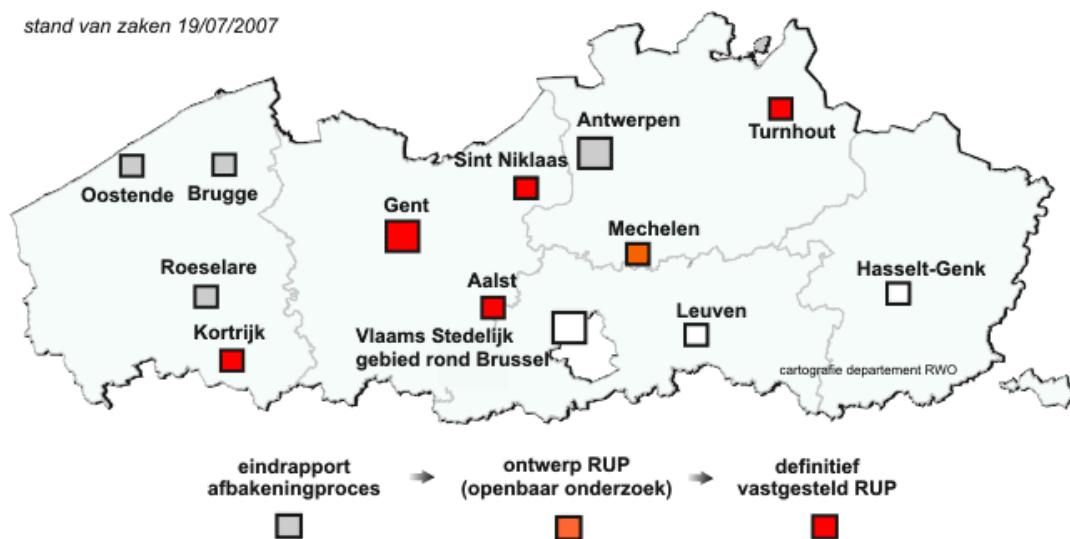
Beleidsdoelstelling

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is een wetenschappelijk onderbouwde visie op hoe we in Vlaanderen met onze ruimte moeten omgaan om een zo groot mogelijke ruimtelijke kwaliteit te krijgen. Het is sinds 1997 een essentieel onderdeel en belangrijke motor van het ruimtelijk beleid.

- het afronden van het actieprogramma van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, onder dit uitgangspunt verder uitgewerkt.
- het bewerkstelligen van de doorwerking van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op de verschillende beleidsniveaus en in de verschillende beleidssectoren (uitgewerkt onder uitgangspunt 3: De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen via gedragen partnerschappen.)
- het maken van een evaluatie en het actualiseren en gedeeltelijk herzien van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, voor de periode na 2007 (uitgewerkt onder uitgangspunt 4: Werken aan de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen)
- het voorbereiden van een fundamentele herziening : ‘tweede’ Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (uitgewerkt onder uitgangspunt 4: Werken aan de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen)

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

Centraal bij mijn inspanningen in het kader van de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen staat de **gelijkwaardige en gelijktijdige inspanningen ten aanzien van stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur.**

Figuur 1: stand van zaken en timing gewestelijke afbakeningsprocessen stedelijke gebieden

Stedelijke gebieden

Het voorbije jaar werd door mijn administratie volop verder gewerkt aan de **afbakening van de stedelijke gebieden**. De Vlaamse Regering heeft het voorbije werkjaar het ruimtelijk uitvoeringsplan van de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Sint-Niklaas definitief goedgekeurd. Het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Mechelen is op 19 juli 2007 voorlopig vastgesteld. Voor Roeselare wordt de voorlopige vaststelling gepland voor dit jaar. Vanuit de toepassing van het **decreet** van 18 december 2002, zoals gewijzigd, betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage en de opmaak van planMER's zijn er ondertussen extra onderzoeken opgestart voor de lopende afbakeningsprocessen voor het grootstedelijk gebied Antwerpen en de regionaalstedelijke gebieden Oostende en Brugge. Tijdens de plenaire vergadering over het voorontwerpplan voor de stedelijke gebieden Oostende, Brugge en Roeselare is ondermeer door de gemeenten aangedrongen om bijkomende gebieden in het plan op te nemen. Voor het stedelijk gebied Roeselare is intussen een tweede plenaire vergadering gehouden en wordt het dossier voor voorlopige vaststelling voorbereid. Voor de stedelijke gebieden Brugge en Oostende wordt bijkomend onderzoek gevoerd in het kader van de opmaak van het plan-MER.

Voor het Vlaams Stedelijk gebied rond Brussel werden in de loop van 2007 de grote inhoudelijke ruimtelijke opties uitgewerkt en vastgelegd bij beslissing van de Vlaamse Regering. Ook hiervoor zal in het voorjaar 2008 met de opmaak van een plan-MER begonnen worden.

Voor de afbakeningsprocessen Leuven en Hasselt-Genk heeft mijn administratie gewerkt aan een eerste voorstel van algemene ruimtelijke principes. Op basis van deze voorstellen zal ik de nodige initiatieven nemen om de processen terug in overleg te brengen met de betrokken steden.

Stand van zaken en timing - Afbakeningsprocessen groot- en regionaalstedelijke gebieden											
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
RSG Aalst	jan □		maa ■	okt ○		jul ●					
RSG Turnhout		jan □		feb ■	nov ○		jun ●				
GSG Gent		apr □			aug ■		apr ○	dec ●			
RSG Kortrijk	maa □			okt ■		jul ○			jan ●		
RSG Sint-Niklaas				jan □			jan ■	maa ○		jan ●	
RSG Mechelen	jan □				jul ■			jun ○		jul ○	●
RSG Oostende				okt □		aug ■				mei ○	○
RSG Brugge					sep □		sep ■			mei ○	○
RSG Roeselare					mei □		feb ■			jun ○	●
GSG Antwerpen						mei □		mei ■			○
Vlaams Stedelijk gebied rond Brussel							nov □	abc	abc	bc	■
RSG Hasselt-Genk			mei □		d					e	
RSG Leuven				sept □	d					e	

afbakeningsproces:

- afbakeningsproces opgestart
- afbakeningsproces afgerond

opmaak gewestelijk RUP:

- plenaire vergadering
- voorlopige vaststelling
- definitieve vaststelling

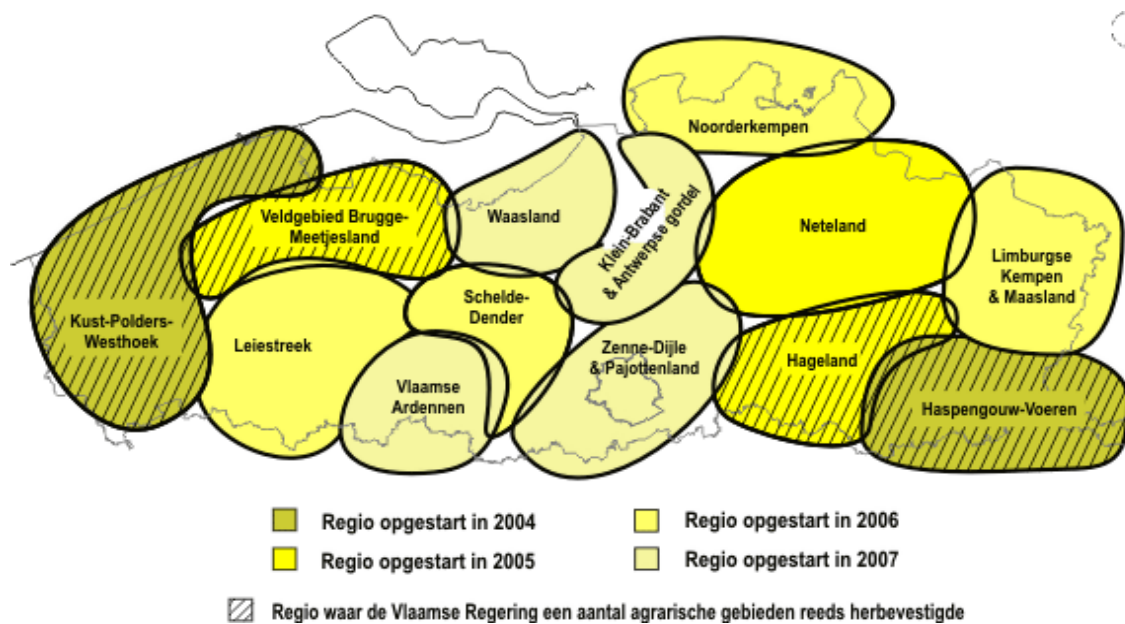
overige aanduidingen:

- a tussentijds rapport focusbepaling voor VR: juli 2005
- b tussentijdse beslissing VR
- c start vervolgstudie
- d geen akkoord, proces opgeschort
- e informeel politiek overleg

Tabel 1: Stand van zaken afbakening regionaal- en grootstedelijke gebieden

Buitengebied

De afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur wordt sinds 2004 systematisch aangepakt via gebiedsgerichte planningsprocessen in 13 buitengebiedregio's. De inhaalbeweging die we in 2004 hebben ingezet ten aanzien van de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur werpt intussen zijn vruchten af. In uitvoering van de met reden omklede motie van het Vlaams Parlement van 17 mei 2006 over deze planningsprocessen werden een aantal bijsturingen aan het proces doorgevoerd die het overleg met de actoren in de lopende regio's vlotter moeten laten lopen.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Haspengouw-Voeren							jun □	jul ■	dec ●	►	►	►
Kust-Polders-Westhoek							jun □	jul ■	maa ●	►	►	►
Hageland								□	■	●	►	►
Neteland								□	■	●	►	►
Veldgebied Brugge - Meetsland								□	■	●	►	►
Limburgse Kempen en Maasland									□	■	●	►
Noorderkempen									□	■	●	►
Schelde-Dender									□	■	●	►
Leiestreek									□	■	●	►
Zenne-Dijle-Pajottenland										□	■	►
Klein-Brabant/Antwerpse gordel										□	■	►
Waasland										□	■	►
Vlaamse Ardennen										□	■	►

proces

- proces opgestart
 ■ proces afgerond

vervolgtraject

- beslissing Vlaamse Regering
 ► opmaak gewestelijke RUPs in uitvoering beslissing Vlaamse Regering (details: zie tabel)

figuur 2: stand van zaken planningsprocessen buitengebied

In vijf regio's (Regio Haspengouw-Voeren, Regio Kust-Polders-Westhoek, Regio Veldgebied Brugge-Meetjesland, Regio Hageland en Regio Neteland) is het eindvoorstel van ruimtelijke visie afgewerkt en worden sinds 2007 systematisch gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de verdere realisatie van de kwantitatieve opties inzake landbouw, natuur en bos voorbereid en in procedure gebracht. Dit gebeurt op basis van de prioriteiten en fasering vastgelegd in een operationeel uitvoeringsprogramma.

Voor vier regio's (Regio Limburgse Kempen en Maasland, Regio Noorderkempen, Regio Schelde-Dender, Regio Leiestreek) werd het proces in 2006 opgestart en is het overleg met de partners op dit ogenblik in uitvoering. Dit moet resulteren in een eindvoorstel van ruimtelijke visie in 2008.

In de laatste vier regio's (Regio Zenne-Dijle-Pajottenland, Regio Antwerpse Gordel-Klein-Brabant, Regio Waasland, Regio Vlaamse Ardennen) werden de planningsprocessen in 2007 opgestart. Het is de bedoeling deze processen tijdens de legislatuur af te kunnen ronden met een beslissing over de operationele uitvoeringsprogramma's zodat vanaf 2009 volop ingezet kan worden op de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in deze gebieden.

Via tussentijdse beleidsmatige herbevestigingen van de bestaande plannen van aanleg voor agrarische gebieden wordt sinds 2005 systematisch invulling gegeven aan de aanduiding van die delen van de 750.000 ha agrarisch gebied waarvoor het bestaande gewestplan een voldoende planologisch-juridische vertaling is van de gewenste agrarische structuur. Midden 2007 is op deze wijze ca. 230.000 ha agrarisch gebied herbevestigd in vier buitengebiedregio's: Haspengouw-Voeren, Kust-Polders-Westhoek, Veldgebied Brugge-Meetjesland en Hageland.

Hieronder wordt per proces een gedetailleerd overzicht gegeven van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de beslissingen van de Vlaamse Regering.

Regio Haspengouw-Voeren	• Ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos afgewerkt in mei 2005. • Beslissing Vlaamse Regering over operationeel uitvoeringsprogramma en herbevestiging ca. 41.000 ha agrarisch gebied (december 2005). • Ontwerp RUP Bos- en landbouwgebieden 'Schelfheide' voorlopig vastgesteld op 20 april 2007. • Ontwerp RUP Landbouw-, natuur- en bosgebieden 'Jongebos en vallei van de Mombeek van Wintershoven tot Wimmertingen' voorlopig vastgesteld op 6 juli 2007. • Ontwerp RUP Landbouw-, natuur- en bosgebieden 'Winterbeek Sint-Huibrechts-Hern, Schalkhoven en Romershoven' voorlopig vastgesteld op 6 juli 2007. • Voorontwerp RUP Natuur- en landbouwgebieden 'Vinne-Galgenveld', tweede plenaire vergadering op 18 september 2007.
Regio Kust-Polders-Westhoek	• Ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos afgewerkt in mei 2005. • Beslissing Vlaamse Regering over operationeel uitvoeringsprogramma en herbevestiging ca. 95.000 ha agrarisch gebied (februari 2006). • Voorontwerp RUP Natuur- en landbouwgebieden 'Strand Middenkust-west', plenaire vergadering op 19 oktober 2007. • Voorontwerp RUP Natuurgebieden 'Strand Middenkust-oost', plenaire vergadering op 19 oktober 2007. • Voorontwerp RUP Natuur- en landbouwgebieden 'Blankaart-Merkembroek', plenaire vergadering op 19 oktober 2007.
Regio Veldgebied Brugge-Meetjesland	• Ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos afgewerkt in juni 2006. • Beslissing Vlaamse Regering over herbevestiging ca. 56.000 ha agrarisch gebied (juli 2006) en operationeel uitvoeringsprogramma (juni 2007)
Regio Hageland	• Ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos afgewerkt in juni 2006. • Beslissing Vlaamse Regering over operationeel uitvoeringsprogramma en herbevestiging ca. 37.000 ha agrarisch gebied (juli 2007).
Regio Neteland	• Ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos afgewerkt in juni 2006. • Beslissing Vlaamse Regering over operationeel uitvoeringsprogramma en voorstel herbevestiging agrarisch gebied in voorbereiding (voorzien najaar 2007).

Regio Limburgse Kempen en Maasland	• Overlegproces ruimtelijke visie landbouw, natuur en bos opgestart voorjaar 2006
Regio Schelde-Dender	• 'Verkenningsnota' voor advies voorgelegd aan gemeenten, provincies en belangengroepen in februari 2007
Regio Leiestreek	
Regio Noorderkempen	'Programma voor overleg' toegelicht op informatievergadering in september 2007 i.f.v. bi- en multilateraal overleg in oktober-december 2007
Regio Zenne-Dijle-Pajottenland, Regio Antwerpse Gordel-Klein-Brabant,	• Overlegproces ruimtelijke visie landbouw, natuur en bos opgestart voorjaar 2007
Regio Waasland,	• 'Verkenningsnota' voor advies voor te leggen aan gemeenten, provincies en belangengroepen in oktober-november 2007
Regio Vlaamse Ardennen	

Tabel 2: stand van zaken en vastgestelde timing– afbakeningsprocessen buitengebiedregio's

In uitvoering van een specifieke beslissing van de Vlaamse Regering werd reeds een specifiek ruimtelijk uitvoeringsplan voor landbouw, natuur en bos opgemaakt, met name het ontwerp RUP 'Intergetijdegebied noordelijke gedeelte Prosperpolder', voorlopig vastgesteld op 20 april 2007 in uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering over het geactualiseerd Sigmaplan.

De vermelde voorontwerpen en ontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen die thans in procedure zijn, bevatten voorstellen voor de aanduiding van ca. 2.900 ha agrarische gebieden, ca. 2.315 ha natuurgebieden, ca. 242 ha bosgebieden en ca. 66 ha overige groengebieden. Ca. 790 ha agrarisch gebied is aangeduid met de overdruk natuurverweving.

Economie

Algemeen overzicht aanbodbeleid in stedelijke gebieden en buitengebied

Het **aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties** gebeurt hoofdzakelijk in het kader van het Actieplan Bedrijventerreinen. Binnen het totaalpakket van 7.000 hectare bijkomende bedrijventerreinen uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, is het Vlaams gewest verantwoordelijk voor 4.100 ha (zonder de poorten). Met dit pakket worden meerdere types van bedrijventerreinen beoogd: gemengde en specifieke regionale bedrijventerreinen (detailhandel, kantoren, watergebonden, transport-en distributie enz.). Dit aanbod zorgt voor voldoende strategische locaties voor internationale sectoren met groeikansen, alsook voor de meer traditionele sectoren en voor de creatieve en kenniseconomie.

Intussen werden voor 3520 ha van deze 4100 ha concrete initiatieven genomen. Dat is 372 ha meer dan begin vorig jaar. Voor 1249 ha van de 3520 ha is de bestemmingsprocedure volledig afgerond: de Vlaamse Regering heeft de ruimtelijke uitvoeringsplannen die de herbestemming juridisch verordenen definitief vastgesteld. Hierdoor is er 159 ha meer dan vorig jaar juridisch vastgesteld. Voor 605 ha is een ruimtelijk uitvoeringsplan in procedure. Met de ruimtelijke uitvoeringsplannen 'Genenbos', 'Ravenshout-Noord', 'Genk Zuid-west' en 'Westrode' bevinden aanzienlijke oppervlaktes zich in de allerlaatste fase van de procedure. Voor nog eens ca 887 ha kan de decretale goedkeuringsprocedure spoedig starten.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de cijfers. Naar aanleiding van technische correcties in de digitale ruimteboekhouding zijn bepaalde cijfers uit de tabel niet te vergelijken met vorige rapportages¹.

¹ In vergelijking met de cijfers uit de vorige beleidsbrief, is de totaliteit in het aanbodbeleid voor bijkomende bedrijventerreinen gestegen van 3148 naar 3520, dus met 372 ha. Er vonden belangrijke wijzigingen plaats in de tabel voor volgende onderdelen:

Het cijfer voor de periode 1994-2002 is gedaald van 723 ha naar 470 ha door een herberekening van de GIS-gegevens in de ruimteboekhouding. De daling is een gevolg van verbeteringen die in de ruimteboekhouding zijn aangebracht gedurende de laatste jaren. Bijkomende correcties zijn niet uit te sluiten.

Uiteraard wijzigen de cijfers in de andere categorieën naarmate de voorbereiding en besluitvorming vordert, waardoor de cijfers 'opschuiven' tussen de categorieën (van voorbereiding naar procedure, van procedure naar definitieve vaststelling)

Aanbod op Vlaams niveau gerealiseerd in de periode 1994-2002 via gewestplanwijzigingen en plannen van aanleg	470 ha	Hierin worden enkel de bestemmingswijzigingen verrekend in steden en gemeenten die behoren tot de bevoegdheid van het Vlaams gewest. (geactualiseerd cijfer tov beleidsbrief 2006-2007 naar aanleiding van correcties in de digitale ruimteboekhouding)
Aanbod gerealiseerd in goedgekeurde gewestelijke RUP's	779 ha	Stedelijke gebieden Aalst, Turnhout, Gent, Kortrijk, Sint-Niklaas, Kievitplein Antwerpen, Airport Village Zaventem, 3 RUP's ENA, historisch gegroeide bedrijven en individuele bedrijven
Afgeronde bestemmingsprocedures	1.249 ha	
Aanbod RUP's in procedure (vanaf plenaire vergadering)	605 ha	Stedelijke gebieden Mechelen, Roeselare, Brugge, RUP's historisch gegroeide bedrijven, RUP's individuele regionale bedrijven, 3 RUP's voor ENA, Meise-Westrode
Aanbod RUP's in voorbereiding	887 ha	Stedelijke gebieden Antwerpen en Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, 4 RUP's voor ENA, RUP's historisch gegroeide bedrijven
Aanbod in kader van economisch netwerk Albertkanaal: beslist of te onderzoeken	234 ha	De principiële herbestemming van deze terreinen is afhankelijk van verdere beslissingen van de Vlaamse Regering
Voorlopig subtotaal	2.975 ha	
Inschatting van aanbod te voorzien voor lokale initiatieven in groot- en regionaalstedelijke gebieden en gemeenten behorend tot ENA	Ca 545 ha	Conform de opties van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden lokale initiatieven in steden en gemeenten die behoren tot de bevoegdheid van het Vlaams gewest in mindering gebracht van het te realiseren aanbod op Vlaams niveau.
Subtotaal	3520 ha	
Saldo te plannen	580 ha²	(4.100 ha op Vlaams niveau te plannen, minus 3.414 ha)

Tabel 2: aanbodbeleid bijkomende bedrijventerreinen, gepland door de Vlaamse overheid

Naast dit aanbod vanuit het gewest, voorzien de vijf provincies en 308 Vlaamse gemeenten eveneens respectievelijk 1.500 en 1.400 ha bijkomende bedrijventerreinen.

Alle bedrijventerreinen die bijkomend bestemd worden, staan open voor effectieve ontwikkeling. Op vele plaatsen blijkt dat de betreffende ontwikkelaars niet altijd onmiddellijk tot ontwikkeling overgaan. Dit betekent dat het tekort aan bedrijventerreinen meer en meer in de ontwikkelingsfase te situeren is, en steeds minder in de bestemmingsfase.

Specifieke inspanningen in functie van het logistiek netwerk Vlaanderen

De motors in het logistiek netwerk Vlaanderen zijn ongetwijfeld de **Vlaamse zeehavens en internationale luchthaven van Zaventem**, als strategische locaties in Vlaanderen.

Na de voltooiing van de laatste strategische plannen voor de zeehavens wordt de hand gelegd aan de opmaak van milieueffectrapporten voor de poorten. Na het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de zeehaven van Gent, zal uiteindelijk voor alle zeehavens een ruimtelijk uitvoeringsplan worden opgemaakt. De formele procedure voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de zeehaven van Zeebrugge start in 2007. Voorstellen van principieel programma voor de RUPs zeehaven Antwerpen en Oostende zijn in opmaak.

In het kader van de korte termijnherziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt overwogen om nog bijkomende locaties te selecteren als bijzonder economisch knooppunt, waaronder de transportzone van Meer. In hetzelfde kader wordt voorgesteld de poort Genk te erkennen als poort.

Het **Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA)** vormt een as met uitstekende kansen voor multimodale ontwikkelingen in de logistiek. Het coördinatieplatform van het ENA werkt sinds begin 2005 aan de uitvoering van de beslissingen die de Vlaamse Regering op 23 april 2004 nam. Elke partner binnen dit platform heeft de verantwoordelijkheid genomen voor één of meerdere acties in uitvoering van deze regeringsbeslissing.

² Het te plannen saldo (ongeveer 580 ha) zal gezocht worden in meerdere planningsinitiatieven (zie acties 8 en 9). Naast inspanningen in de regionaalstedelijke gebieden Leuven en Hasselt-Genk, zal het saldo eveneens worden gebruikt ten bate van planningsinitiatieven voor individuele en historisch gegroeide bedrijven. De beslissing van 11 mei 2007 over het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel heeft tenslotte gestipuleerd dat een deel van het saldo zal worden overgedragen aan de provincie Vlaams-Brabant.

Voor de bijkomende bedrijventerreinen werden gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voorbereid. Voor de bedrijventerreinen Beverdonk (Grobendonk), Lanaekerveld (Lanaken) en Portaal Lammerdries (Olen) is de goedkeuringsprocedure van het ruimtelijk uitvoeringsplan volledig doorlopen. Voor de bedrijventerreinen Genk-Zuid-West (Diepenbeek), Genenbos (Ham en Tessenderlo) en Ravenshout-Noord (Beringen) loopt momenteel de goedkeuringsprocedure. Voor het bedrijventerrein Liessel (Geel) werd in september de plenaire vergadering georganiseerd. De voorontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de bedrijventerreinen Heirenbroek (Herentals) en Tervant (Beringen) zijn in voorbereiding bij mijn administratie.

Conform de beslissing van de Vlaamse Regering, werd bijkomend onderzoek opgestart over een vijftal zoekzones. Op basis van dit onderzoek kan beslist worden over het al dan niet ontwikkelen van deze terreinen. Voor de zoekzones Genk-Zuid-Oost, Zolder-Lummen-Zuid en Zwaaikom (Ranst) wordt een passende beoordelingen opgemaakt. Voor de zoekzone Wommelgem-Ranst is recent een onderzoek gestart naar zowel de inrichting als de ontsluiting van het terrein. Voor de zoekzone Zwartenhoek te Ham is de onderzoeksfase afgerond en heeft de Vlaamse Regering beslist deze terreinen te ontwikkelen volgens het scenario waarin de volledige zoekzone benut wordt voor economische activiteiten. Mijn administratie bereidt het ruimtelijk uitvoeringsplan momenteel voor.

Daarnaast werden voor het ENA enkele flankerende onderzoeken uitgevoerd. In juli 2007 werd een ruimtelijk veiligheidsrapport afgerond voor het ganse gebied en voor de afzonderlijke bedrijventerreinen gekoppeld aan de RUP-procedure. De opmaak van een globaal plan-MER voor het ENA is medio 2007 opgestart.

Mobiliteit en infrastructuur

Vanuit het ruimtelijke beleid gaat de aandacht op het vlak van mobiliteit vooral naar een gezond evenwicht tussen verschillende transportmodi en de afstemmingen met ruimtelijke ontwikkelingen nu en in de toekomst. Het oplossen van specifieke knelpunten en grijpen van kansen rond wegen-, spoorwegen- en waterwegen-infrastructuur blijft hierbij een aandachtspunt.

Het mobiliteitsbeleid wordt uitgevoerd op verschillende beleidsniveaus en vanuit verschillende planningsprocessen. Enerzijds worden in het kader van het mobiliteitsconvenantenbeleid heel wat verkeersprojecten en andere initiatieven met een belangrijke ruimtelijke impact opgevolgd vanuit het ruimtelijk beleid. Het gaat bijvoorbeeld om projecten aan primaire wegen, die per definitie een ontsluitende rol te vervullen hebben voor stedelijke gebieden en specifieke economische knooppunten. Anderzijds is de opvolging van projecten, streefbeeldstudies of tracé-studies op hoger (provinciaal of gewestelijk) niveau een blijvend aandachtspunt. De streefbeeldstudies vormen een beleidsmatig kader voor de latere concrete uitvoering ervan. Projecten die samen hangen met strategische planningsprocessen voor zeehavens en luchthavens en de afbakeningsprocessen van groot- en regionaalstedelijke gebieden zijn prioritair. Vanuit de wegcategorisering gaat het hier voornamelijk om streefbeeldstudies voor hoofdwegen en primaire wegen.

Na de definitieve vaststelling van de cruciale uitvoeringsplannen voor de Noordelijke ontsluiting van de internationale luchthaven van Zaventem en voor de Oosterweelverbinding in 2006 stelde de Vlaamse Regering in 2007 het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de Liefkenshoekspoortunnel voorlopig vast. Via de voorbereiding van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen droeg ruimtelijke ordening ook bij tot de oplossing van specifieke infrastructurele knelpunten (zoals de verbreding van de spoorlijn 50A tussen Brussel en Denderleeuw en de Scheldebrug Temse-Bornem).

In 2007 heeft de Vlaamse Regering op mijn voorstel zes gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen vastgesteld voor **leidingprojecten en voor elektriciteitsinfrastructuur**. De plannen voor de leidingstraat Herentals-Zandhoven-Zoersel en voor de leidingstraat tussen zandgroeve Berg en Mechelse Heide Zuid zijn definitief vastgesteld. Daarnaast zijn ontwerpplannen voorlopig vastgesteld voor de leidingstraat Brakel-Haaltert (openbaar onderzoek afgerond), Heers-Tongeren (openbaar onderzoek tot 12 november), Zandhoven-Ranst (openbaar onderzoek tot 12 november) en voor het hoogspanningsstation in Wijgmaal (openbaar onderzoek start eind 2007). Daarnaast heeft de Vlaamse Regering ook haar principiële goedkeuring gegeven aan het vTn-2 project van Fluxys, het gaat om een nieuwe grootschalige ondergrondse aardgasverbinding tussen Duitsland en Zeebrugge.

Voor de eerste fase van dit project wordt nog dit jaar gestart met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Bovendien is er ook gestart met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan om de uitbreiding van de ondergrondse aardgasopslag in Loenhout mogelijk te maken.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(7) Gelijkwaardige inspanningen stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur

Stedelijke gebieden

Tegen het einde van 2008 moeten we beschikken over de definitief vastgesteld ruimtelijk uitvoeringsplannen voor tien van de dertien afbakeningsprocessen van stedelijke gebieden. De lijst van de goedgekeurde afgebakende stedelijke gebieden kan dan aangevuld worden met het grootstedelijk gebied Antwerpen en de regionaalstedelijke gebieden Roeselare, Mechelen, Brugge en Oostende. Het ontwerpRUP voor de afbakening van het stedelijk gebied Mechelen is voorlopig vastgesteld. Het openbaar onderzoek loopt van 5 oktober tot 3 december 2007. De voorlopige vaststelling van het ontwerpplan voor de afbakening van het stedelijk gebied Roeselare zal wellicht nog in 2007 kunnen gebeuren, zodat het in 2008 in openbaar onderzoek kan gaan. Voor de stedelijke gebieden Brugge en Oostende wordt de tweede plenaire vergadering gepland in de loop van 2008. De plenaire vergadering voor het grootstedelijk gebied Antwerpen is voorzien in 2008. Tegen het einde van 2008 kunnen de ruimtelijke uitvoeringsplannen van de stedelijke gebieden Brugge, Oostende en Antwerpen voorlopig worden vastgesteld.

De bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen selecteren ook Hasselt-Genk en Leuven als regionaal stedelijk gebied. De hiervoor te voeren planningsprocessen maken onderdeel uit van de uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Beide processen zijn als gevolg van politiek-inhoudelijke knelpunten op lokaal vlak stilgevallen. Ik wil deze processen terug activeren, op basis van eerste voorstellen van algemene ruimtelijke principes die door mijn administratie zijn uitgewerkt. Op basis van deze voorstellen zal ik de nodige initiatieven nemen om de processen terug in overleg te brengen met de betrokken steden.

De afbakening van het Vlaams Stedelijk Gebied rond Brussel (VSGB) wordt verder gezet. Na een aantal beslissingen van de voltallige Vlaamse Regering in het voorjaar van 2007 wordt er nu inhoudelijk verder gewerkt aan een hypothese van afbakeningsvoorstel waarin voorstellen zullen worden opgenomen voor het op te maken RUP. Het is mijn betrachting deze afbakeningshypothese voor te leggen aan de Vlaamse Regering in september of oktober 2008.

Landbouw, natuur en bos

De taakstellingen inzake bijkomende afbakeningen voor landbouw, natuur en bos, zoals opgenomen in het RSV en aangegeven in het regeerakkoord blijven onverkort gehandhaafd (750.000 ha landbouw, 38.000 ha natuur extra en 10.000 ha bos extra)

In 2008 wordt volop ingezet om de visievormingsprocessen af te werken in de regio's Limburgse Kempen en Maasland, Noorderkempen, Schelde-Dender en Leiestreek. Na de verwerking van de resultaten van het overlegproces en de eindadviezen van gemeenten, provincies en belangengroepen is het mijn bedoeling om voor deze regio's eind 2008 een voorstel van beslissing aan de Vlaamse Regering voor te leggen over de operationele uitvoeringsprogramma's en de voorstellen voor de herbevestiging van agrarische gebieden.

Gelijktijdig zal in 2008 ook in de resterende regio's Zenne-Dijle-Pajottenland, Antwerpse Gordel/Klein-Brabant, Waasland en Vlaamse Ardennen het overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen plaatsvinden over het voorstel van ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos zoals uitgewerkt in de 'verkenningnota'. Het eindvoorstel van ruimtelijke visie en het voorstel van te herbevestigen agrarische gebieden zal in het najaar van 2008 voor advies voorgelegd worden aan de actoren. Het is mijn intentie om ook in deze laatste regio's deze legislatuur een beslissing te nemen over de operationele uitvoeringsprogramma's en de te herbevestigen agrarische gebieden.

In 2008 zullen de lopende procedures voor de eerste ruimtelijke uitvoeringsplannen in de regio's

Haspengouw-Voeren en Kust-Polders-Westhoek verder afgerond worden. Gelijktijdig wordt in deze regio's een tweede reeks ruimtelijke uitvoeringsplannen voorbereid en in procedure gebracht. In de regio's Veldgebied Brugge-Meetjesland, Hageland en Neteland zullen op basis van de prioriteiten in de operationele uitvoeringsprogramma's de eerste ruimtelijke uitvoeringsplannen in overleg met de betrokken actoren voorbereid kunnen worden.

Na het finaliseren van de zeer intense en omvangrijke overlegprocessen over de ruimtelijke visies in de 13 buitengebiedregio's, zal vanaf 2009 volop ingezet kunnen worden op het opmaken van ruimtelijke uitvoeringsplannen in functie van de realisatie van de resterende taakstellingen inzake landbouw, natuur en bos. Voor sommige acties van de operationele uitvoeringsprogramma's is bijkomend onderzoek en/of overleg noodzakelijk. Waar mogelijk dragen de projectteamleden hiervoor gegevens aan.

(8) Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties verder voeren, met aandacht voor de ijzeren voorraad

Mijn aanbodbeleid voor bedrijventerreinen vertrekt vanuit het principe van de ijzeren voorraad: een voortdurende beschikbaarheid aan bouwrijpe bedrijventerreinen die beantwoordt aan de verwachte vraag van de volgende drie jaren. Daarnaast moeten we ook zorgen voor een voorraad van reeds bestemde maar niet noodzakelijk bouwrijpe bedrijventerreinen. We beschikken over een actuele studie die het mogelijk maakt vraagprognoses te maken voor de korte en de lange termijn. Geconfronteerd met het ruimtelijk beschikbaar aanbod bedrijventerreinen in Vlaanderen, krijgen we zo een indicatie van de omvang van bijkomend te bestemmen terreinen. Ik zal de nodige herbestemmingen voorleggen aan de Vlaamse Regering. Hierbij gaat de nodige aandacht naar de dynamiek in de logistieke ontwikkeling, de grootschalige detailhandel en kantoorontwikkeling. Volgende initiatieven spelen hierbij een rol:

- Het afronden van de lopende planningsinitiatieven voor bijkomende bedrijventerreinen. Zo zal 90% van de Vlaamse taakstelling ingevuld worden. Dit gebeurt zowel in de afbakeningsprocessen van groot- en regionaalstedelijke gebieden en in de nadere uitwerking van het Economisch Netwerk Albertkanaal.
- Het opstarten van initiatieven voor de realisatie van de resterende 10% van de Vlaamse taakstelling.
- De monitoring van het aanbodbeleid laten doorwerken bij de uitvoering van het beleidsplan *'Vlaanderen in actie'*
- Het creëren van duidelijkheid over de kwantitatieve herbestemmingsmogelijkheden in de periode 2007-2012 via de herziening op korte termijn van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen;
- In het kader van het partnerschapmodel het overleg opstarten over de mogelijkheden voor de overheveling van taakstellingen van Vlaams gewest naar de provincies, waarvoor de beslissing van 11 mei 2007 over het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel geldt als voorbeeld;
- Het opstarten van gewestelijke RUPs voor de zeehavens Oostende, Zeebrugge en Antwerpen aan de hand van de nog te nemen voorafgaandelijke beslissingen van de Vlaamse Regering over de principiële opties;
- Het voorstellen van bijzondere economische knooppunten en de poort Genk in het kader van de kortetermijnherziening Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen;
- Het verrichten van onderzoek naar strategische locaties voor logistieke ontwikkeling in Vlaanderen, gebaseerd op multimodaliteit en locatiebeleid;
- Het subsidiëren van strategisch projecten en stimuleren van economische toplocaties, zoals stationsomgevingen met potentieel voor kantoorontwikkeling in de kantorendriehoek Brussel-Antwerpen-Leuven of logistieke multimodale locaties.

(9) Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen opvoeren in functie van een ijzeren voorraad

Een krachtig aanbodbeleid voor bedrijvigheid en de aanleg van een *ijzeren voorraad* houden in dat bestemde bedrijventerreinen die op dit moment niet of nauwelijks benut worden, geactiveerd moeten worden. Hergebruik en herstructurering scheppen betere omstandigheden voor gevestigde ondernemingen. Via interne vernieuwing wordt de bestaande economische structuur van Vlaanderen versterkt. De aanpak van bestaande bedrijventerreinen kan variëren van een beperkte face-lift van het

terrein tot een gehele transformering van de functies (bijvoorbeeld van klassiek bedrijventerrein naar kantoorzone), al dan niet gepaard gaande met sanering.

Een systematisch overzicht behouden op de staat van de huidige bedrijventerreinen is elementair. Dit moet een beeld geven van de noodzaak tot vernieuwing, de tendensen tot transformatie en de mogelijkheid tot herbestemming. Op langere termijn moet hieruit een structurele aanpak van verouderde bedrijventerreinen volgen, gebruik makend van de mogelijkheden van het decreet betreffende de brownfieldconvenanten.

In het kader van de afbakeningsprocessen voor stedelijke gebieden streven we naar het bieden van betere kansen aan welbepaalde oudere terreinen (bijvoorbeeld stationsomgevingen) via een herbestemming in functie van nieuwe economische bedrijvigheid. Ook in oudere havengebieden (o.a. in het kader van de strategische plannen voor de zeehavens), waar oude sites plaats ruimen voor stedelijke vernieuwing, speelt dit een belangrijke rol. Bij de uitvoering van het Economisch Netwerk Albertkanaal behandelen we initiatieven rond herstructurering en inbreiding op bestaande bedrijventerreinen prioritair.

3°. De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen via gedragen partnerschappen

Beleidsdoelstelling

Complementair en parallel aan de uitvoering van het actieprogramma, moet het algemeen referentiekader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen doorwerken.

Dit algemeen referentiekader bestaat uit de kwalitatieve en kwantitatieve beleidsopties die zijn vervat in de visie, de basisdoelstellingen, de ruimtelijke principes en de doelstellingen en ontwikkelingsperspectieven per structuurbepalende component. Dit kader en de bijbehorende acties lopen door zolang er actoren zijn die de ruimtelijk relevante beslissingen nemen.

De doorwerking gebeurt onder andere door de toetsing en afstemming met andere beleidsdomeinen en andere planningsniveaus, het voeren van aanvullend beleid, het operationaliseren van nieuw beleidsinstrumentarium, het opbouwen van kennis en het verfijnen van beleidsopties.

Zo kan het ruimtelijk beleid inspelen, op maatschappelijke vraagstukken. Het ruimtelijk beleid heeft een integrerende en coördinerende rol als het gaat om het afwegen en toewijzen van ruimte voor de verschillende sectorbehoeften. Deze moeten evenwichtig en gelijktijdig ten opzichte van elkaar worden afgewogen.

Ruimtebehoevende sectoren hebben ook zelf de verantwoordelijkheid hun ruimtebehoeften te formuleren en hiervoor een visie op te bouwen. Het is de rol van de ruimtelijke ordening het afwegingsproces te organiseren en de verschillende sectorale visies evenwichtig en op een maatschappelijk verantwoorde wijze in elkaar te passen.

In het Vlaams Regeerakkoord 2004-2009 en in mijn Beleidsnota zijn inhoudelijke speerpunten geformuleerd waarvoor we gedurende deze legislatuur specifieke acties op touw zetten. Het gaat daarbij in het bijzonder om het creëren van ruimte voor wonen, werken en ondernemen, recreatie, jeugd en cultuurbeleving, mobiliteit, landbouw, natuur en bos, energie en water.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

Ruimte om te wonen

De voorbije jaren lag de focus op de realisatie van een kwalitatief aanbodbeleid. Naast de advisering en kwaliteitsbewaking van de aanbodsinitiatieven van de lagere beleidsniveaus hebben we vooral ingezet op het aanbodbeleid in de steden door de afbakening van de stedelijke gebieden. De afbakening van de regionaal en grootstedelijke gebieden is reeds ver gevorderd zoals blijkt uit mijn uiteenzetting over de stedelijke gebieden. Hierdoor is de laatste jaren een potentieel van ongeveer 2.500 ha bijkomend woongebied aangeduid.

In het buitengebied wordt het aanbodbeleid gestuurd door mijn omzendbrief over het aansnijden van

de woonuitbreidingsgebieden, de procedure voor het principiële akkoord en de toepassing van de atlas van de woonuitbreidingsgebieden. Op die manier wordt de nodige flexibiliteit aan de gemeenten gegeven om een aanbodbeleid te voeren, rekening houdend met het ruimtelijk kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de ruimtelijke visies van de gemeenten en provincies.

Bij de opmaak van de atlas van de woonuitbreidingsgebieden in 2005 werd een statistische analyse uitgevoerd. Deze analyses werden recent bijgewerkt voor het jaar 2007. Hieruit blijkt dat 5.233 ha van de woonuitbreidingsgebieden op korte termijn in aanmerking komen voor bebouwing (in totaal 29% van de onbebouwde oppervlakte van de woonuitbreidingsgebieden en goed voor 90.200 bouwmogelijkheden), dat 5.964 ha op lange termijn kan ontwikkeld worden (goed voor een bijkomend aanbod op langere termijn van 98.300 à 112.700 bouwmogelijkheden) en dan 2.532 ha nog te onderzoeken is in het kader van de opmaak van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. 5.532 ha komt niet in aanmerking voor ontwikkeling (waterziek, slecht ontsloten, ...).

Mijn administratie heeft de voorbije jaren ook gewerkt aan een dynamische inventaris van de beschikbare ruimte voor woongelegenheden. Het bestaand aanbod voor wonen in Vlaanderen met name het geheel van beschikbare onbebouwde percelen in woongebieden, niet vervallen verkavelingen en alle mogelijkheden voor hergebruik, verdichting of herschikking van het bestaande woningpatrimonium werd onderzocht. Daardoor is een vrij goed inzicht verkregen in de beschikbare ruimte, oppervlaktes, uitrustingsgraad en geografische spreiding.

De dynamische inventaris geeft aan dat er in de woongebieden³ in Vlaanderen nog ruim 410.000 onbebouwde percelen beschikbaar zijn, goed voor meer dan 59.000 ha woongebied. Als men rekening houdt met de aard van de percelen (verkaveling, langs uitgeruste weg, nog uit te rusten binnengebieden), met de gewenste bebouwingstypologie (open, gesloten, halfopen) en dichtheid naargelang de ligging ervan in de stedelijke gebieden of het buitengebied, dan kunnen op die 410.000 percelen rekenkundig nog 800.000 à 910.000 woongelegenheden gerealiseerd worden. Het gros van de percelen is in privaat eigendom (84%) en een minderheid in overheidsbezit (10%)⁴. Ook de mogelijke projectontwikkeling op binnengebieden (de niet ontsloten woongebieden en woonuitbreidingsgebieden) werd onderzocht. Potentieel kunnen er in deze gebieden nog ongeveer 300.000 à 400.000 woongelegenheden gerealiseerd worden. Uit de gegevens van de gemeentelijke structuurplannen blijkt bovendien dat er heel wat van deze binnengebieden worden ontwikkeld. Er wordt dan ook vanuit gegaan dat de hierboven vermelde bouwmogelijkheden langs uitgeruste wegen als een minimumcijfer gelden en dat de activering van de binnengebieden nog heel wat extra bouwmogelijkheden zal opleveren.

Rekening houdend met de verwachtingen inzake de bevolkings- en gezinsaan groei in Vlaanderen voor de korte (2007-2012) en langere termijn (2007-2022) zal dit beleid voldoende ruimte voor wonen ter beschikking stellen. Zelfs de regionale verschillen in bevolkingsaan groei zullen voldoende kunnen opgevangen worden en er kan zowel een aanbodbeleid gevoerd worden in de stedelijke gebieden als in de kernen van het buitengebied.

Bij velen heerst nochtans steeds de perceptie van bouwgrondschaarste ondanks het waargenomen aantal nog vrije percelen. Dit heeft wellicht te maken met de sterke versnippering van de ruimte en de verlinting die nog verder gaat via invulling van de landelijke woonlinten zoals bestemd op de gewestplannen. Door de sterk bebouwde indruk van Vlaanderen vallen de vele bouwpercelen wat uit het oog. De gewestplannen voorzien voorts in specifieke bestemmingen waar bepaalde woontypologieën en dichtheden dominant zijn (vb. woonparken, landelijk woongebied, woongebied, ...). Deze bestemmingstypologieën, samen met de regionale spreiding en het verschil in woonmilieu (stedelijk vs. buitengebied) maakt dat het beschikbaar woonaanbod op zich heel divers is. Daardoor kan ook gemakkelijk op verschillende woonwensen ingespeeld worden (jongeren, ouderen, woningen, zorgwoningen, serviceflats, appartementen, ...).

Enkele jaren geleden heeft het voorbeeldenboek 'Dichter Wonen' van de toenmalige administratie Ruimtelijke ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (AROHM) een belangrijke bijdrage geleverd aan de woningbouwpraktijk in Vlaanderen. Hierbij werd met aantrekkelijke voorbeelden aangetoond dat kwaliteit en hoge dichtheid van bebouwing geen contradictie hoeven te

3 Hiermee worden alle bestemmingen van het gewestplan bedoeld die in aanmerking komen voor woningbouw (vb. woonzones, landelijk woongebied, woonpark, woonuitbreidingsgebieden, ...).

4 Overig %: eigenaar niet gekend.

zijn. Mijn administratie heeft in navolging hiervan een gelijkaardig initiatief genomen rond **kwalitatieve verkavelingen**. Er werden in 2007 ten behoeve van gemeentelijke ambtenaren provinciale informatiedagen rond dit thema gehouden. Een voorbeeldenboek “kwalitatieve verkavelingen” werd voorbereid en zal in het voorjaar van 2008 verschijnen, waarna een nieuwe communicatiecampagne zal volgen.

Ruimte om te ondernemen en te werken

In de septemberverklaring benadrukt de Vlaamse Regering de economische noodzaak van ondernemen. Wie de wereld wil verwonderen, heeft ruimte nodig om te ondernemen. Het voorzien van ruimtelijk goedgelegen en kwantitatief voldoende locaties voor bedrijvigheid is al van bij mijn aantreden een belangrijk aandachtspunt.

Met het Actieplan Bedrijventerreinen voeren we een actief aanbodbeleid voor ruimte voor bedrijvigheid. (uitvoerig behandeld in hoofdstuk 2). We houden hierbij rekening met de noodzaak te kunnen beschikken over een **ijzeren voorraad bedrijventerreinen**. Door de grootscheepse bestemming van bijkomende bedrijventerreinen in Vlaanderen zal een voorraad ontstaan die beantwoordt aan de verwachte vraag naar bouwrijpe bedrijvenszones voor de komende drie jaar, alsmede een bestemde voorraad bouwrijp te maken terreinen voor de daarna volgende drie jaar.

Via een actualisatie in 2006 van een bestaande ruimtebehoeftestudie voor bedrijven, werd een voorstel geformuleerd voor herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op korte termijn. Door een bijkomend pakket bedrijventerreinen te voorzien voor Vlaanderen zal het principe van een ijzeren voorraad doorwerken in de eerstvolgende vijfjaarlijkse planperiode 2007-2012.

Bij alle lopende plannings- en overlegprocessen streven we naar een partnerschap met de economische actoren met het oog op een herinvulling of activatie van reeds bestemde bedrijventerreinen waar nodig. Het principe van zuinig ruimtegebruik staat hierbij centraal. Op 30 maart heeft het Vlaams Parlement in dit verband het decreet betreffende de brownfieldconvenanten goedgekeurd, zoals reeds uitvoerig besproken in hoofdstuk 1 en 2 van deze beleidsbrief.

Ten aanzien van **tuinaanlegbedrijven** heb ik op 1 februari 2007 in de commissie ruimtelijke ordening van het Vlaams Parlement verduidelijking gegeven over wat de mogelijkheden voor deze bedrijven zijn in het agrarisch gebied. Zowel in het uitvoeringsbesluit van 28 november 2003 over de toelaatbare functiewijzigingen als in het typevoorschrift voor agrarische gebieden is voorzien dat bestaande agrarische gebouwen hergebruikt kunnen worden door tuinaanlegbedrijven. Tuinaanlegbedrijven waar geen planten of bomen gekweekt worden of die minder dan ongeveer een halve hectare nodig hebben voor het kweken van planten en bomen vallen hier onder. Bedrijven die meer dan een halve hectare gebruiken voor het kweken van planten en bomen worden beschouwd als tuinbouwbedrijven. Bedrijven met geen of een heel bescheiden aanplant of bedrijven die als hoofdactiviteit grondwerken of terrasaanleg hebben zijn zonder meer zonevreemd en niet vergunbaar in agrarisch gebied. Deze bedrijven kunnen eventueel in toepassing van artikel 8 van het functiewijzigingsbesluit bijvoorbeeld wel een bestaande loods gebruiken.

Van zodra de typevoorschriften voor de RUP's zich in een eindstadium bevinden is het mijn intentie om een richtlijn of omzendbrief te maken om het geheel van bepalingen geldend in gebieden ressorterend onder de gewestplannen en de RUP's op elkaar af te stemmen zodat een uniforme behandeling bij de vergunningverlenende overheid gegarandeerd blijft.

In 2007 werden aanzienlijke inspanningen geleverd voor de behandeling van **planologische attesten**. Met 54 uitspraken over het geëigende planningsniveau (gewest, provincie of gemeente), 130 nieuwe aanvragen inzake planologische attesten en de opstart van de procedure voor 8 ruimtelijke uitvoeringsplannen op gewestelijk niveau, bleef het instrument in 2007 een belangrijke rol vervullen in het ruimtelijk beleid ten aanzien van individuele bedrijven.

In het voorjaar van 2007 werden in de 5 provincies in samenwerking met VLAO informatiesessies gegeven over het planologisch attest om het instrument verder te stimuleren. In navolging van deze informatiesessies wordt in het najaar van 2007 een nieuwe brochure over het planologisch attest voorbereid.

Op basis van de ervaringen die mijn administratie opdoet bij de realisatie van het voorbeeldenboek rond woonverkavelingen, zal het reeds vroeger aangekondigde **ideeënboek rond het kwalitatief concipiëren en inrichten van bedrijventerreinen**, versneld, en met externe ondersteuning, worden uitgewerkt en gepresenteerd.

Ruimte voor recreatie en jeugd

De uitvoering van de planningsgerichte benadering van het **beleidsplan weekendverblijven** is op Vlaams niveau grotendeels afgerond. De ruimtelijke afweging van de clusters op Vlaams niveau is voor Limburg, West-Vlaanderen, Antwerpen en Oost-Vlaanderen overgemaakt aan de betrokken provincie. Vlaams-Brabant heeft eerst gewerkt met een pilootregio van vier gemeenten Kampenhout, Haacht, Zemst en Boortmeerbeek. Er is prioriteit gegeven aan het opvolgen van deze processen. Om het werk op Vlaams niveau volledig af te ronden wordt de afweging van de clusters in Vlaams-Brabant en voor de kustgemeenten Koksijde, Middelkerke en Nieuwpoort binnenkort aan de provincies overgemaakt. Daarna ligt de verdere verantwoordelijkheid inzake de uitvoering van het beleidsplan bij de provincies.

In alle provincies is de uitvoering van het beleidsplan gestart. Vlaams-Brabant heeft voor de pilootregio Kampenhout, Haacht, Zemst en Boortmeerbeek een eerste reeks provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen gemaakt. Ik heb tijdens het openbaar onderzoek voor 7 ruimtelijke uitvoeringsplannen advies uitgebracht. Antwerpen is gestart met een studie voor de gemeenten Wuustwezel en Essen. De inventarisfase is af. Na het afronden van de studie worden provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen opgemaakt.

Oost-Vlaanderen is gestart met Stekene, de gemeente met de meeste clusters en de meeste weekendverblijven als testgemeente. West-Vlaanderen werkt op dit moment aan een provinciaal afwegingskader. We kunnen verwachten dat hier in 2008 de eerste uitvoeringsplannen opgestart zullen worden. Limburg is gestart met de afweging op provinciaal niveau voor alle gemeenten. Ook hier kunnen we in 2008 de eerste provinciale uitvoeringsplannen verwachten.

In uitvoering van het **eerste golfmemorandum** hebben we de goedkeuringsprocedure op gang gebracht van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de golfterreinen in Keerbergen en Beringen. Daarnaast is door verschillende clubs ook gewerkt aan hun dossier. Voor deze clubs kan in 2008 de opmaak van een gewestelijk RUP verwacht worden zodat ze bestemd kunnen worden als golfzone.

In uitvoering van het **tweede golfmemorandum** werden in de Technische Werkgroep de eerste aanvragen voor nieuwe golfterreinen besproken. De Technische Werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers bevoegd voor Sport, Ruimtelijke Ordening, Toerisme, Natuur & Bos, Landbouw, en een afgevaardigde van de betrokken gemeente. De dossiers voor terreinen in Damme en Knokke-Heist werden door de Technische Werkgroep reeds geadviseerd. Voor Damme werd het gunstig advies overgemaakt aan de Vlaamse Regering die intussen op haar beurt haar principiële akkoord over het project heeft gegeven. De bestemmingswijziging naar golfterrein voor het bestaande terrein en voor de uitbreiding zal gebeuren als een onderdeel van het gewestelijk RUP voor de afbakening van Brugge. Voor Knokke-Heist is er het advies gefinaliseerd. Daarnaast heeft de Technische Werkgroep ook reeds voorstellen besproken voor terreinen in Schilde, Brasschaat, Sterrebeek (Zaventem) en Sint-Gillis-Waas. Voor deze terreinen dient de Technische Werkgroep haar advies nog te formuleren. In sommige dossiers is daartoe nog bijkomende informatie opgevraagd bij de initiatiefnemers.

Zoals gevraagd in de resolutie betreffende het **voorbestaan van kampplaatsen**, aangenomen door het Vlaams Parlement op 24 mei 2006, heeft de Vlaamse Regering op 2 juli 2007 een rondetafel over de algemene problematiek en de ruimtelijke problematiek van de kampplaatsen georganiseerd. Ik was daarop aanwezig en heb er al enige duidelijkheid kunnen verschaffen rond veel vragen van de jeugdsector. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven een brochure te maken met een overzicht van de regelgeving. We zetten hierin duidelijk op een rij wat kan en wat niet.

De Vlaamse Regering heeft voor deze problematiek een task force opgericht die bestaat uit afgevaardigden van de betrokken administraties. Deze task force heeft de taak de problematiek verder

uit te diepen om te komen tot de uitwerking van een oplossingsgericht beleidsplan. Mijn administratie maakt deel uit van deze task force.

Op de ronde tafel bleek dat er een inventaris moet komen van alle knelpunten. Dit is een opdracht voor de taskforce, maar er wordt ook zeker een engagement gevraagd van de jeugdsector en de toeristische sector. De jeugdsector heeft een eerste overzicht gemaakt van de ligging van jeugdverblijven ten opzichte van het gewestplan. Dit is een eerste aanzet maar ik pleit voor een uitgebreide inventaris met alle nodige informatie, die ons toelaat af te wegen in welke gevallen de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan nodig is, en op welk niveau (gewest, provincie, gemeente) dit moet gebeuren. Ook de gemeentebesturen spelen een belangrijke rol, aangezien zij in vele gevallen bevoegd zullen zijn voor de opmaak van een plan.

Op 29 juni 2007 heeft de Vlaamse Regering het besluit van de toelaatbare functiewijzigingen voor gebouwen gelegen buiten de geëigende bestemmingszone goedgekeurd. Door deze wijziging zijn jeugdlogies voortaan vergunbaar in het agrarisch gebied voor zover ze zijn gesitueerd in een bestaand vergund gebouw (of gebouwencomplex) en voor zover het gebouw ervoor bouwfysisch geschikt is. Op deze basis van dit besluit kunnen wellicht veel jeugdverblijven een regularisatievergunning aanvragen.

Ruimte voor energie

Binnen de lopende planningsprocessen (Economisch Netwerk Albertkanaal, afbakening stedelijke gebieden, strategische plannen voor de poorten) en binnen de Interdepartementale Windwerkgroep zoeken we actief naar geschikte locaties in Vlaanderen. Het Windplan Vlaanderen en de hierboven vermelde omzendbrief dienen hierbij als referentiekader. De in de omzendbrief voorziene windwerkgroep omvat een ruime vertegenwoordiging vanuit het beleidsveld ruimtelijke ordening. Zo werd de visie voor de inplanting van windturbines in de Gentse Haven geïmplementeerd in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van dit havengebied en werden ook de mogelijkheden voor inplanting van windturbines in aansluiting bij de stedelijke gebieden en binnen het Economisch Netwerk Albertkanaal bekeken. Deze windwerkgroep onderzoekt ook nieuwe projectvoorstellen voor verschillende locaties in Vlaanderen. Met name de inplanting van windturbines langsheen de E40 en HSL-lijn in Landen en Gingelom, de vervanging (en uiteraard versterking van capaciteit) van de windturbines op de strekdam in Zeebrugge (zgn. project Retrofit) en het windturbineproject Deltapark in Kortrijk werden recent besproken. Andere initiatieven uit het verleden worden verder opgevolgd. Voor het Gentse Havengebied is een eigen werkgroep rond de inplanting van windturbines actief waaraan de Vlaamse overheid zijn medewerking verleent.

Mijn administratie telt intussen circa 645 aanvragen voor windturbineprojecten, hetgeen resulteerde in 167 stedenbouwkundige vergunningen. Vergelijken we dit met de cijfers van twee jaar geleden, 500 aanvragen en 115 vergunningen, dan zien we een substantiële vermeerdering. In uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord blijven we vanuit de ruimtelijke ordening bijzondere aandacht schenken aan de inplanting van windturbines. In de recent aangepaste omzendbrief zijn overigens daarom een aantal knelpunten bijgesteld om windenergie voldoende ontwikkelingskansen te geven, ook op land. Ook de ruimtelijke uitgangspunten zijn verder verduidelijkt.

Ruimte voor water

Water is een heet hangijzer, ook in de ruimtelijke ordening. Het voorbije jaar heeft de Vlaamse Regering de uitvoering van de watertoets mogelijk gemaakt, knopen doorgehakt in het dossier van de lange-termijnvisie voor het Schelde-estuarium en de stroomgebieden, bekkens en deelbekkens afgebakend.

In mei 2007 werd de **uitvoering van de watertoets decretaal gewijzigd**. Enkel vergunningen, plannen en programma's waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat ze een invloed op het watersysteem hebben, worden sindsdien onderworpen aan de watertoets. Dit zorgt voor minder administratieve overlast en een betere uitvoering van de toets waar nodig. Ook planologische attesten en stedenbouwkundige attesten kunnen nu onderworpen worden aan de watertoets. Zo voorkomen we dat de aflevering van een positief attest later problemen oplevert door de watertoets van het ruimtelijk

uitvoeringsplan of de stedenbouwkundige vergunning.

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 22/07/2005 over de uitvoering van de langetermijnvisie voor het **Schelde-estuarium** en het geactualiseerde Sigmaplan, ben ik begonnen met de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen die de ontpoldering, afgraving, aanleg en versterking van dijken, gecontroleerde overstromingsgebieden en gebieden met gereduceerd tij vergunbaar maken. Het eerste plan uit de reeks, “Intergetijdengebied Noordelijk gedeelte Prosperpolder” te Beveren, kan normaal gezien begin 2008 definitief vastgesteld worden door de Vlaamse Regering.

Het **Integraal Waterbeleid** wordt gecoördineerd door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Mijn administratie heeft in 2006 vijf personeelsleden in dienst genomen om de evoluties terzake **op te volgen**. Zij werken deeltijds in de bekkensecretariaten en deeltijds in mijn administratie. Zo verstevigen zij de interactie tussen de bekkenbeheerplannen en de ruimtelijke plannen. De ontwerpen van de ruimtelijke uitvoeringsplannen van de 11 bekkenbeheerplannen zijn tussen 22 november 2006 en 22 mei 2007 in openbaar onderzoek gegaan. Bij de verwerking van de bezwaren en adviezen heeft mijn administratie via de inbreng in de bekkensecretariaten en de CIW veel input geleverd.

Aandacht voor internationale ontwikkelingen

Het afgelopen jaar hebben we belangrijke stappen gezet om de **grensoverschrijdende partnerschappen te versterken**. De Vlaamse Regering heeft een samenwerkingsconvenant goedgekeurd voor een ambtelijke commissie voor een Vlaams Interbestuurlijk Overleg Ruimtelijke Ordening (VICORO) in functie van een versterkte samenwerking met de Noord-Franse grensregio. Dit convenant maakt een structurele samenwerking mogelijk van alle Vlaamse beleidsniveaus ten aanzien van de Franse partners.

Mijn administratie heeft de samenwerkingsvoorstellen op het vlak van planconsultatie met de betrokken administraties in Noord-Frankrijk en Wallonië vertaald in een ontwerp van krachtlijnennota en “routeplan”. De testfase voor de planconsultatie met Nederland werd afgerond en geëvalueerd. We hebben het samenwerkingsverband ‘Rijn Schelde Delta’ gesubsidieerd. In functie van de afbakening van het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel vindt een ambtelijk overleg met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest plaats.

De voorbereiding van een intergewestelijk samenwerkingsakkoord om onder meer de afspraken rond planconsultatie met het Brussels en het Waals gewest vast te leggen verloopt moeizaam en vraagt bijkomend politiek initiatief.

Ook het **Europees beleid** volg ik aandachtig op. De Informele Ministerraad ‘Stedelijke Ontwikkeling en Territoriale Cohesie’ heeft onder het Duits voorzitterschap op 25 mei 2007 in Leipzig haar goedkeuring uitgesproken over de “Territoriale Agenda van de Europese Unie: Naar een meer competitief en duurzaam Europa van diverse regio’s”. De Territoriale Agenda heeft als doel door middel van een geïntegreerde ruimtelijke ontwikkelingspolitiek de territoriale potenties van steden en regio’s aan te wenden om bij te dragen aan economische groei en werkgelegenheid en sociale en ecologische ontwikkeling.

De Vlaamse Regering heeft het operationele programma voor het Europese studieprogramma “ESPON 2013” goedgekeurd. De Vlaamse deelname in kennisontwikkeling op het vlak van Europese ruimtelijke ontwikkelingstrends is zo blijvend gegarandeerd. Vlaanderen zal op basis van een samenwerkingsprotocol samen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest in het najaar een gezamenlijk ESPON contactpunt oprichten.

Mijn administratie volgt het Europese beleid verscherpt op via de Permanente Vertegenwoordiging.

Verweving in de Vlaamse ruimte

Verweving is een onmiskenbaar aspect in de Vlaamse ruimte. Mijn administratie heeft een onderzoek laten uitvoeren naar 'Diversiteit in vormen en voorkomen van verweving in Vlaanderen'. Deze studie verschaft een onderbouwd inzicht in de feitelijke verweving van functies in Vlaanderen, in het bijzonder de verschillen in verwevingsgraad tussen deelgebieden in Vlaanderen. Hiermee wordt een belangrijke leemte opgevangen die bestond bij de opmaak van het eerste ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. Innoverend in de studie is de methodiek om verweving op Vlaams niveau in kaart te brengen en de potenties tot verbetering van verweving te detecteren. Dit gebeurt in essentie door het

verwevingsprofiel van een functie te vergelijken met de verwevingsmogelijkheden in een welbepaald gebied.

Beleidsinitiatieven voor 2008

(10) Kwalitatieve verkavelingen promoten

Voor de opmaak van een voorbeeldenboek rond 'kwalitatief verkavelen' is binnen mijn administratie reeds in 2006 gestart met inhoudelijk overleg en het zoeken naar relevante voorbeelden. Die taak is afgerond en een externe firma is gecontracteerd om het boek verder op te maken, te illustreren en af te werken. Het voorbeeldenboek zal verspreid worden in het eerste kwartaal van 2008. Het boek zal niet beleren maar stimuleren door mogelijkheden aan te bieden om kwaliteit van bij het concept van een verkavelingsproject te integreren. Vernieuwende en creatieve verkavelingsconcepten kunnen op een beperktere oppervlakte immers een even hoge of zelfs hogere woonkwaliteit bieden dan de klassieke verkavelingen zoals we die kennen. Ze kunnen ook aandacht schenken aan duurzaamheid, door rekening te houden met aspecten als waterproblematiek, materiaalgebruik, oriëntatie, en andere.

Het is de bedoeling de belangrijkste punten van het voorbeeldenboek vóór de zomer van 2008 toe te lichten op een aantal sessies waarop gemeente- en provinciebesturen maar ook geïnteresseerde ontwerpers en projectontwikkelaars worden uitgenodigd.

Het aangepaste uitvoeringsbesluit rond de dossiersamenstelling van verkavelingen voor woningbouw doorloopt in het najaar van 2007 de goedkeuringsprocedure zodat het ongeveer gelijktijdig met of kort na het voorbeeldenboek 'kwalitatief verkavelen' van kracht zal worden en in 2008 mee kan worden toegelicht tijdens de communicatieronde.

(11) Ideeënboek rond kwalitatieve bedrijventerreinen opmaken en promoten

Mijn administratie stelt, in samenwerking met de entiteit Economisch Ondersteuningsbeleid van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en de entiteit Gebiedsgericht Beleid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, een ideeënboek samen dat aangeeft hoe kwaliteitsaspecten moeten of kunnen vertaald worden naar concrete inrichting van bedrijventerreinen. De publicatie zal ondermeer conceptmatige aspecten, inrichtingsmogelijkheden, en kwaliteitscriteria behandelen. Het document zal overwegend ingaan op de ruimtelijke en dus minder op architecturale of op niet-ruimtelijke duurzaamheidsaspecten zoals het beheer van afvalstoffen, toegankelijkheid of nutsvoorzieningen.. Vanuit het leerproces inzake kwalitatieve verkavelingen zal het document vooral mogelijke strategieën om bedrijventerreinen goed te concipiëren en in te richten belichten. Voor de opmaak en afwerking van deze publicatie wordt beroep gedaan op externe ondersteuning.

(12) Het planologisch attest blijvend stimuleren

Met het instrument van het planologisch attest kan aan bedrijven met uitbreidingsproblemen sneller zekerheid geboden worden omtrent procedureverloop voor planningsprocessen en vergunningen. De aanwending van het initiatief zal in het komende werkingsjaar aanleiding geven tot nieuwe gewestelijke planningsinitiatieven voor individuele bedrijven. In het kader van de korte termijn herziening Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zullen we de verankering van deze planningsinitiatieven voor historisch gegroeide bedrijven of bestaande regionale bedrijven op punt stellen.

De mogelijkheid tot uitbreiding van de bestaande subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen tot RUP's die het (verplicht) gevolg zijn van een door het college afgeleverd positief planologisch attest zal onderzocht worden.

(13) Verweving

De studie 'Diversiteit in vormen en voorkomen van verweving in Vlaanderen' verschaft een onderbouwd inzicht in de feitelijke verweving van functies in Vlaanderen, in het bijzonder de verschillen in verwevingsgraad tussen 17 types van deelgebieden in Vlaanderen. De studie geeft een methodologische benadering die zowel op macro- als op microniveau toepasbaar is. Van meerdere grote functies en activiteiten (zoals gevangenissen, ziekenhuizen, campussen edm.) wordt een verwevingsprofiel beschreven dat afweegbaar is ten opzichte van de verwevingsmogelijkheden in een welbepaald gebied. Enkele beleidsaanbevelingen betreffen:

- de gebiedsgerichte potenties tot ontwikkeling van verweving in Vlaanderen, geformuleerd per deelgebied;
- aanbevelingen die ingebed kunnen worden in het herzieningsproces voor het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op lange termijn;
- een methodische en systematische benadering van verweving.

Op basis van de afgewerkte studie en het oordeel van een expertenpanel (najaar 2007) onderzoeken we welke uitvoerbare maatregelen we kunnen uitwerken ter stimulering van verweving. Deze verwevingsmaatregelen beogen de verschuiving van ruimtelijke spreiding naar concentratie van functies en de verbetering van de relaties tussen functies (verbinden in plaats van scheiden).

(14) Aftoetsingskader voor grootschalige detailhandelsvestigingen opstellen.

Zoals aangekondigd in het regeerakkoord en mijn beleidsnota wil ik bijdragen aan de ondersteuning en versterking van buurtwinkels in de steden en dorpen. Ik zal nagaan op welke wijze het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium kan worden ingezet om een ruimtelijke wildgroei van baanwinkels te vermijden.

Uit onderzoek zal moeten blijken op welke wijze niet-verweefbare grootschalige handelsvestigingen kunnen geclusterd worden in de stedelijke gebieden en welke ruimtelijke maatregelen nodig zijn voor bestaande concentraties met grootschalige handelszaken. Tevens zal een kader voor de aanpak van individuele detailhandelszaken in planologische attesten worden uitgewerkt. De nodige middelen voor studies zijn voorzien om volgende elementen verder te operationaliseren:

- Instrumenten (planning, vergunningen) om de onoordeelkundige inplanting van nieuwe grootschalige detailhandelszaken tegen te gaan;
- Mogelijkheden om een aanbodbeleid te voeren voor grootschalige detailhandelszaken in de groot- en regionaalstedelijke gebieden door het bestemmen van kleinhandelszones;
- Waar nodig de herstructurering of optimalisatie van bestaande concentraties van grootschalige detailhandel via herbestemming in het kader van de gewestelijke RUPs voor de groot- en regionaalstedelijke gebieden;
- Uitwerken van een inhoudelijke kader voor een uniforme aanpak van individuele detailhandelszaken in planologisch attesten;
- Wegwerken van de leemte in de kennis over de ruimtelijke relatie tussen grootschalige vrijetijdprojecten en grootschalige detailhandel.

(15) Werken aan toekomstmogelijkheden voor jeugdverblijven

Mijn administratie zal een brochure maken waarin een overzicht wordt gegeven van de regelgeving rond ruimtelijke mogelijkheden voor jeugdverblijven.

Ik zal bij de betrokken partners pleiten voor een uitgebreide en gedetailleerde inventaris die aangeeft waar de jeugdverblijven gelegen zijn. Mijn administratie heeft de opdracht om constructief mee te werken aan de task force.

(16) Ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaken in uitvoering van de bekkenbeheerplannen

Nadat de Vlaamse Regering op voorstel van de minister bevoegd voor leefmilieu de bekkenbeheerplannen definitief zal vaststellen, zal mijn administratie de nodige gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voorbereiden ten einde ze binnen de 2 jaar na de inwerkingtreding ter advies voor te leggen aan de plenaire vergaderingen. Naar schatting gaat het om 14 à 15 verschillende ruimtelijke uitvoeringsplannen.

(17) Grensoverschrijdende en internationale samenwerking versterken

De opgestarte initiatieven voor versterkte grensoverschrijdende en internationale samenwerking op het vlak van de ruimtelijke ordening zullen in het komende werkjaar worden voortgezet.

We zetten de nodige stappen om de afsprakenkaders voor grensoverschrijdende planconsultatie met Nederland, Noord-Frankrijk en de Belgische gewesten af te ronden. Waar nodig zal ik politieke initiatieven nemen. Waar de afspraken rond planconsultatie voldoende vorm hebben gekregen kan ook de dialoog worden opgestart voor verdergaande samenwerking.

Het Europese beleid wordt versterkt opgevolgd. De impact hiervan op de Vlaamse ruimtelijke ordening wordt immers steeds groter.

Het Portugese voorzitterschap zal een actieprogramma voorstellen om de Territoriale Agenda uit te voeren. Vlaanderen zal op basis van de toerbeurtregeling de Belgische stoel bekleden op de Informele Ministerraad in november;

We nemen actief deel aan het studieprogramma “ESPON 2013”. Europese ontwerprichtlijnen rond water, luchtkwaliteit en bodembescherming evalueren we vooraf op de impact op het ruimtelijk beleid en indien nodig nemen we bijkomende initiatieven.

4°. Werken aan de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen**Beleidsdoelstelling**

Het is eigen aan de methode van de structuurplanning dat het beleid continu geëvalueerd wordt, zodat er permanent bijgestuurd kan worden als dit wenselijk wordt vanwege nieuwe evoluties in de samenleving, nieuwe behoeften, trends of uitdagingen.

Het regeerakkoord formuleert de ambitie om het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen te evalueren en de tijdige herziening ervan voor te bereiden.

De visie, de ruimtelijke principes en de inhoudelijke samenhang van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bieden een bruikbaar beleidskader voor het ruimtelijk beleid op de korte (planhorizon tot 2012) en middellange termijn. Ik vind het belangrijk de continuïteit van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen te bewaken en voort te bouwen op de verwezenlijkingen ervan. Een maximale inzet op de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is essentieel. Het is echter ook mijn verantwoordelijkheid als minister voor ruimtelijke ordening om tegelijkertijd te blijven nadenken over de toekomst van de ruimte in Vlaanderen.

Ik wil aan de hand van onderzoek de basis leggen voor een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Dit is het lange termijnspoor van de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Parallel aan de voorbereiding van een grondige herziening wil ik blijven werken binnen het globale kader van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Om dit mogelijk te maken is een actualisatie en gedeeltelijke herziening ervan nodig omdat:

- de planhorizon 2007 in het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen een actualisatie van de behoefteberekeningen en taakstellingen vraagt;
- ik een aantal acute knelpunten inzake wonen, werken, recreatie, natuur, bos en mobiliteit constateer die binnen de klijtlijnen en samenhang van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kunnen worden aangepakt;
- er zich een aantal knelpunten in de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stellen.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

De uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kwam reeds aan bod in hoofdstuk 2 van deze beleidsbrief. Hier bespreek ik de evaluatie en herziening van het beleidsplan. Dit verloopt op 2

sporen: een actualisatie en gedeeltelijke herziening op korte termijn en een grondige herziening op lange termijn.

Korte termijnspoor

Het korte termijnspoor omvat een actualisatie en gedeeltelijke herziening. Ik wil de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voltooien. De behoefteberekeningen en taakstellingen van dit plan lopen echter tot 2007. Daarom is een actualisatie nodig, waarbij de planhorizon met minimum 5 jaar (richtdatum 2012) verlengd wordt. Voor een aantal acute knelpunten rond o.m. wonen, werken, recreatie en mobiliteit is bovendien een gedeeltelijke herziening nodig op korte termijn. Dit kan gebeuren binnen de klijntlijnen van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en binnen de bepalingen van het Vlaams Regeerakkoord 2004-2009.

Mijn administratie heeft de beleidsvoorbereiding in 2006 en 2007 aangepakt aan de hand van gerichte interne en externe deelonderzoeken voor de volgende vijf thema's: (1) wonen, (2) werken, (3) toerisme, recreatie en sport, (4) lijninfrastructuur en (5) landbouw, natuur en bos. Zij heeft de uitkomsten van dit vooronderzoek samengebracht in een synthesesnota, waarin een concreet herzieningsprogramma is opgenomen. Het programma geeft duidelijkheid over de inhoudelijke afbakening van de actualisatie en gedeeltelijke herziening, het te doorlopen overleg- en besluitvormingstraject en de timing. Tijdens deze voorbereidende fase werd gericht overleg gepleegd met de relevante partners in functie van de specifieke onderwerpen die in het korte termijn spoor aan bod komen.

Lange termijnspoor

Het lange termijnspoor omvat een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Ik heb het afgelopen jaar verder werk gemaakt van het creëren van bouwstenen voor een verfijnde en geactualiseerde ruimtelijke visie op de lange termijn:

Verscheidende studieopdrachten die werden opgestart in functie van het lange termijn spoor zijn medio 2007 afgerond. De resultaten van deze studies zullen verwerkt worden en een beleidsmatige vertaling krijgen in het project "Ontwerpend Vlaanderen 2020- 2050", waarin de visievorming in het kader van de grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen centraal staat.

- De studie over verweving verschaft een onderbouwd inzicht in de feitelijke verweving van functies in Vlaanderen, in het bijzonder de verschillen in verwevingsgraad tussen deelgebieden in Vlaanderen. Hiermee wordt een belangrijke leemte opgevangen die bestond bij de opmaak van het eerste ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.
- De studie over multifunctionele vrijetijdsprojecten leert dat het aantal gerealiseerde projecten momenteel nog beperkt is. Anderzijds is er wel vraag naar goede locaties voor dergelijke projecten. Zowel bestaande als te herontwikkelen sites komen in aanmerking. Het is belangrijk om de potentiële terreinen ook effectief ter beschikking te krijgen, want het gaat vaak om moeilijk te (her)ontwikkelen terreinen. Anderzijds werden ook een beperkt aantal initiatieven gedetecteerd voor projecten op nieuwe locaties. Om voor deze vragen een afweging te kunnen maken met mogelijke andere invullingen, zoals bijvoorbeeld bedrijvigheid, moet nu een afwegingskader uitgewerkt worden.
- De studie "internationaal" geeft een inventaris van de voor het Vlaams ruimtelijk beleid relevante ontwikkelingen in buurregio's en op transnationaal niveau. Deze zijn onder meer samengebracht op een reeks kaartbeelden.
- De studie "hergebruik van de bestaande woningvoorraad in de klassieke woonwijken uit de jaren 1960 – 1980" geeft een inzicht in de omvang van klassieke woonwijken die voornamelijk gerealiseerd werden in de jaren 1960-1980 en hoofdzakelijk bestaan uit eenzelfde open bouwtype. Anderzijds geeft de studie inzicht in sociaal-demografische en ruimtelijke kenmerken van die woonwijken en de trends die er momenteel plaatsvinden. Dergelijke woonwijken zijn erg in trek bij de bevolking en bieden globaal gezien nog heel wat bouw mogelijkheden om op dergelijke woonwensen in te spelen. Tot slot geeft de studie aan hoe hergebruik er kan gestimuleerd worden. Op die manier kan ingespeeld worden op de woonwensen van zowel de oudere generatie als de jonge gezinnen als alternatief voor het aansnijden van nieuwe ruimte.

- De studie “migraties” geeft een eerste inzicht in de migratiepatronen in Vlaanderen in de periode 1997-2003 op basis van gemeentelijke migratiegegevens. Daarbij werden ook specifieke regio’s en problemen bekeken zoals de kustmigratie, de grensmigratie met Nederland en met Wallonië en de suburbanisatie. Op basis van meer recente gegevens kunnen we bekijken of de waargenomen trends zich doorzetten. Ook de Studiedienst van de Vlaamse Regering zal hier verder onderzoek naar doen.

Naast de hogervermelde bouwstenen uit eigen onderzoek van mijn administratie, zal het **Steunpunt Ruimte en Wonen** uiteraard ook mee instaan voor de wetenschappelijke ondersteuning van het toekomstig ruimtelijk beleid. Vanuit beleidsrelevant en toegepast wetenschappelijk onderzoek moet vanuit dit steunpunt inzicht verkregen worden in het actuele ruimtegebruik en de drijvende krachten achter de veranderingen in de ruimtelijke structuur en de woonmarkt in Vlaanderen. Deze kennis zal samengebracht worden in enerzijds een ruimtemonitor met beleidsrelevante ruimtelijke indicatoren en parameters en anderzijds het ruimtelijk-dynamisch landgebruikmodel voor Vlaanderen. Vanuit een zestal diepgaande thematische onderzoeken binnen het luik ruimte en vanuit het luik wonen zal input geleverd worden om deze beide instrumenten inhoudelijk te voeden.

In 2007 is maximaal ingezet op de voorbereidingen voor het opstarten van de Ruimtemonitor en het Ruimtemodel, op basis van reeds beschikbare data. De meeste thematische onderzoeken zijn opgestart, na het oplossen van een aantal organisatorische en technische knelpunten.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(18) Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op korte termijn actualiseren en gedeeltelijk herzien

Ik zal op korte termijn een basisbeslissing vragen aan de Vlaamse Regering over het opstarten van de gedeeltelijke herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, met als finaliteit het verlengen van de planhorizon tot 2012 en het oplossen van een aantal acute knelpunten in de uitvoering ervan. Op die manier kan de uitvoering van het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op een kwalitatieve manier afgerond worden en kunnen actuele ruimtelijke uitdagingen in de periode tot 2012 op een gerichte wijze worden aangepakt.

Ik wil met deze herziening een nieuwe dynamiek tot stand brengen in het ruimtelijk beleid, gericht op het realiseren van voldoende en kwalitatieve ruimte voor belangrijke functies als wonen, werken, recreatie, mobiliteit en open ruimte.

Op basis van de uitgevoerde interne en externe onderzoeken tijdens de voorbije jaren, heeft mijn administratie een synthesesnota opgemaakt, die de basis vormt voor het programma van actualisatie en herziening. Een ruim aantal partners werd ondertussen gericht betrokken bij één of meer onderdelen van de administratieve voorbereiding.

De volgende subthema's kunnen aan bod komen:

- a) Inzake **wonen** zal een geactualiseerd kwantitatief en kwalitatief perspectief geboden worden voor bijkomende woongelegenheden tot 2012
- b) Met betrekking tot **werken** blijkt er nood aan een beperkt bijkomend pakket in de periode tot 2012. Er wordt in dit verband gedacht aan enkele bijkomende concentratiegebieden van economische activiteiten te selecteren en te voorzien van een gericht ontwikkelingsperspectief, zodat voor deze bijzondere economische knooppunten een oplossing “op maat” kan geboden worden in de periode 2007-2012. Tevens zal er ook voorgesteld worden om de poort Genk te selecteren als internationaal multimodaal logistiek park.
- c) Voor **recreatie** ligt de situatie geheel anders: het voorziene pakket uit het RSV is quasi volledig benut. Een oplossing zal gezocht moeten worden voor nieuwe initiatieven op bovenlokaal en lokaal niveau.
- d) Voor **lijninfrastructuur** worden de selecties van hoofd- en primaire wegen geactualiseerd en worden enkele beperkte bijstellingen voorgesteld voor concrete spoor- en openbaar vervoersprojecten, die vóór 2012 zullen uitgevoerd worden.

- e) De aanpassingen voor *landbouw, natuur en bos* betreffen enkele vereenvoudigingen en afstemmingen tussen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het natuurdecreet. Deze aanpassingen situeren zich op het operationele niveau.

De voorgestelde aanpassingen impliceren enkel voor de thema's werken en recreatie een beperkte bijkomende ruimtebehoefte. De verrekening ervan in de ruimteboekhouding zal geen weerslag hebben op de beleidscategorieën wonen, landbouw, natuur en bos zoals vooropgesteld in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Na de beslissing van de Vlaamse Regering over de opstart van de actualisatie en gedeeltelijke herziening, zal ik een voorontwerp uitwerken en hierover een breed vooroverleg opstarten met provincies en gemeenten. Zo wil ik, na advies van VLACORO en SARO, komen tot een voorlopige vaststelling van een geactualiseerd en gedeeltelijk herzien Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in de loop van 2008. Daarna kan de decretale procedure, met ondermeer een openbaar onderzoek, opgestart worden.

(19) Voorbereidingen treffen voor een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Ik tref momenteel de nodige voorbereidingen om het project "Ontwerpend Vlaanderen 2020-2050" te kunnen opstarten in 2008. Dit project beoogt een geïntegreerde beleidsvoorbereiding voor de grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met als horizon 2020-2050. Een ruimtelijke toekomstverkenning naar de mogelijkheden van de bestaande ruimtelijke structuur zal geconfronteerd worden met de impact van de maatschappelijke ruimtebehoeften ten gevolge van de maatschappelijke dynamiek.

Dit project moet in 2009 resulteren in een maatschappelijk gedragen toekomstverkenning en een programma van eisen voor het ruimtelijk beleid in de periode 2020-2050.

Het project heeft vijf objectieven:

- Inzicht verwerven in de kwaliteiten en mogelijkheden van de bestaande ruimtelijke structuur als drager van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Dit resulteert in een visienota Ruimte. Hiervoor zal ik een externe studie "ruimtelijke toekomstverkenning" laten opstarten.
- Inzicht verwerven in de ruimtelijke impact van de toekomstige ruimtebehoeften ten gevolge van de maatschappelijke dynamiek (globalisering, vergrijzing, klimaat, ...). Diverse onderzoeksprojecten zijn al opgestart en moeten aangevuld worden met relevant additioneel onderzoek. Dit moet resulteren in een visienota ruimtebehoeften, met een raming van de toekomstige ruimtebehoeften ten gevolge van maatschappelijke dynamiek.
- Evaluatie van de beleidsefficiëntie van instrumenten, processen, methodieken en het subsidiariteitsprincipe in de realisatie van de ruimtelijke visie van morgen. Dit moet resulteren in een visienota beleidsinstrumenten, met suggesties en aanbevelingen voor het versterken van de strategische effectiviteit van het ruimtelijk beleid.
- Uitwerking van een concreet programma van eisen voor de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in een gedragen projectnota Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met horizon 2020-2050.
- Creëren van een breed maatschappelijk draagvlak ten aanzien van de ruimtelijke uitdagingen en doelstellingen voor 2020-2050. Dit is een kritische succesfactor en loopt doorheen de hoger vermelde objectieven. Alle betrokken actoren moeten via een uitgewerkt partnerschapsmodel betrokken worden bij de vier hoger vermelde objectieven. De stakeholders moeten meedenken aan een nieuwe visie op de ruimtelijke planning in Vlaanderen.

Het project, waarvoor een projectleider wordt aangesteld, moet resulteren in een gedragen nota tegen begin 2009, die kan voorgelegd worden aan de nieuwe Vlaamse Regering en een goede basis vormt voor een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen tijdens de volgende legislatuur. Het is belangrijk dat in het kader van dit project sterk wordt ingezet op een aangepaste overleg- en communicatiestructuur in functie van een optimale werking van het partnerschapsmodel.

(20) Beleidsvoorbereidend onderzoek door het Steunpunt Ruimte en Wonen aansturen

Het Steunpunt Ruimte en Wonen zal in 2008 verder beleidsrelevant en toegepast wetenschappelijk onderzoek uitvoeren om inzicht te verwerven in de drijvende krachten achter de ontwikkeling van de ruimtelijke structuur en de woonmarkt in Vlaanderen.

In 2008 zal sterk ingezet worden op het inhoudelijk ontwikkelen van de eerste operationele versies van ruimtemonitor en het ruimtelijk-dynamisch landgebruikmodel voor Vlaanderen. Dit zal eind 2008 resulteren in een basisversie van de Ruimtemonitor en in verschillende prototypes van het Ruimtemodel. Gedurende het jaar worden verschillende evaluatiemomenten voorzien om het verwachtingspatroon te toetsen aan de voorgelegde prototypes Ruimtemonitor en Ruimtemodel.

Het Steunpunt zal jaarlijks ook een ruimte-atlas produceren. Dit is een rapport over de ruimtelijk bestaande toestand van Vlaanderen en de structuur per sector, met indicatorensets, ruimtelijke syntheseskaarten, knelpunten en potenties,... Vanaf 2008 wordt ook een scenario-atlas voorgesteld. Dit rapport moet een eerste inzicht bevatten over maatschappelijke en ruimtelijke evoluties.

5°. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid

5.1. Planning

Beleidsdoelstelling

Ruimtelijke structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn essentiële instrumenten van het ruimtelijke beleid. Ruimtelijke structuurplannen stellen de overheid in staat op een evenwichtige en gecoördineerde manier om te gaan met de vele ruimtevragen die op haar afkomen. Door ruimtelijke uitvoeringsplannen op te maken kan de overheid de visie uit het structuurplan op het terrein mogelijk maken. Zij kan zo vermijden dat vergunningsaanspraken op basis van bestaande plannen de ruimtelijke ontwikkeling een andere kant opsturen dan de gewenste ontwikkeling zoals die geschetst wordt in het structuurplan.

Strategische projecten kunnen een belangrijke hefboom- en voorbeeldfunctie vervullen om kwalitatief ruimtegebruik op het terrein te realiseren. In het regeerakkoord 2004-2009 geeft de Vlaamse Regering aan dat zij een actief grondbeleid wil voeren rond bijvoorbeeld de ontwikkeling van brownfields, stationsomgevingen en havengebieden.

De steeds verdergaande internationalisering heeft als gevolg dat ruimtelijke ontwikkelingen en beleidsbeslissingen buiten Vlaanderen een grotere impact krijgen op het ruimtelijk beleid en de ruimtelijke ontwikkelingen in Vlaanderen. De ruimtelijke potenties die ontstaan vanuit deze internationalisering wil ik maximaal benutten en mogelijke negatieve effecten ervan wil ik zo veel mogelijk beperken. Ik creëer daarom gewestoverstijgende partnerschappen.

Om zoveel mogelijk aan alle ruimtevragen tegemoet te komen en om de invulling van de behoeften van de volgende generaties niet te hypothekeren, is zorgzaam en creatief omspringen met de Vlaamse ruimte essentieel. Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en hergebruik, selectieve verweving van functies en meervoudig ruimtegebruik zijn uitgangspunten die steeds in het achterhoofd worden gehouden bij ruimtelijke planningsprocessen.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

In het kader van het korte termijnspoor van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft mijn administratie de **provinciale structuurplannen gescreeend** en overleg gepleegd met de provincies over knelpunten die bij een herziening van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen aangepakt kunnen worden.

Het besluit tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de **ruimtelijke uitvoeringsplannen** werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 juli 2007. Na advies van de Raad van State kan het definitief goedgekeurd worden.

Het ontwerp bevat een niet-verordenende bijlage met de typevoorschriften voor de verschillende bestemmingen en met gebiedsspecifieke bepalingen die regelmatig zullen voorkomen. In de loop van de tijd kan dit verder aangevuld worden zodat we blijvend kunnen inspelen op de maatschappelijke evoluties.

In het kader van de monitoring van provinciale en gemeentelijke plannen kan in een latere fase gewerkt worden aan een overzicht van de gehanteerde **voorschriften in de provinciale en gemeentelijke uitvoeringsplannen**. In het kader van de vormingsrondes voor stedenbouwkundige ambtenaren werden alvast een aantal discussiepunten omtrent de stedenbouwkundige voorschriften opgelijst.

Op 5 oktober 2007 werd het besluit "tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van subsidies voor strategische projecten ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Hiermee zijn twee bestaande subsidieregelingen geïntegreerd tot één logisch besluit ter subsidiëring van strategische projecten die bijdragen aan een meer efficiënte en effectieve uitvoering van de opties van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het voorontwerp programmadecreet zoals het door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 28 september 2007 bevat bovendien een voorstel tot wijziging van artikel 23 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening om de betrokken subsidieregeling een permanente decretale basis te geven. Tot hiertoe vond de subsidieregeling slechts haar grondslag in de opeenvolgende jaarlijkse begrotingsdecreten. Op basis van de subsidieregelingen zoals ze tot hiertoe bestonden zijn ook in 2007 nog verschillende projecten financieel ondersteund.

De evaluatie van de **regelgeving leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten** heeft uitgewezen dat deze goed werkt, geen achterstanden in dossierverwerking kent en haar doel (de sanering en benutting van verwaarloosde en leegstaande bedrijfsgebouwen) bereikt. Bij de opmaak van het decreet inzake grondbeleid werd er dan ook voorlopig voor geopteerd om dit decreet quasi ongewijzigd te laten.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(21) Typevoorschriften gewestelijke RUPs

Het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, met als bijlage de typevoorschriften, wordt samen met een 'Verslag aan de Vlaamse Regering' gepubliceerd. Dit 'Verslag' geeft uitleg hoe moet omgegaan worden met de typevoorschriften en kan gehanteerd worden bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen als een handleiding.

In het Verslag aan de Regering staat aangegeven dat niet alle typebepalingen opgenomen zijn omdat de lijst niet limitatief kan opgemaakt worden. Dit betekent concreet dat in de toekomst typebepalingen kunnen uitgewerkt worden die gebaseerd zijn op ervaring die opgedaan wordt met bepaalde stedenbouwkundige voorschriften voor bepaalde bestemmingen waar die tot op heden nog niet aan bod kwamen of onvoldoende aan bod kwamen zodat de uitwerking van typebepalingen als een voordeel aangezien werd.

(22) Stimuleren van strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

In 2008 zal door middel van een openbare oproep het nieuwe besluit worden geoperationaliseerd. In de overgangsregeling is voorzien dat tot 1 maart 2008 nog projectaanvragen kunnen worden ingediend volgens de oude besluiten.

Ik zal voorts nagaan hoe we de relatie met andere (sectorale) instrumenten kunnen verbeteren. Er wordt ondermeer gezocht naar afstemming met de stadsvernieuwingsprojecten, die onder de bevoegdheid van mijn collega Keulen vallen. In functie hiervan zullen de voorziene budgetten desnoods moeten verhoogd worden.

Aandacht zal hierbij onder meer uitgaan naar de mogelijkheden voor het voeren van een gepast grondbeleid binnen het kader van de strategische projecten; dit via een aantal pilootprojecten of eventueel via specifiek onderzoek.

Gepaste communicatie-initiatieven zullen het nieuwe besluit en de lopende strategische projecten beter bekend te maken.

(23) Monitoring en evaluatie van provinciale ruimtelijke structuurplannen

De monitoring van de provinciale ruimtelijke structuurplannen is een blijvend aandachtspunt. Te verwachten valt dat de provincies de komende maanden en jaren werk zullen maken van een evaluatie en herziening van hun structuurplannen. Mijn administratie volgt deze processen met grote aandacht

op om een goede afstemming van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de provinciale ruimtelijke structuurplannen te waarborgen. Een adequate ondersteuning van de provincies in hun planningstaken is ook belangrijk. Naast de voorbereiding van een herziening van de provinciale structuurplannen dienen de provincies immers ook verder in te zetten op de uitvoering, onder meer via de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Ik zal met de provincies nagaan welke knelpunten zij ondervinden in de uitvoering en waar nodig maatregelen nemen om een versnelde uitvoering mogelijk te maken. Voor de onderwerpen waar samenwerking met de Vlaamse overheid cruciaal is, moet dit in beeld gebracht worden. Ik denk bijvoorbeeld aan de opmaak van provinciale RUP's voor de clusters van weekendverblijven of voor de lawaaisporten en aan uitvoeringsplannen voor bijkomend aanbod voor bedrijvigheid en wonen. Ook op het provinciale niveau acht ik het aangewezen om te werken met meer éénduidige en toepasbare stedenbouwkundige voorschriften, vergelijkbaar met de typevoorschriften op Vlaams niveau.

(24) Plan-MER integratiespoor

Om de milieueffecten van een ruimtelijk uitvoeringsplan te beoordelen moeten bepaalde ruimtelijke uitvoeringsplannen onderworpen worden aan een milieueffectrapportage. Dit is een verplichting vanuit de Europese milieuwetgeving die in 2002 werd omgezet in het MER-decreet. Ik acht het van het grootste belang dat deze milieuafweging zo vroeg mogelijk in het planningsproces plaats vindt. Daarom neem ik het initiatief om een uitvoeringsbesluit op te maken dat de opmaak van een plan-MER in het planningsproces integreert.

Deze integratie houdt in dat de milieueffectrapportage reeds plaatsvindt tijdens het voorbereidend proces voor de opmaak van nieuw op te starten ruimtelijk uitvoeringsplannen. Dit biedt het voordeel dat gelijktijdig met het planningsproces de milieubeoordeling kan gebeuren zodat het planningsproces indien nodig kan bijgestuurd worden. Deze procedure is efficiënter, eenvoudiger en kan een substantiële tijdswinst betekenen voor alle betrokkenen. Het plan-MER voor een RUP zal beschikbaar moeten zijn ten laatste op het ogenblik van het versturen van de stukken voor de plenaire vergadering over het voorontwerp van het RUP.

Het besluit heeft alleen betrekking op de proceduriële aspecten van de milieueffectrapportage en verandert uiteraard niets aan het toepassingsgebied of de verplichting op zich noch aan de inhoudelijke aspecten van de milieuafweging.

Mijn administratie zal, in overleg met de dienst MER, een handleiding uit werken voor de opmaak van een plan-MER bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze handleiding zal ook de aspecten van aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen en project-MER behandelen om zo een volledig beeld te geven voor de relatie milieubeoordelingen en ruimtelijke ordening. Deze handleiding is een aanvulling op de omzendbrief van de minister bevoegd voor leefmilieu en zal praktische informatie bevatten specifiek rond ruimtelijke ordening. Ze is gericht aan de gewestelijke administratie maar ook aan de gemeenten en provincies. De ruimtelijke uitvoeringsplannen van provincies en gemeenten kunnen immers ook onder de verplichting tot opmaak van een plan-MER vallen.

(25) Doelgericht rekening houden met de veiligheidsrisico's van bedrijven

Op basis van ervaringen met het opstellen van ruimtelijke veiligheidsrapporten voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, zal worden nagegaan op welke wijze in de ruimtelijke ordening zo doelgericht mogelijk rekening kan worden gehouden met veiligheidsrisico's van bedrijven, conform de geldende Europese richtlijn. Tevens zal worden onderzocht in hoeverre de resultaten van een lopende studie van het Agentschap Economie over veiligheidsrisico's een doorvertaling vereisen binnen het beleidsveld ruimtelijke ordening.

5.2. Grondbeleid

Beleidsdoelstelling

Een aangepast grondbeleid is essentieel voor het uitvoeren van het ruimtelijk beleid en is noodzakelijk om sociale en functionele verdringing te voorkomen. In het Vlaams regeerakkoord werd aangekondigd dat er een grondbeleidsplan en een grondenbank op Vlaams niveau opgericht zal worden. Thema's die verder onderzocht zullen worden zijn : het aankopen en verkopen van onroerende goederen voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van brownfields, strategische projecten van gewestelijk belang, het beheer van het Vlaams patrimonium, het ontwikkelen van slapende eigendommen van openbare besturen,...

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

In functie van de uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 20/7/2006 werden een aantal kortlopende beperkte studieopdrachten uitgevoerd voor de uitwerking van een instrumentarium op korte termijn (actieprogramma voorafgaand aan het grondbeleidsplan). In afwachting van een geïntegreerd decretaal kader (*beleidsinitiatief (1) en (2)*) zullen de werkzaamheden van een globaal grondbeleidsplan verder bekeken worden.

De inventarisatie van onbebouwde percelen in woongebied is een hoeksteen van een goed grondbeleid. In 2007 werden voorbereidende inspanningen geleverd om het **Geoloket “onbebouwde percelen” performanter** te maken. Dit geoloket fungeert als pilootproject van de geGIS-applicatie die in 2006 werd aangeleverd. Deze applicatie is nu productieklaar en zal permanent worden onderhouden. Voor het register onbebouwde percelen (ROP) werd een specifieke uitbreidingsmodule opgeleverd in juni 2007.

Ook het **Rubiconfonds** (zie hoofdstuk 1) kadert in mijn inspanningen voor een grondbeleid. De Vlaamse Regering heeft de subsidieregeling voor 2007 vastgelegd. Kandidaten konden projecten indienen van 15 augustus tot 22 oktober 2007.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

De initiatieven rond het decreet grondbeleid en het Rubiconfonds staan in het eerste hoofdstuk van deze beleidsbrief vermeld. Hiernaast handhaven we onze inspanningen om de gemeenten te ondersteunen bij de opmaak van de broodnodige registers onbebouwde percelen.

(26) **Geoloket 'onbebouwde percelen' implementeren**

Het komende jaar zal het geoloket “register onbebouwde percelen” worden opengesteld voor toepassing door de gemeenten. In een eerste fase zal het loket door enkele pilootgemeenten uitvoerig worden getest en wordt de toepassing waar nodig verbeterd.

Medio 2008 zullen alle gemeenten toegang krijgen tot het loket. De gemeenten worden actief begeleid via informatie op de website, provinciale informatiedagen en dagdagelijkse ondersteuning door de coördinator ROP.

Een nieuw besluit van de Vlaamse Regering zal de nieuwe werkwijzen in voege laten treden.

5.3. Vergunningenbeleid

Beleidsdoelstelling

In overleg met de betrokken besturen, wil ik een klantgerichte en snelle afhandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen waarborgen op alle bestuursniveaus.

Voor alle vergunningsaanvragen zorgen we op alle beslissingsniveau's (gemeentebestuur, advies door gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar, in beroep bij bestendige deputatie en Minister en gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar als beslisser in artikel 127-dossier) voor een tijdige, faire en duidelijke beslissing. Tegelijk maken we het voor de burger en bedrijven makkelijker om aan de nodige informatie omtrent de vergunbaarheid van hun projecten te geraken. Tot slot zorgen we

ervoor dat het Vlaamse niveau, en de overheid in het algemeen, zich enkel met de belangrijkste zaken bezig moet houden.

We stimuleren uniformiteit en correctheid in advisering en vergunningverlening, duiden de soms als te vaag begrepen termen zoals een duurzame ruimtelijke ordening, een goede plaatselijke aanleg en de ruimtelijke draagkracht en sluiten op niveau van het hoger beroep loutere opportuniteitsdiscussies uit zodat dit enkel over legaliteitsaspecten en bedreigingen van een degelijke ruimtelijke ordening kan gaan.

We bouwen op niveau van het Agentschap RO Vlaanderen het loket waar informatie allerlei omtrent de ruimtelijke ordening en concrete dossiers kan worden verkregen verder uit over de vijf buitenafdelingen zodat overal dezelfde en degelijke informatie kan worden verkregen.

We evalueren hoe we via regelgevende initiatieven het de burger en bedrijven eenvoudiger kunnen maken om vergunningen te verkrijgen, de administratieve lasten verder te verminderen waar mogelijk en bepaalde zaken verder vrij te stellen van vergunningsplicht.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

De gemiddelde doorlooptijd van vergunningsaanvragen die voor advies door mijn administratie behandeld worden ligt voor 2006 en de eerste helft van 2007 op 38 dagen. Dit is ruim onder de decretaal bepaalde termijn van 50 dagen. Uiteraard geldt dit gemiddelde cijfer niet voor elk afzonderlijk dossier en zijn er regionale verschillen.

Gemiddelde doorlooptijden art.43 (advies gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar).

	ANTWERPEN	OOST-VLAANDEREN	WEST-VLAANDEREN	LIMBURG	VLAAMS-BRABANT	TOTAAL
2006	52	29	56	30	23	38
1e helft 2007	50	22	63	33	22	38

Het aantal te behandelen beroepen bij de Vlaamse Regering is op twee jaar tijd van ongeveer 500 gereduceerd tot minder dan 200. Tegelijk is ook werk gemaakt van het wegwerken van de soms lang aanslepende dossiers die ter wille van allerlei redenen (hoorzittingen verdaagd, adviezen niet tijdig verstrekt, wachten op parallel lopende procedures, enz.) uitgesteld werden. Het verder vernoemde beoordelingskader hebben we opgesteld niet enkel om duidelijk te maken waarom een bepaalde beslissing wordt genomen, maar ook om makkelijker te evalueren of een hoger beroep bij de Vlaamse Regering wel voldoende zinvol is en, in het bevestigend geval, hoe het dan moet gemotiveerd worden. Ten aanzien van bijvoorbeeld hoorzittingen hebben we duidelijk gemaakt dat die, ter wille van de decretaal vastgestelde termijn van beslissing, niet naar goeddunken door de verschillende partijen kunnen worden uitgesteld. Momenteel is het aldus mogelijk om voor het overgrote deel van de dossiers een behandelingstermijn die nauw aansluit bij de wettelijk vastgelegde termijn van 75 dagen te garanderen. Anderzijds moet worden beklemtoond dat dit voor de aanvrager van de stedenbouwkundige vergunning de laatste administratieve proceduretrap is. Het is van het grootste belang deze dossiers zeer grondig te behandelen. Dit vergt logischerwijs de nodige tijd. We doen er echter alles aan om de hoorzitting en het opvragen van eventueel bijkomende adviezen binnen aanvaardbare termijnen te laten gebeuren. In die dossiers waar problemen opduiken die de decretaal vastgelegde behandelingstermijn onhaalbaar maakt, duiden we ten aanzien van de aanvrager de termijnoverschrijding.

In artikel 127-dossiers (aanvragen van publiekrechtelijke rechtspersonen en werken van algemeen belang) moet de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar in principe binnen de decretaal vastgelegde termijn van 90 dagen beslissen. Voor een aantal complexe dossiers is dat echter niet haalbaar, afhankelijk van de externe bepalende factoren, bijvoorbeeld het organiseren van het openbaar onderzoek, het vragen van en wachten op adviezen, enz. Vandaar dat de gemiddelde doorlooptijd hoger ligt dan de wettelijk vastgelegde termijn. We brengen in zo'n geval zoveel als mogelijk de aanvrager op de hoogte van het verloop van het dossier en de voorziene timing van de beslissing. Zodat ook hier de aanvrager weet waaraan zich te verwachten.

Gemiddelde doorlooptijden art. 127 (beslissing gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar)

	ANTWERPEN	OOST- VLAANDEREN	WESTVLAANDEREN	LIMBURG	VLAAMS- BRABANT	TOTAAL
2006	149	120,3	156,3	86	94,2	121,2
1e helft 2007	149	136,7	207,7	75,5	124,2	138,6

Op de website www.ruimtelijkeordering.be is in het luik “vergunningen” onder de titel ‘Is het ontwerp stedenbouwkundig verantwoord? Beantwoordt het aan de “goede ruimtelijke ordening”?’ een item toegevoegd dat aangeeft waartoe het **toetsingskader “goede ruimtelijke ordening”** dient en hoe het gehanteerd kan worden.

Met het **informatieloket Ruimtelijke Ordening** worden partners en belanghebbenden effectief en efficiënt geïnformeerd over procedures en inhoudelijke dossiers. In elke provinciale afdeling van het agentschap is er een permanent bemand “front-office” voor eerste lijnsopvang. Algemene vragen worden hier beantwoord en men kan er terecht voor de stand van zaken van een dossier. Dossiergebonden vragen of bespreking gebeuren in het back-office in de vorm van een driepartijenoverleg. Dit loket is bereikbaar via telefoon, e-mail en ontvangst aan het loket zelf.

Deze dienstverlening wordt uitgebreid met een klantvriendelijke webapplicatie. Die zal aan de hand van eenvoudig geformuleerde vragen nagaan of de betrokkene een stedenbouwkundige vergunning nodig heeft, of hij beroep moet doen op een architect en welk aanvraagformulier hij dient te gebruiken. De verdere stroomlijning van het informatieloket is opgenomen in de beheersovereenkomst die ik zal afsluiten met het Agentschap RO Vlaanderen.

Op 29 juni 2007 tenslotte werden een aantal versoepelingen aangebracht rond toelaatbare zonevrije functiewijzigingen. De versoepeling slaat vooral op plattelandstoerisme en jeugdlogies, maar ook een aantal algemene voorwaarden werden versoepeld. Voor plattelandstoerisme werd het mogelijk om acht accommodaties aan te bieden in plaats van vier. En de functiewijziging van bestaande vergunde landbouwgebouwen naar jeugdlogies werd mogelijk gemaakt.

De **meldingsmogelijkheid voor eenvoudige werken** is nog steeds opgenomen in de plannen van decreetwijziging ruimtelijke ordening. Hierbij is alvast duidelijk dat het belangrijk zal zijn om goed te omschrijven voor welke werken we de meldingsmogelijkheid gaan invoeren. Dit zal in de regelgeving verankerd worden.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008**(27) Informatieloket Ruimtelijke Ordening verder stroomlijnen**

Er worden verdere stappen gezet om de infoloketten verder te stroomlijnen. Na een proefperiode werd de werking geëvalueerd. De bevindingen terzake zijn positief. Het infoloket kan het merendeel van de vragen beantwoorden, eventueel na consultatie van een dossierbehandelaar.

Het subsidiariteitsprincipe indachtig kan het Agentschap niet de volledige eerstelijnsopvang op zich nemen. Het agentschap kan zich bij deze informatieverstrekking niet in de plaats stellen van de gemeente als vergunningverlenende overheid, doch wel correcte algemene informatie bieden, alsook een efficiënte doorverwijzing naar de bevoegde overheid en aanspreekpersoon.

Een streefdoel op langere termijn is het werkingsveld tevens uit te breiden naar onroerend erfgoed, zodat de burger terecht kan bij één loket voor al deze diensten.

(28) Een klantvriendelijke en snelle afhandeling van vergunningsaanvragen als prioritair aandachtspunt

Een klantvriendelijke en snelle afhandeling van vergunningsaanvragen blijft een prioritair aandachtspunt. Zonder te willen fixeren op de kortst mogelijke doorlooptijd blijft het de opdracht van mijn administratie elk dossier binnen de 50 dagen te behandelen. We responsabiliseren de andere bestuursniveaus (gemeenten en provincies) om de vergunningsaanvragen binnen de decretaal voorgeschreven termijnen af te handelen.

We bouwen aan een accuraat dossieropvolgingsysteem en stellen een eenduidige prioriteitenbepaling op voor de behandeling en controle van dossiers.

West-Vlaanderen heeft te kampen met een hardnekkige achterstand, maar een proces van optimalisering en stroomlijning, gecombineerd met bijkomende wervingen om de personeelsverschuiving van maart 2006 te compenseren is hier volop aan de gang.

In artikel 127-dossiers (aanvragen van publiekrechtelijke rechtspersonen en werken van algemeen belang) wordt de beslissing van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar binnen de decretaal vastgelegde termijn van 90 dagen genomen. Voor een aantal complexe dossiers is dat echter niet haalbaar, afhankelijk van de externe bepalende factoren. We brengen de initiatiefnemer op de hoogte van het verloop van het dossier en de voorziene timing van de beslissing.

Inzake beroepen, bij de Minister ingesteld in toepassing van artikel 53 van het coördinatiedecreet, werken we verder aan de beperking van de gemiddelde doorlooptijd en streven we, naar het einde van de legislatuur toe, naar een behandeling van de dossiers binnen de decretaal voorgeschreven termijn van zestig of vijfenzeventig dagen. In de voorgenomen algemene decreetwijziging worden andere opties genomen voor deze derde beroepstrap. De beroepen bij de Vlaamse Regering worden vervangen door een procedure voor een college voor vergunningsbetwistingen.

(29) De stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning verder integreren

Vandaag moeten voor éénzelfde project met betrekking tot de milieu- en stedenbouwkundige aspecten vaak twee onderscheiden vergunningsaanvragen worden ingediend, meestal op verschillende plaatsen.

Alhoewel beide vergunningen hun eigen rol en doelstellingen hebben, is een afstemming van procedure, tijdsverloop en dossiersamenstelling aangewezen. In de algemene decreetwijziging in voorbereiding (zie hoofdstuk 1) zal worden voorzien dat een stedenbouwkundige vergunning samen met een klasse 2 – milieuvergunning kan worden aangevraagd bij het uniek gemeentelijk loket. Dit impliceert dat er slechts één openbaar onderzoek zal worden gehouden en dat binnen eenzelfde termijn een beslissing voor beide aanvragen zal worden genomen door de gemeente.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan een belangrijk onderdeel van het regeerakkoord.

(30) Beoordelingskader goede ruimtelijke ordening: opmaken, uittesten en finaliseren

Het regeerakkoord kondigt aan dat de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar enkel om legaliteitsredenen nog beroep zal kunnen aantekenen tegen vergunningsbeslissingen van de bestendige deputatie. Dit aspect zal worden geregeld in de algemene decreetwijziging.

In afwachting van de goedkeuring van de decreetwijziging, wordt erover gewaakt dat beroepen van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar enkel om voldoende zwaarwichtige redenen, en mits een duidelijke motivatie worden ingesteld. Hierbij gaat het vooral om motieven vanuit het hypothekeren van een degelijke ruimtelijke ordening, het bedreigen van een goed nabuurschap of het woongenot van de omwonenden, het teweegbrengen van een onaanvaardbare schaalbreuk en/of het impliceren van een totaal onaanvaardbaar bouwprogramma gezien de omvang van het terrein of vergeleken met de aanpalenden.

Het beoordelingskader “goede ruimtelijke ordening” moet een vertaling geven hoe wij een degelijke invulling van een site willen bewaken. In wezen gaat het daarbij om een verantwoordelijk vergunningenbeleid, gericht op aandacht voor het algemeen belang, de zorg voor kwaliteit en het voorkomen dat de ruimtelijke draagkracht van een gebied wordt overschreden. Op zich lijkt het om vrij abstracte begrippen te gaan, maar we zorgen ervoor dat tijdens de komende periode de aandachtspunten en criteria die bij die beoordeling geëvalueerd moeten worden, verder verduidelijkt worden. We denken daarbij aan een methodiek en/of voorbeelden om verder te verduidelijken hoe we omgaan met zaken, zoals:

- aspecten met betrekking tot de functionaliteit van een project, verweving, relaties, ...
- ruimtelijke aspecten, zoals de schaal van een project;
- hinderaspecten, privacy- en andere eisen m.b.t. ruimtelijke ordening;
- inpassing in en verenigbaarheid met de concrete situatie.

Deze kwalitatieve uitgangspunten worden momenteel meegenomen bij de uitwerking van het handboek over kwalitatieve verkavelingen. Tegelijk zullen we die uitgangspunten ook verder uitdragen, bijvoorbeeld bij de opleiding van gemeentelijke en provinciale ambtenaren en toepassen in concrete beslissingen.

De hoofdbekommernis is om een aantal van de vrij abstracte begrippen gaandeweg scherper te stellen. Het lijkt overigens aangewezen een en ander ook op te nemen in de regelgeving zelf, al was het maar om aan te geven dat er een verschil is tussen loutere appreciatiekwesties en zaken die een goede plaatselijke aanleg (en derhalve het algemeen belang en een kwalitatieve leefomgeving) daadwerkelijk in het gedrang kunnen brengen. De aanvrager of projectontwikkelaar zelf kan uiteraard ook zijn visie naar voor brengen in het aanvraagdossier. Dit hebben we enige jaren geleden ook beoogd met de invoering van de motivatienota bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen. Een degelijk onderbouwde motivatienota van de aanvrager helpt de vergunning verlenende overheid bij de behandeling van het dossier.

(31) Verordening inzake toegankelijkheid van gebouwen uitvaardigen

De integrale toegankelijkheid van publieke gebouwen is uiterst belangrijk, willen we iedereen ervan gebruik laten maken. Integrale toegankelijkheid gaat verder dan alleen maar toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers. Ook slechthorenden, blinden, ouderlingen, mensen met een kinderwagen, kortom iedereen wil toegankelijke publieke gebouwen.

De sector ruimtelijke ordening moet hierbij ook zijn bijdrage leveren, weliswaar binnen zijn mogelijkheden. Ik wil dan ook een gewestelijke verordening uitvaardigen, met normen die op plannen van aanvragen om stedenbouwkundige vergunning afleesbaar zijn. Deze gewestelijke verordening zou de verouderde wetgeving (een wet uit 1975 en een koninklijk besluit uit 1977) vervangen.

Momenteel voer ik gesprekken met de VZW Enter, die in opdracht van het kabinet van minister Van Brempt belast is met het uitwerken van een door de sector gedragen voorstel. Dit is uiteraard geen eenvoudig proces, waarbij met de verzuchtingen van heel wat betrokkenen en de beperkingen, eigen aan het instrument stedenbouwkundige verordening, rekening moet worden gehouden.

Het moet duidelijk zijn dat zaken die niet op een bouwplan afleesbaar zijn, minstens even belangrijk zijn. Maar daar zal ruimtelijke ordening niet het geschikte instrumentarium hebben om in te grijpen en naleving af te dwingen. De sector zelf heeft, via handboeken met “best practices” en gerichte informatie naar initiatiefnemers en ontwerpers, ook een belangrijke rol in het hele proces te spelen.

Als de sector in 2008 een definitief consensusvoorstel formuleert, dan kan de procedure voor het regelgevend initiatief gestart worden. Na verwerking van de feedback uit het toegankelijkheidsmiddenveld zal - in overleg met de Vlaamse minister van Gelijke Kansen - in het voorjaar van 2008 het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en de sector van de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen worden gevraagd advies uit te brengen over deze voorstellen. Mede op basis van dit advies zal de procedure tot goedkeuring van de verordening worden opgestart.

6°. Vereenvoudigen van procedures en lasten

Beleidsdoelstelling

Beperken van nieuwe regelgeving en administratieve procedurelast, het vereenvoudigen van procedures en voldoende aandacht schenken aan rechtszekerheid blijven belangrijke speerpunten van het beleid.

De laatste jaren is de wetgeving en reglementering van andere beleidsdomeinen met impact op het ruimtelijk beleid sterk toegenomen (VLAREM, decreet natuurbescherming, decreet integraal waterbeleid, oppervlaktedelfstoffenbesluit, havendecreet,...). De onderlinge afstemming van deze regelgeving verdient verdere aandacht en moet concreet verfijnd worden. Hierbij kan onder meer verder gewerkt worden met de resultaten van de beleidsvoorstellen gesuggereerd naar aanleiding van de studie Ruimtelijke Ordening en Sectorwetgeving (referentie ARP/04/08). We moeten overlappingen vermijden.

Ook met het instrument van de planologische attesten kan aan de bedrijven met uitbreidingsproblemen meer zekerheid geboden worden omtrent procedureverloop voor planningsprocessen en vergunningen.

Informatievoorziening is voor mijn administratie een strategisch belangrijke activiteit. Bovendien wordt informatie- en communicatietechnologie (ICT) steeds complexer door de globalisering, de grote hoeveelheid te verwerken informatie en de hoge eisen op het vlak van kwaliteit, snelheid en beschikbaarheid van de ICT-systemen. Een integraal ICT-management vormt dan ook een cruciale bouwsteen voor de realisatie mijn beleid. Een strategisch ICT-plan voor het volledige beleidsdomein moet dan ook de motor zijn voor het geïntegreerd samenwerken zowel tussen de verschillende entiteiten van mijn beleidsdomein als met de andere overheden. Via dit toekomstgericht ICT-beleid blijven we werken aan een overzichtelijke, innovatieve en klantvriendelijke on-line dienstverlening door middel van informatieloketten, gekoppelde informatiesystemen en digitale dossierafhandelingssystemen.

In dat opzicht werkt mijn administratie een ICT-meerjarenplan uit. Daarbij wordt vooral de nadruk gelegd op een geïntegreerd ICT-systeem, dat werkzaam is voor alle entiteiten. Dit geldt niet enkel op het vlak van ruimtelijke ordening, maar ook voor onroerend erfgoed. Daarbij wordt eveneens bijzondere aandacht verleend aan de meerwaarde die de relatie met het GIS binnen het beleidsdomein betekent.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007.

Een **uniform dossierafhandelingssysteem** binnen de administraties is een belangrijk aandachtspunt. Bredero werd functioneel aangepast en de voornaamste procedures werden herzien en vereenvoudigd. Dit web-gebaseerd afhandelingssysteem wordt nu gebruikt in de verschillende provinciale afdelingen van RO-Vlaanderen. Daarnaast zijn ook het centraal referentieadressenbestand (CRAB) en de recentste kadastragegevens online beschikbaar in het geoloket van het beleidsdomein.

De administratie levert voortdurende inspanningen om **nieuwe datalagen aan te maken en te ontsluiten**. Zowel de ontwerpen als de definitief goedgekeurde gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen worden in een GIS databank bijgehouden. De datalaag van de contouren van de definitief goedgekeurde gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen worden via een geoloket van het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) aangeboden. Dit loket is openbaar. De gebruiker kan met één muisklik de volledige documenten van het plan in kwestie raadplegen.

De datalaag voor het bouwkundig erfgoed is in opbouw. Dit loopt samen met de actualisering van de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De datalaag is zo goed als klaar voor de provincie Vlaams-Brabant. Voor de provincie Antwerpen is ze voor 4/5 afgewerkt. Het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (VIOE) werkt verder aan deze opdracht.

Voor de opmaak van de databank van stedenbouwkundige voorschriften werd een functionele analyse gemaakt. Dit is de eerste stap in de bouw van deze databank.

‘geGIS’, een **generiek GIS-platform**, is een e-government toepassing waarmee interactieve loketten met geografische informatie (zogenaamde geoloketten) kunnen worden aangemaakt. De toegang tot de loketten en tot de toepassing zelf verloopt op een beveiligde manier, zodat per type gebruiker (burger, ambtenaar al dan niet bevoegd voor bepaalde onderdelen van het grondgebied, beleidsmensen) kan bepaald worden wat hij kan zien of mag doen.

Een eerste versie van deze toepassing is beschikbaar zodat de oprichting van digitale loketten mogelijk wordt. Het register onbebouwde percelen fungeert als pilootproject.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(32) GeGIS als referentie-instrument voor RWO verder ontwikkelen

‘geGIS’ wordt verder ontwikkeld tot hét referentie-instrument voor de verspreiding van de geografische data van het beleidsdomein RWO, naar de burger als naar andere overheden, binnen het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen. Als eerste concrete toepassing zullen de atlas van de Woonuitbreidingsgebieden en het gewestplan via de geGIS-applicatie publiek toegankelijk gemaakt worden.

Tegelijkertijd zetten we, in het kader van een geïntegreerd geodatabasebeheer, de nodige stappen om verder geografische datalagen aan te maken en te ontsluiten. Hierbij zal vooral aandacht gaan naar het actueel houden van de bestaande datalagen waarvan het beleidsdomein RWO eigenaar is (zoals het gewestplan, gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, erfgoedinventarissen en beschermingen). In het bijzonder zal ik nagaan hoe geGIS kan bijdragen tot het verbeteren van de verwerking en ontsluiting van informatie over onroerend erfgoed. Op deze wijze kunnen dan via geGIS al de datalagen van RWO gezamenlijk ontsloten worden.

De gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zijn momenteel voor het grote publiek enkel beschikbaar onder de vorm van zogenaamde pdf-documenten (dit zijn elektronische reproducties van de plannen in hun oorspronkelijke opmaak). Binnen RWO worden deze gegevens opgemaakt in een GIS omgeving. Het verdient aanbeveling om deze data laag ook als effectieve geografische laag te publiceren naar de buitenwereld toe. Hierbij kunnen op termijn belangrijke meerwaarden worden gerealiseerd; zoals zoekfuncties, het koppelen van de stedenbouwkundige voorschriften aan de bestemmingen, uitwisseling van gegevens tussen overheden, ... Om dit mogelijk te maken wordt een project opgestart om de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen te ontsluiten waarbij dit een eerste stap moet zijn naar een geïntegreerd loket voor ruimtelijke uitvoeringsplannen. Bij dit initiatief zal de huidige samenwerking met de provincies en gemeenten bestendig worden.

Tenslotte gaan we volgend jaar na hoe een digitaal loket rond bouwaanvragen kan worden uitgebouwd in samenwerking met andere beleidsdomeinen (Bestuurszaken, LNE) en overheden. Eventueel zal ik de nodige initiatieven - waarbij geGIS een ondersteunende rol kan hebben – opstarten.

(33) Een geïntegreerd ICT-project rond Onroerend Erfgoed en Ruimtelijke Ordening

Mijn administratie onderzoekt de mogelijkheid om de nodige software te ontwikkelen waarbij een relatie wordt gelegd tussen enerzijds de databank inventaris van het bouwkundig erfgoed en anderzijds de vergunningenregisters. Deze software omvat het aanreiken van een tool aan de gemeenten voor het raadplegen van de gegevens in de vergunningenregisters en terzelfdertijd inzage te hebben van de erfgoedsituatie op het betrokken perceel. Daarbij zal onder geen enkel beding de opmaak en het bijhouden van de vergunningenregisters beïnvloed worden. Een dergelijke relatie is nuttig voor aanvragen voor slopingsvergunningen van panden die opgenomen zijn in de inventaris van het bouwkundig erfgoed die op die manier zullen gekoppeld worden aan een verplichte adviesaanvraag bij mijn administratie.

7°. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken

Beleidsdoelstelling

Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat elke voor ruimtelijke ordening bevoegde overheid (Vlaams gewest, provincie, gemeente) zich bezighoudt met die materies die geëigend zijn om op het bewuste niveau te worden geregeld.

Goede afspraken en afstemmingsoverleg zijn hierbij essentieel. Ook streven we naar de effectieve ontvoogding van de lokale besturen via het vaststellen van duidelijke taak- en bevoegdheidsafspraken.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

Het aantal volledig ontvoogde gemeenten neemt druppelsgewijs toe: op 1/10/07 zijn dat er 19, op 1/11 komt er nog één bij, 1 aanvraag is ingediend en zit in de pijplijn. Op 1/10 zijn er ook nog 6 die aan al de voorwaarden voldoen, maar er de voorkeur aan geven om eerst organisatorisch nog één en ander op punt te zetten. 36 gemeenten voldoen aan 4 voorwaarden, 83 aan 3 voorwaarden, 88 aan 2 voorwaarden, 61 aan slechts 1 en nog altijd 13 gemeenten voldoen aan geen enkele voorwaarde.

Verder is de stand van zaken per te vervullen voorwaarde op 1/10 als volgt:

- Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan: 186 gemeenten voldoen aan deze voorwaarde
- Gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar: 254 gemeenten
- Plannenregister: 121

- Vergunningenregister: 37
- Register onbebouwde percelen: 169

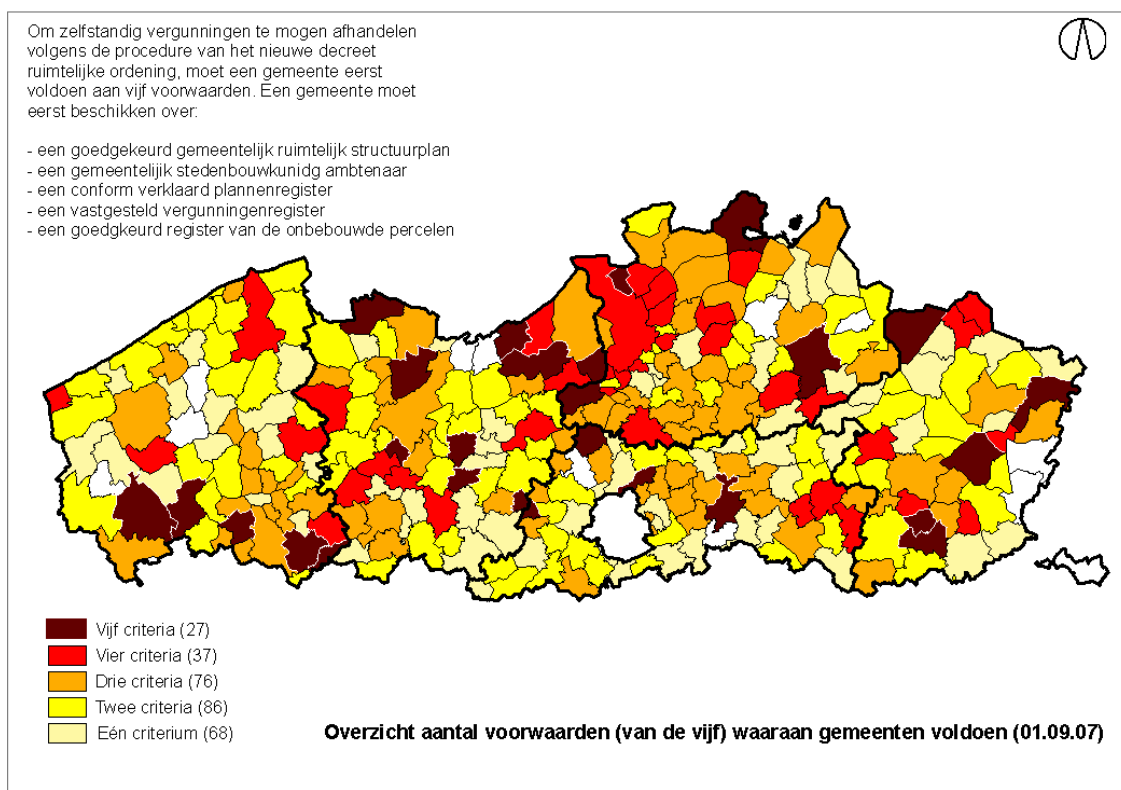
De doelstelling blijft het streven naar volledige ontvoogding van alle gemeenten.

Uit deze data kan worden vastgesteld dat het ontvoogdingsproces vertraging oploopt ten opzichte van de voorgestelde einddatum. Over de oorzaken van deze vertraging werd een studieopdracht gegund aan Deloitte Consulting. De studie werd in het voorjaar afgerond, en de bevindingen uit de studie vormden de basis voor een actieplan. Aan elke actie wordt een specifieke timing gekoppeld. Over de uitvoering van het actieplan zal jaarlijks gerapporteerd worden.

In de decentrale diensten van het Agentschap RO Vlaanderen is de helpdesk intussen operationeel welke de gemeenten bijstaat bij de opmaak van hun plannen- en vergunningenregister.

Tevens werd er een gemeenschappelijk schrijven van de ministers Keulen en Van Mechelen gericht aan de gemeenten, waarin zij gewezen werden om aan hun plicht te voldoen met betrekking tot de vijf ontvoogdingsvoorwaarden.

Het stimuleren van de gemeenten tot realisatie van de vijf ontvoogdingsvoorwaarden werd opgenomen in de beheersovereenkomst die ik met het Agentschap RO Vlaanderen zal afsluiten.

Tabel 3: stand van zaken vijf ontvoogdingsvoorwaarden bij de Vlaamse gemeenten (september 2007)

De ondersteuning van de gemeenten bij het vervullen van hun autonoom vergunningenbeleid is een aandachtspunt. Eens een groter aantal gemeenten ontvoogd zullen zijn zal ik initiatieven nemen om deze ontvoogde gemeenten te ondersteunen bij hun autonome rol. Tot op heden werden nog geen specifieke acties ondernomen.

Wel heeft er op mijn aansturen een algemene vorming plaatsgevonden voor stedenbouwkundige ambtenaren met betrekking tot de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en het adviseren van verkavelingen. Dit initiatief bestond uit 5 drukbezochte vormingsdagen in de provincies en een slotdag in Brussel.

Praktisch afspreken rond soepele werkbare subsidiariteit

Het begrip ‘subsidiariteit’ moet geconcretiseerd worden via 2 werkpistes: ten eerste de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (zie hoofdstuk 4) en de decreetwijziging (zie hoofdstuk 1)

Beleidsinitiatieven voor 2008

(34) Gemeenten stimuleren tot realisatie van de vijf ontvoogdingvoorwaarden

In het voorjaar van 2007 voerde Deloitte Consulting een onderzoek uit naar de verdere ondersteuning van gemeenten bij het vervullen van de ontvoogdingsvoorwaarden. Hieruit resulteren een reeks conclusies en aanbevelingen, op basis waarvan mijn administratie een actieplan heeft uitgewerkt. Volgende acties worden momenteel voorbereid en in 2008 geïmplementeerd:

1. Bijstellen van de subsidieregeling voor het vergunningenregister. Contraproductief in de huidige regeling is dat een gemeente die zich in een eerste fase beperkt tot de dossiers vanaf 1990 slechts subsidie kan krijgen voor dit eerste (beperkte) deel en niet meer voor het werk dat daarna nog moet gebeuren. Dit heeft voor gevolg dat een gemeente aarzelt om deze voorwaarde te vervullen door middel van een gedeeltelijk vergunningenregister en er de voorkeur aan geeft om naar een zo volledig mogelijk register te streven, wat in tijd uiteraard veel langer duurt. De bijstelling zal er in bestaan dat een subsidiëring in 2 fases mogelijk wordt.
2. Prioriteitsbepaling via monitoring van de status van de verschillende ontvoogdingsvoorwaarden. Voor al de provincies wordt de voortgang van de vijf voorwaarden op eenzelfde manier opgevolgd en wordt volgens dezelfde criteria de prioriteit bepaald inzake het afhandelen van de ingediende dossiers. Prioriteit 1 gaat naar gemeenten die reeds voldoen aan 4 voorwaarden, terwijl de vijfde voorwaarde betrekking heeft op een dossier dat bij het agentschap in behandeling is; prioriteit 2 gaat naar gemeenten die reeds voldoen aan 3 voorwaarden terwijl de overige voorwaarden betrekking hebben op dossiers die bij het agentschap in behandeling zijn.
3. Verbeteren van de interactie tussen mijn administratie en het lokaal bestuur in functie van het vervullen van de ontvoogdingsvoorwaarden. Achteropblijvende gemeenten zullen herinnerd worden aan de mogelijkheid om beroep te doen op de helpdesk. Ook zal duidelijker gecommuniceerd worden over de prioriteiten bij de afhandeling van de dossiers en over de behandelingstermijnen.
4. Verbeteren van de interactie tussen mijn administratie en de bureaus die software ontwikkelen voor de opmaak van het vergunningenregister. Vaak terugkerende anomalieën zullen gericht bij die bureaus aangekaart worden.
5. Vergroten van het lokaal politiek draagvlak voor de ontvoogding en het ondersteunen van de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren. Het doel en de relevantie van de ontvoogding dienen duidelijker gecommuniceerd te worden, alsook de ondersteunende rol die mijn administratie kan blijven spelen.
6. Stimuleren van de opmaak van een gemeentelijk structuurplan (GRS). Een kleine 70 gemeenten zijn nog niet in het stadium van een plenaire vergadering beland. Het zwaartepunt van deze achterstand situeert zich in de provincie Vlaams-Brabant. Een stappenplan voor de opmaak van een GRS zal worden aangereikt, evenals verduidelijking over de gewenste inhoud ervan.
7. Versoepelen van de aanstellingsvoorwaarden van gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren. 254 gemeenten beschikken over een gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar (stand van zaken 01/10/07). De versoepeling zal er in bestaan dat ook ambtenaren die zich engageren om binnen een bepaalde periode het vereiste diploma te halen, aangesteld kunnen worden. Deze mogelijkheid was slechts voor een periode van 5 jaar na de inwerkingtreding van het decreet voorzien (tot 1 mei 2005 dus), maar ik zal voorstellen om dit te verlengen tot 2012.
8. Stimuleren van de aan de ontvoogde gemeenten adviesverlenende instanties om de adviestertermijn te respecteren. Dit moet meer zekerheid bieden inzake het halen van de

dwingende termijn van 75 dagen voor het verlenen van een vergunning.

9. Klantvriendelijker maken van de opmaak van het register onbebouwde percelen. De uitbouw als geo-loket moet dit proces vereenvoudigen en versnellen.

(35) Ontvoogde gemeenten ondersteunen bij hun autonome rol

Uit de vormingsrondes die we in de lente van 2007 hebben georganiseerd, is gebleken dat de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren duidelijk behoefte hebben aan bijkomende ondersteuning en vorming. Het gaat dan niet alleen om vorming in het kader van de autonome vergunnings- en beoordelingsbevoegdheid, maar ook om vorming over de 'nieuwe planningsinstrumenten' waar de gemeenten na de voltooiing van hun ruimtelijk structuurplan mee in aanraking komen. Het in contact brengen van de gemeentelijke ambtenaren uit dezelfde regio's is een duidelijke meerwaarde gebleken van de vormingsrondes. Mijn administratie zal binnen dit kader nog bijkomende initiatieven nemen naar vorming en ondersteuning in de opleiding van de gemeentelijke ambtenaren.

Uit de bevraging van de stedenbouwkundige ambtenaren in het kader van de hiervoor vermelde vorming, formuleren verschillende ambtenaren de wens om de mogelijkheid tot overleg te behouden. Ik wens hieraan tegemoet te komen, en verleen de gemeenten hiertoe een blijvende mogelijkheid door het organiseren van het driepartijenoverleg.

Niet alleen naar aanleiding van en tijdens de ontvoogdingsprocessen maar ook daarna wil de administratie de verdere ondersteuning en begeleiding van de gemeenten en betrokken actoren op structurele wijze verderzetten en optimaliseren. Inderdaad wordt het beleidsveld ruimtelijke ordening ingenomen door de drie bestuursniveaus. De administratie behartigt de gewestelijke belangen. Een deel van het bevoegdheidsveld valt binnen de mogelijkheden van de provincies en gemeenten. De administratie zal daarom haar begeleidende en ondersteunende rol die zij momenteel al vervult naar allen die betrokken zijn bij de uitvoering van het beleid verder uitwerken. In dat opzicht zal de administratie en het agentschap RO Vlaanderen in het bijzonder, in nauw overleg met de VVP, VVSG en de andere actoren een project opstarten die een kwaliteitsvolle en uniforme uitvoering van het beleid op alle bestuursniveaus beoogt. Dit project "Lerend netwerk" is een ondersteunings- en begeleidingsproject voor Gemeentelijke Stedenbouwkundige Ambtenaren en vindt bij voorkeur plaats in de lokalen van de gemeentelijke of provinciale overheid. Het project "Lerend netwerk" zal uitgewerkt worden in 2008. Het project wil

- de overdracht bevorderen van expertise en ondersteuning bieden in alle aspecten van de ruimtelijke ordening;
- de ervaringsuitwisseling mogelijk maken tussen gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren;
- een professioneel netwerk van relaties tussen de medewerkers ruimtelijke ordening van de verschillende bestuursniveaus en deze van de betrokken beroepsorganisaties, (ipv de netwerking tussen de verschillende actoren stimuleren) waarbij informatie, contacten en samenwerking een hoofdrol spelen, opstarten en stimuleren.

De betrokken actoren zijn de Gemeentelijke Stedenbouwkundige ambtenaren, ambtenaren van de verschillende entiteiten van de gewestelijke en provinciale administratie en allen die professioneel begaan zijn met een kwaliteitsvolle leef- en werkruimte.

Luik II : Onroerend Erfgoed

8°. Onroerend erfgoeddecreet

Doelstelling

De huidige wet-, decreet- en regelgeving inzake monumenten, landschappen en archeologie is eerder organisch tot stand gekomen. Dat zorgt voor verschillen inzake procedures, premies,... en bijgevolg te weinig afstemming. Bovendien is het internationale kader (zoals bijvoorbeeld het Verdrag van Malta) nog te weinig doorvertaald in de regelgeving. Het onroerend erfgoeddecreet moet zorgen voor eenheid en eenduidigheid, zodat de integrale aanpak voor monumenten, landschappen en archeologie ook in de praktijk zichtbaar wordt.

Verslag uitvoering tijdens 2007

Zoals aangekondigd werd de bestaande **wet-, decreet- en regelgeving** in 2007 grondig geëvalueerd en werden de belangrijkste knelpunten in kaart gebracht. Waar mogelijk en opportuun gebeurde dat in overleg met zoveel mogelijk actoren met inbegrip van het maatschappelijke middenveld. Dat was bijvoorbeeld het geval voor de archeologie en de uitdagingen m.b.t. de implementatie van het Verdrag van Malta, waar tenvolle gebruik werd gemaakt van de resultaten van de werk- en de klankbordgroep.

In overleg met mijn administratie werd een traject opgestart, waarbij op basis van een boomstructuur, een eerste inhoudsopgave, gekeken werd op welke manier de bepalingen van de verschillende regelgevingen inzake monumenten, stads- en dorpsgezichten, landschappen en archeologische sites in elkaar konden worden gepast: wat zijn overeenkomsten, waar zijn de verschillen, welke zijn de hiaten,... Op basis daarvan gingen verschillende werkgroepen binnen mijn administratie aan de slag, die telkens focussen op een bepaald thema. Door middel van een reguleringsimpactanalyse (RIA) werden per thema eerst de gewenste effecten in kaart gebracht. Voor specifieke thema's en onderdelen vond bijkomend overleg plaats met alle mogelijke betrokkenen om bestaande ideeën op hun haalbaarheid in de praktijk te toetsen. Tegen het einde van 2007 zullen de resultaten ervan omgezet zijn in concrete tekstvoorstellen.

Ondertussen is duidelijk dat het decreet op de bescherming van het varend erfgoed, omwille van het specifieke karakter beter niet geïntegreerd wordt in het onroerend erfgoeddecreet. De bevindingen uit een recent onderzoek van VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen tonen aan dat de noden, behoeften en uitdagingen voor de andere mobiele erfgoedvormen (rollend, rijdend en vliegend erfgoed) in die mate vergelijkbaar zijn dat een uitbreiding van het varend erfgoeddecreet met een luik rollend, rijdend en vliegen erfgoed aangewezen en opportuun is.

Een deel van de (project)middelen die door de Nationale Loterij ter beschikking werden gesteld, werden aangewend voor een eenmalige projectoproep rond herstel en restauratie van **rollend, rijdend en vliegend erfgoed**. De projecten die in aanmerking kwamen, dienden gericht te zijn op functionerend behoud en gerelateerd te zijn met onroerende infrastructuur. VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen vzw staat in voor de praktische organisatie. Deze manier van werken laat toe op basis van concrete projecten de financiële en andere implicaties beter in kaart te brengen.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(36) Onroerend erfgoeddecreet

In de loop van 2008 zal ik een ontwerp van onroerend erfgoeddecreet ter bespreking neerleggen.

Uitgangspunten voor de ontwikkeling van dit decreet zijn alvast volgende vaststellingen/uitdagingen:

- Het wet- en regelgevend kader voor de bescherming van het onroerend erfgoed gaat in grote mate nog altijd terug op (principes van) de wet van 1931 en de decreten van 1976 en van 1996, wat meteen

betekent dat het vooral gebruik maakt van 'klassieke' beschermingsinstrumenten. Hoewel die hun deugdelijkheid bewezen hebben en ook in de toekomst behouden zullen blijven, is nu reeds duidelijk dat het gebruik van de ruimtelijke ordening voor het vastleggen van ruimtelijke visies en doelstellingen m.b.t. het beheer en het behoud van het erfgoed heel wat toekomstperspectieven biedt. Het instrument van de ankerplaatsen en erfgoedlandschappen is hier inspirerend en zal dan ook uitgebreid worden naar het bouwkundig of het archeologisch erfgoed.

- De verschillende premiesystemen zullen zowel wat omvang als wat de toekenningsprocedure betreft op elkaar worden afgestemd. Daarbij zal naar een wisselwerking tussen onderhouds- of beheerspremies en restauratie- of herstellpremies worden gestreefd, in die mate dat preventie extra gehonoreerd zal worden. Dit alles zal gebeuren op basis van een globale beheersvisie die voor verschillende jaren in een beheersplan wordt vastgelegd.

- Deze uitgangspunten/uitdagingen gelden ook voor het archeologisch erfgoed, maar de extra dimensie van de implementatie van het Verdrag van Malta zorgen daar natuurlijk voor iets ingrijpender aanpassingen. Globale vertrekbasis voor dit archeologieluik is het basisprincipe van Malta: behoud in situ als het kan, behoud ex situ als het moet. Omwille van de collectiviteit van het archeologisch erfgoed en het feit dat klassieke herstelmaatregelen zoals we die voor de andere onderdelen van het onroerend erfgoed kennen, niet mogelijk zijn (eens het bodemarchief vernield, is dat onherroepelijk) zal er bijzondere aandacht worden besteed aan kwalitatief (voor)onderzoek. Uiteindelijke bedoeling is er voor te zorgen dat archeologie onderdeel wordt van een traject dat wordt gevolgd voor alle werken met ingrepen in de bodem. Door het in dit traject te plaatsen bestaat er voldoende zekerheid dat de nodige tijd, ruimte en financiële middelen worden uitgetrokken voor degelijk archeologisch onderzoek met inbegrip van de wetenschappelijke verwerking en de deponering.

- Naast het 'klassieke' erfgoed wordt ook aandacht besteed aan minder voor de hand liggende aspecten zoals de het paleontologisch, geologisch en paleo-ecologisch erfgoed.

- Bijkomend wordt ook gezorgd voor een structurele verankering van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of van andere verenigingen.

Naast de rol van de actoren zal in het nieuwe ontwerpdecreet ook aandacht worden besteed aan de verschillende instrumenten op het vlak van inventarisatie, behoud, beheer, restauratie en herstel, en ontsluiting. Ook de financiële aspecten en de handhaving zullen aan bod komen.

(37) Uitbreiding decreet op de bescherming van het varend erfgoed

Nog in 2008 stel ik de uitbreiding van het decreet op de bescherming van het varend erfgoed met een luik omtrent rollend, rijdend en vliegend erfgoed voor. Het decreet zal specifiek betrekking hebben op het erfgoed dat functionerend behouden blijft en dus uitdrukkelijk niet op objecten in een louter museale context. Waar mogelijk wordt ook een duidelijke link met onroerende infrastructuur vooropgesteld. Uiteraard gebeurt een en ander in samenspraak met mijn collega bevoegd voor Cultuur.

9°. Draagvlak

9.1. Geïntegreerde erfgoedzorg in de praktijk

Doelstelling

Het Vlaams gewest is richtinggevend voor de onroerend erfgoedzorg in Vlaanderen. In functie van een geïntegreerde benadering en een voldoende groot maatschappelijk draagvlak hebben alle geledingen van onze gemeenschap hier een rol in te vervullen. Waar mogelijk ga ik dan ook partnerschappen aan met andere overheden, met het maatschappelijk middenveld en met particulieren, steeds gericht op een actieve betrokkenheid.

Verslag uitvoering tijdens 2007

In 2007 werden verschillende initiatieven gericht op intergemeentelijke samenwerking voortgezet of voorbereid.

De meerwaarde van de **Intergemeentelijke Archeologische Diensten (IAD)** is ondertussen afdoende bewezen. Ook in 2007 zorgde mijn administratie via een overlegplatform voor de nodige inhoudelijke ondersteuning van de 7 financieel ondersteunde IAD's. Het initiatief voor de oprichting van een IAD gebeurt steeds lokaal en neemt daarom soms geruime tijd in beslag. Waar mogelijk begeleidt mijn administratie dit oprichtingsproces actief. Met de Intergemeentelijke Archeologische Dienst 'Noordelijk Hageland' kondigt een achtste IAD zich aan.

Een andere gewaardeerde vorm van intergemeentelijk samenwerkingsverband zijn de **Regionale Landschappen**. In 2007 maakten elf landschapsanimatoren de landschapszorg concreet en zichtbaar voor de lokale besturen en de burgers. De aangewende middelen dienen enerzijds voor de betoelaging van de landschapsanimatoren van elk van de elf erkende Regionale Landschappen en anderzijds als bijdrage in de kosten voor het werken met landschapsteams (vanaf het tweede werkingsjaar).

In 2007 werd onderzocht hoe intergemeentelijke samenwerking op het vlak van het onroerend erfgoed verder kan worden uitgebouwd. Uitgangspunt is structurele financiële ondersteuning van intergemeentelijke samenwerking (of een uitgebouwde werking op het niveau van de centrumsteden of steden met een bijzondere erfgoedkwantiteit). De omvang kan variëren al naargelang in de werking aandacht wordt besteed aan de monumenten, de landschappen en de archeologie of een combinatie ervan. In dat verband volgde ik ook de initiatieven van mijn collega bevoegd voor cultuur, in functie van het cultureel erfgoeddecreet verder op teneinde optimale afstemming na te streven.

Sommige onderdelen van ons patrimonium vragen omwille van de aard, het specifieke gebruik of het globale maatschappelijke draagvlak bijzondere aandacht. Dat is onder ander het geval voor het religieus erfgoed zoals kapellen, kerken, kloosters en abdijen,... die doorgaans specifiek voor een bepaalde functie zijn opgericht en in stand gehouden. Het afgelopen decennium bleek het, door allerlei omstandigheden, noodzakelijk dat voor sommige van deze gebouwen gezocht werd naar een (ver)nieuw(d) gebruik of een andere bestemming. Mijn uitgangspunt hierin is formeel: net als voor al het erfgoed dient dit steeds op een respectvolle manier te gebeuren vanuit de intrinsieke erfgoedwaarden van het gebouw, zoals steeds rekening houdend met bijzondere uitdagingen en gevoeligheden. De **Klankbordgroep Kerken en Kloosters**, waarin naast mijn administratie en kabinet ook andere diensten van de Vlaamse overheid en uiteraard de rechtstreeks betrokkenen, de vertegenwoordigers van de religieuze en kerkelijke overheid zetelen, heeft op dat vlak een bijzondere betekenis. Haar multidisciplinaire samenstelling zorgt voor een wederzijdse en open dialoog.

Een ander samenwerkingsverband dat op mijn verzoek verder wordt uitgebouwd, is dat tussen de erfgoed (roerend en onroerend)- en de onderwijssector. In 2007 gebeurde dat voor de onroerende erfgoedsector, door het opmaken van een indelingsstructuur van de erfgoedberoepen en de opmaak van beroepsprofielen. Concreet worden in elk profiel van een erfgoedberoep beschreven welke opleidingsvereisten er zijn om concreet aan de slag te kunnen in de erfgoedsector. Deze opleidingsvereisten worden doorvertaald naar de onderwijssector. Nog in 2007, is bijzondere aandacht besteed aan erfgoededucatie als een onderdeel van het regulier onderwijs. Dat gebeurde onder meer op basis van de projectoproep jongeren en oorlogserfgoed die met middelen van de Nationale Loterij werd georganiseerd, en erop gericht is sensibiliserende en educatieve projecten te ondersteunen. Wat mij betreft, was deze projectoproep ook de concrete aanzet om met mijn collega Vandenbroucke te overleggen op welke manier de herinnering aan de Eerste of de Tweede Wereldoorlog beter kan aansluiten bij het leerprogramma, bijvoorbeeld door een bezoek aan het oorlogserfgoed. Uiteraard gebeurt een en ander binnen het kader van de resultaten van het onderzoek van collega Vandenbroucke naar de cultuureducatie in het Nederlandstalig onderwijs.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008**(38) Ondersteuning lokale besturen en intergemeentelijke samenwerking**

Mijn administratie bekijkt of het project “Lerend netwerk” (zie ook luik *Ruimtelijke Ordening, beleidsinitiatief 34*), dat voor Ruimtelijke Ordening opgestart zal worden, kan uitgebreid worden met een luik onroerend erfgoed, zodat de actoren die in deze sector actief zijn op een zelfde manier kunnen worden ondersteund. Idealiter wordt deze kennis-, informatie- en ervaringsuitwisseling over de drie bestuursniveaus heen (gewest – provincie – gemeente) georganiseerd in wisselwerking met alle andere actoren en betrokkenen die (beroepshalve) bezig zijn met onroerend erfgoed.

Het bevorderen van lokale aandacht en intergemeentelijke samenwerking op het vlak van onroerend erfgoed blijft een speerpunt van het beleid. Essentieel hierbij is dat de verschillende partners zich bewust zijn van de meerwaarde van samenwerking en ieder op zich ook op de hoogte zijn van de regelgeving en mogelijkheden m.b.t. het onroerend erfgoed. Vanaf de zomer 2008 zullen daarom een aantal infosessies ingericht worden voor de ambtenaren van lokale besturen, om het kennisniveau van deze ambtenaren over onroerend erfgoed te verhogen en hen op regelmatige basis op de hoogte te houden van de nieuwe ontwikkelingen in de sector. Ook voor de personeelsleden van de toekomstige intergemeentelijke onroerend erfgoeddiensten kunnen zulke infosessies nuttige informatie aanreiken.

In 2008 worden nieuwe impulsen gegeven voor de intergemeentelijke samenwerking, onder andere door een uitgebreide(re) werking structureel in het onroerend erfgoeddecreet in te schrijven. In afwachting daarvan blijf ik de werking van Intergemeentelijke Archeologische Diensten - en de eventuele oprichting van nieuwe diensten – actief ondersteunen en door mijn administratie begeleiden. Ook de werking van de Regionale Landschappen op het gebied van landschapszorg blijf ik verder ondersteunen, met inbegrip van de twee bijkomende Regionale Landschappen, namelijk ‘Schelde en Durme’ en ‘IJzer en Polder’, die vanaf het eerste jaar van hun erkenning kunnen starten met een landschapsanimator. Tegelijkertijd wordt onderzocht op welke manier Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddiensten tot stand kunnen komen. De bedoeling van deze diensten is de aandacht van het lokale beleid voor onroerend erfgoed te verhogen vanuit een integrale benadering. Hierbij wordt ook de integratie van zowel monumenten, archeologie als landschappen in andere processen betracht. Om overlapping te vermijden en onderlinge afspraken te bevorderen maakte ik ook een voorstel over aan mijn collega bevoegd voor cultuur dat enerzijds voorziet dat de aandacht voor het onroerend erfgoed, die bijvoorbeeld in het kader van de cultuurbeleidsplannen of van de erfgoedconvenanten wordt ingeschreven in overleg gebeurt met mijn administratie. Anderzijds werd voorgesteld om afspraken te maken over de financiering van een parallelle werking van deze initiatieven, zodat integrale aanpak ook in de praktijk wordt gebracht. De kansen die zich in 2008 voordoen om een dergelijke integrale en geïntegreerde werking op lokaal niveau op te zetten, zullen deze ten volle ondersteund worden.

(39) Kerkelijk erfgoed

De werking van de klankbordgroep kerken en kloosters wordt onverminderd voortgezet en zelfs geïntensifieerd in functie van de voorbereiding van een tweedaagse studiedag over de uitdagingen voor het religieus erfgoed in Vlaanderen.

In 1998 zorgde de jaarlijkse Ontmoetingsdag van VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen rond het thema kerkelijk erfgoed voor de opstart van heel wat initiatieven die een antwoord wilden bieden op toen reeds concrete noden en behoeften zoals het behoud van cultuurgooederen van abdijen of kloosters die werden gesloten, mogelijkheden voor hergebruik en herbestemming van (beschermd) religieus erfgoed,... Nu tien jaar later blijft het thema actueel, ook al is de discussie gelukkig niet langer louter ideologisch, maar vooral gebaseerd op concrete behoeften en feiten. Aansluitend organiseert mijn administratie op basis van hun praktijkervaring een studiedag waarbij aan de hand van voor iedereen aanvaardbare en kwalitatieve voorbeelden concrete inspiratie wordt geboden voor toekomstige vragen i.v.m. gebruik en bestemming. Na afloop van de tweedaagse wordt een verslagboek gepubliceerd dat kan dienen als aanknopingspunt voor een toekomstig beleid.

(40) Samenwerken met onderwijs blijft belangrijk

Op basis van de hiaten, vastgesteld in de indelingsstructuur van de erfgoedberoepen zullen in 2008 opnieuw vier bijkomende beroepsprofielen opgemaakt worden. Op basis van deze profielen kan het huidige opleidingsaanbod geoptimaliseerd worden ten behoeve van de gehele erfgoedsector.

De concrete resultaten van de projectoproep oorlogserfgoed en jongeren zullen inspirerend zijn om (onroerend) erfgoed ook in de toekomst niet alleen aan bod te laten komen in het onderwijs, maar ook te laten aansluiten bij de leerprogramma's en de eindtermen. Mogelijkheden en struikelblokken zullen opgelijst worden met het oog op nauwere samenwerking tussen scholen en erfgoedinstellingen.

(41) Verzekeren van de continuïteit van 'ondersteunende' onderzoeksdisciplines

Om tot wetenschappelijk verantwoorde en kwaliteitsvolle onderzoeksresultaten te komen, moeten alle onderzoekscompetenties en -technieken op het gewenste moment ingezet worden. Binnen mijn administratie zijn een aantal competenties en technieken aanwezig. Andere dienen te worden uitgebouwd of beschikbaar te zijn binnen duurzame en betrouwbare partnerschappen. Begin 2008 zal dit alles in kaart worden gebracht. Omdat het onderzoek naar de absolute datering van organisch materiaal, meer bepaald via dendrochronologisch onderzoek, dat momenteel vooral binnen de Vlaamse universiteiten en enkele federale wetenschappelijke instellingen gebeurt, blijkt een aantal signalen mogelijk onder druk komt te staan, zal daar prioritaire aandacht aan worden besteed.

(42) Interdisciplinaire en/of innovatieve modelprojecten opzetten, ondersteunen en criteria ervoor bepalen

Tot de kernopdrachten van mijn administratie behoren ook gericht onderzoek en de ontwikkeling of ondersteuning van interdisciplinaire modelprojecten. Samenwerkingsverbanden met verschillende partners bieden hiertoe uitgelezen kansen.

In afwachting dat de onderzoeksbalans (zie verder) voor het onroerend erfgoed wordt afgewerkt, wordt omzichtig omgegaan met het opzetten van nieuwe (model)projecten. In deze overgangsperiode worden alleen projecten met een duidelijke beleidsrelevantie opgezet.

Zo zal in 2008 (en ook in 2009) een project van de gemeente Zonnebeke ondersteund worden om alle onroerend erfgoed (met nogal wat archeologische relictten uit de Eerste Wereldoorlog) via een GIS-toepassing in kaart te brengen. Deze (archeologische) potentiekaart (*zie ook beleidsinitiatief 52*) zal naderhand gebruikt kunnen worden in functie van de ruimtelijke planning en ordening, bijvoorbeeld om slagvelden te vrijwaren door ondoordachte ingrepen te verhinderen.

Bijkomend wordt in 2008 prioritair aandacht besteed aan de wisselwerking tussen onroerend erfgoedbeheer en de zorg voor de natuur. Al enkele jaren wordt hier vanuit het maatschappelijke middenveld voor gepleit. Concrete projecten en de opvolging ervan in de praktijk zullen wellicht een aanzet zijn voor gelijkaardige initiatieven door andere partners.

In 2008 zal onder andere geparticipeerd worden aan een samenwerkingsverband rond de archeologische, historische, landschappelijke en natuurlijke waarden van het Meerdaalwoud en het Heverleebos (het grootste gemengde loofbos van Vlaanderen).

Voor het Fort Steendorp te Temse wordt een samenwerkingsverband opgericht dat moet zorgen voor een afstemming tussen het behoud van de overwinteringsplaatsen voor vleermuizen en de instandhoudingswerken aan het beschermde monument garanderen.

Mijn administratie zal zelf ook instaan voor interdisciplinair onderzoek, bijvoorbeeld in het kader van de restauratie van De Notelaer in Hingene en in het kader van de uitvoering van de langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium en het geactualiseerde Sigmaplan, Sommige van deze onderzoeken zullen gebeuren op basis van het Eigen Vermogen van het VIOE.

Bovendien zullen in 2008 criteria voor de selectie van modelonderzoeksprojecten vastgelegd worden op basis van algemene principes voor kwaliteitsvol erfgoedonderzoek, rekening houdend met de

ervaringen van de al uitgevoerde modelprojecten en de resultaten uit de onderzoeksbalans.

9.2. Draagvlak voor erfgoed vergroten

Doelstelling

In de praktijk merken we dat de belangstelling en het maatschappelijk draagvlak voor erfgoed toeneemt in Vlaanderen. Uiteindelijke betrachting is alvast dat er in Vlaanderen 6 miljoen Monumentenwachters zijn die vanuit een reële bekommernis voor hun erfgoed initiatieven errond steunen en mee helpen uitwerken.

Verslag uitvoering tijdens 2007

Vanuit haar generieke taak van **adviesverlenende instantie**, onder meer in het kader van de procedure van het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning, van bijzondere machtigingen voor ingrepen aan het onroerend erfgoed of in functie van onderhouds- en restauratiedossiers, probeert mijn administratie op continue basis de burger en de betrokken overheden te begeleiden in de projecten die ze onderneemt met betrekking tot het onroerend erfgoed. Op jaarbasis worden zo méér dan 10.000 formele adviezen, machtigingen en vergunningen afgeleverd. Daarnaast heeft mijn administratie op dagelijkse basis haast ontelbare rechtstreekse contacten met de burger, lokale besturen, kerkraden e.d. waarin ze op een constructieve en actieve manier probeert advies te verlenen en aan begeleiding doet.

Erfgoedroutes helpen om informatie over ons erfgoed op een aangename en toegankelijke manier te ontsluiten voor een breder publiek en daardoor een grotere betrokkenheid te creëren. In een eerste proefproject, i.v.m. delen van de Brialmontroute rond Antwerpen, werden een stedelijke en landelijke omgeving geïntegreerd om de specifieke eisen van beide omgevingen duidelijk te maken. Naast de evaluatie van de beschikbare technologie, legde het project ook nieuwe knelpunten bloot, waaraan in de toekomst verholpen moet worden, zoals het gebrek aan beheer en gestructureerde opslag van de bestaande routes.

Om initiatiefnemers te helpen bij de ontwikkeling van eigen erfgoedroutes werd in 2007 een “Handboek erfgoedroutes” opgesteld dat in de praktijk getoetst werd aan de bestaande geologische fietsroute Halen-Loksbergen. Later zal deze info digitaal aangeboden worden.

In 2006 werd de **doorlichting van de erfgoedverenigingen** aan de hand van een SWOT-analyse uitgevoerd. Aan de hand van deze resultaten, die mij in december 2006 werden voorgelegd, werden in 2007 gesprekken aangeknoopt met het oog op een nieuwe organisatiestructuur.

De editie 2007 van de **Open Monumentendag** rond het thema 'Wonen' was bijzonder succesvol. Voor het eerst sinds een drietal jaar werd de kaap van 500.000 deelnemers opnieuw ruim overschreden. Niet alleen de toegankelijkheid en herkenbaarheid van het thema droeg hier toe bij, ook de kwaliteitsbewaking vanuit het coördinatiecentrum Open Monumentendag bleek een goede zaak.

In functie van de **Monumentenstrijd**, het crossmediale VRT-project met de Stoomstroopfabriek in Borgloon als winnaar, werd in 2007 de Stichting Monumentenstrijd opgericht. De Stichting fungeert, op basis van de bepalingen van het reglement, als logistieke en financiële partner bij het beheer en de terbeschikkingstelling van de middelen die bijeen werden gebracht door publieke en private partners..

Zoals aangekondigd werd in het verlengde van de **projectoproep “20 x 1.500 euro” de projectoproep “10 x 10.000 euro”** gerealiseerd, ten voordele van erfgoedverenigingen met beperkte betaalde personeelsleden. Beide projectoproepen werden gerealiseerd door VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen.

De **toegankelijkheid** van onroerend erfgoed draagt in belangrijke mate bij tot de verbreding van het draagvlak voor dit erfgoed en is ook een prioriteit voor het Vlaamse gelijkheidsbeleid. Mijn administratie screende in 2007, in samenwerking met ENTER vzw (het Vlaams Expertisecentrum

Toegankelijkheid), vijf monumenten, vijf landschappen en vijf archeologische sites op hun toegankelijkheid en bruikbaarheid met de bedoeling een globale en realistische aanpak om de toegankelijkheid en bruikbaarheid van erfgoedsites te bevorderen, uit te werken.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(43) 20 jaar Open Monumentendag

In 2008 wordt in Vlaanderen voor de 20e maal de Open Monumentendag georganiseerd met als jaarthema '20^e editie – 20^e eeuw'. Centraal staat m.a.w. de 20ste eeuw, een gevarieerde en uitermate boeiende periode waarin de vernieuwingen elkaar aan een heel hoog tempo opvolgden. De evolutie tussen de periode voor de Eerste Wereldoorlog en het laatste kwart van de 20ste eeuw is op talloze gebieden zelfs groter dan die in vele voorafgaande eeuwen samen. Ook het bouwkundig erfgoed getuigt daarvan: zelfs in het kleinste dorp zijn er sterke veranderingen aan te wijzen die in deze relatief korte periode plaatsvonden. Voor veel mensen sluit het thema ook aan, méér nog dan andere edities, bij hun eigen leven en bij hun herinneringen: het gaat om het erfgoed dat ze misschien zelf nog tot stand hebben zien komen, of waarin een groot deel van hun leven zich heeft afgespeeld. Deze herkenbaarheid is een uitstekende basis en het uitgelezen thema voor een feestelijke editie.

De bezoekerscijfers van de afgelopen editie bewijzen overigens dat er bij een ruim publiek een grote belangstelling bestaat of beter blijft bestaan voor ons onroerend erfgoed. In overleg met de bevoegde deputés van alle provincies is daarom beslist om de huidige samenwerkingsovereenkomst die liep tot maart 2008 tot het einde van dat jaar te verlengen.

Overigens is deze feestelijke verjaardag het geschikte moment om even stil te staan bij de weg die de Open Monumentendag in haar derde decennium wil inslaan. Ik wil daarbij het verlaten van platgetreden paden niet uit de weg gaan en zal onder andere in overleg met mijn collega, bevoegd voor cultuur, bekijken op welke manier er een betere wisselwerking tussen de Open Monumentendag en de Erfgoeddag kan bestaan, om zo tegemoet te komen aan de signalen die wij vanuit het werkveld ontvangen. Daarom worden een aantal alternatieve pistes bekeken.

(44) Gewestelijke partnerverenigingen

De "Doorlichting van de gewestelijke partnerverenigingen onroerend erfgoed", die in december 2006 werd opgeleverd, bevestigde in feite het aanvoelen dat reeds bestond over de werking van de verschillende partners in het Erfgoedhuis Den Wolsack. Onder andere omwille van historisch gegroeide situaties is de wisselwerking tussen de betrokken partners niet optimaal en is er nood aan bijkomende synergie. Uit de studie blijkt dat veel elementen aanwezig zijn om deze organisaties op termijn te laten uitgroeien tot een heus erfgoedloket in ondersteuning en ter aanvulling van mijn administratie. Concreet zou vanuit het Erfgoedhuis aan procesbegeleiding kunnen worden gedaan en zou de publiekswerking verder kunnen worden uitgebouwd.

Uit de audit blijkt dat de werking van Monumentenwacht Vlaanderen, het Coördinatiecentrum Open Monumentendag en VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen gunstig kan worden geëvalueerd en een degelijke basis kan bieden, mits de nodige aanpassingen en integratie van de werking, voor de verdere uitbouw van het Erfgoedhuis. De werking van Erfgoed Vlaanderen wordt problematischer ingeschat, onder andere omdat in het verleden het functioneren teveel werd toegespitst op communicatie en publiekswerking, waardoor de kernopdracht beheer van probleemmonumenten, teveel op de achtergrond kwam.

In overleg met de betrokken verenigingen en de administratie wordt gestart met een begeleidingstraject dat moet leiden tot een nieuwe en verbeterde organisatiestructuur. Uiterlijk in januari 2009 moet deze organisatiestructuur operationeel zijn. Vanuit een resultaatgerichte benadering zal, inzonderheid voor Erfgoed Vlaanderen, de uitbetaling van de subsidieschijven afhangen van de geboekte resultaten inzake het beheer van probleemmonumenten en de vordering in het opzetten van de nieuwe organisatiestructuur.

(45) Monumentenstrijd

De gunstige evaluatie van het crossmediale VRT-initiatief Monumentenstrijd bevestigt de meerwaarde van dit soort initiatieven. In overleg met de VRT wordt een eventueel vervolg onderzocht en verder voorbereid. In het laatste geval zal een oproep tot kandidaatstelling wellicht in de tweede helft van 2008 gelanceerd worden. Vanuit de administratie worden de restauratie- en herstelprojecten die laureaat werden van de Monumentenstrijd nauwgezet opgevolgd, zodat de eerste resultaten in 2008 zichtbaar worden.

(46) (Lokale) erfgoedverenigingen verder ondersteunen

Met de projectoproep “20 X 1.500 euro”, die in mijn opdracht jaarlijks door het VCM wordt georganiseerd, zal ik ook in 2008 verenigingen ondersteunen. Verenigingen zonder betaald personeel kunnen op die manier educatieve of sensibiliserende projecten rond onroerend erfgoed realiseren. Daarnaast wordt, het komende jaar, na evaluatie, ook de uitbreiding met “10 X 10.000 euro” voortgezet. Hiermee zullen verenigingen met een beperkt aantal personeelsleden kans krijgen op een projectsubsidie.

(47) Omgaan met hedendaagse uitdagingen op het vlak van toegankelijkheid en energieprestatieregeling

Het proefproject dat de mogelijkheden voor de toegankelijkheid van onroerend erfgoedsites in de praktijk heeft onderzocht, heeft aangetoond dat veel kan worden opgelost door ‘het aandacht hebben voor’. Goede voorlichting en sensibilisering is essentieel voor een globale en realistische aanpak en zal onder andere gerealiseerd worden door de uitgave van een brochure “Aandachtspunten en voorstellen betreffende toegankelijkheid van onroerende erfgoedsites”.

Ook al is de huidige energieprestatieregeling niet van toepassing op het beschermd onroerend erfgoed, toch zijn er steeds meer vragen naar manieren om bij restauratie en herstel rekening te houden met energieprestatie. Uiteraard primeert steeds het behoud van de intrinsieke erfgoedwaarden, maar dat neemt niet weg dat actief gezocht moet worden naar manieren en producten die aanvaardbare oplossingen helpen realiseren. In 2008 wordt dit door mijn administratie onderzocht.

9.3. Van actor naar regisseur**Doelstelling**

De jongste jaren is het aantal actoren binnen het werkveld van de erfgoedzorg toegenomen. Hierdoor is het niet altijd even duidelijk wie daarmee bezig is. Er is een duidelijke nood aan taakomschrijving en -afbakening in een transparante structuur. Hierdoor kan de kwaliteit en de relevantie van het wetenschappelijk onderzoek worden gegarandeerd. In een aantal gevallen is het opportuun dat de Vlaamse Overheid een regisseurfunctie opneemt.

Verslag uitvoering tijdens 2007

In 2007 werd bijzondere aandacht besteed aan de ontwikkeling van een gepast instrumentarium dat moet toelaten om een globaal afwegingskader te hebben voor het uitvoeren van onderzoeken of het maken van beleidskeuzes.

Ten eerste werd na een uitgebreide onderzoeks- en consultatieronde binnen mijn administratie begin 2007 een globale structuur en een plan van aanpak voor een **Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed** uitgewerkt. Het document bestaat uit drie onderdelen, nl. het Archeologisch Erfgoed, het Bouwkundig Erfgoed en het Landschappelijk Erfgoed, waarin ook het maritiem erfgoed ruimschoots aan bod komt. De concrete uitwerking van elk van de 3 delen werd in samenspraak met specialisten uit de sector verder op punt gesteld. Voor elk hoofdstuk werd een schrijversgroep van experts aangesteld, die regelmatig samenkwamen om de voortgang te bespreken. In het totaal werken meer dan honderd tachtig

specialisten uit de erfgoedsector mee aan het project. De bedoeling van de onderzoeksbalans is dat er een stand van zaken van het wetenschappelijk onderzoek wordt gegeven en dat relevante nieuwe onderzoeksvragen in kaart kunnen worden gebracht. Deze onderzoeksbalans zal het kader vormen bij de afweging van de realisatie door of participatie van mijn administratie aan onderzoeksprojecten. Ook bijvoorbeeld in verband met het bepalen van opgravingen van algemeen belang zal de onderzoeksagenda een essentiële rol spelen. Einde 2007 is een eerste draft beschikbaar.

Deze onderzoeksbalans is ook essentieel voor de keuze van toekomstige projecten op het vlak van **noodconservatie**. Intussen werden de diverse noden in kaart gebracht zowel voor het bouwkundig, archeologisch als maritiem erfgoed. Voor wat betreft het bouwkundige luik ging de noodconservatieploeg een structureel samenwerkingsverband aan met de afdeling Interieur van Monumentenwacht Vlaanderen vzw. Specifiek voor het archeologisch erfgoed is er nood aan een degelijk atelier voor de noodzakelijke conservatiebehandelingen en een goede depotwerking. Verschillende pistes werden hiertoe onderzocht.

In 2007 werd bovendien gestart met het ontwikkelingstraject voor de opmaak van archeologische potentiekaarten. Deze archeologische potentiekaarten maken onder andere gebruik van ruimtelijke analysemodellen, resultaten van erosiekartering, interpretatie van luchtfoto's en resultaten van prospectie en onderzoek om voor een bepaald gebied prognoses te doen m.b.t. de aanwezigheid en de gaafheid van archeologisch erfgoed. Op een archeologische potentiekaart wordt niet alleen aangegeven waar reeds onderzoek is geweest of waar er dusdanige ingrepen in de bodem zijn geweest dat er geen archeologische potentie meer is, maar proberen ook aan te geven waar welke archeologische potenties aanwezig kunnen zijn. Projecten rond de aanwezigheid van jager-verzamelaarsites en het aquaduct van Tongeren werden opgestart. Bijkomend werd in 2007 aan de hand van buitenlandse voorbeelden en een proefproject werd een standaardmethodiek opgesteld voor de inventarisatie van archeologisch complexe gebieden.

Vanuit mijn administratie wordt permanent geïnvesteerd in ervarings- en informatieuitwisseling. Dat gebeurt onder andere door het uitgeven van (gespecialiseerde) tijdschriften (M&L, Relicta,...) en publicaties (cahiers,...), door het ontwikkelen van websites (maritieme archeologie, werelderfgoed, restauratieambachten of door deelname of organisatie van studiedagen en andere infomomenten.

De afgelopen decennia is het ontwikkelen van inventarissen als het ware een permanente opdracht geweest. Denken we maar aan de inventaris bouwkundig erfgoed, de landschapsatlas, de centraal archeologische inventaris en de databank varend erfgoed. Om **het beheer, de verwerking en ontsluiting van deze informatie** te optimaliseren, is in 2007 een project gestart voor de stroomlijning van die inventaristoepassingen, namelijk het Malvin-project⁵. In dit kader werden alle items van de inventaris bouwkundig erfgoed voorzien van een typologie en datering, wat uiteraard ook een meerwaarde biedt in functie van het thematisch-typologisch beschermingsbeleid. Er werd daarenboven een aparte module ontworpen die via het CRAB (Centraal Referentie Adressen Bestand) een GIS-laag (Geografisch Informatie Systeem) genereert van deze inventaris en van de beschermingsdatabank. Waar mogelijk tracht mijn administratie inventarissen die door andere bestuursniveaus of door het maatschappelijk middenveld zijn opgemaakt te koppelen met de eigen databanken. In 2007 was dat onder meer het geval voor de databank van het Eerste Wereldoorlogserfgoed (*hierna: WO I-erfgoed*), in 2004 opgebouwd door de provincie West-Vlaanderen en voor de informatie uit de Gids voor het Belgisch Luchtvaartpatrimonium.

Met het oog op de vrijwaring van genetisch materiaal van inheemse historische plantensoorten, wordt eind 2007, tussen het VIOE en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), een samenwerkingsovereenkomst afgesloten om te bepalen hoe de inventarisatie van het materiaal, het aanleggen van genetische databanken en mogelijke kweekprogramma's georganiseerd kunnen worden.

Dit werkjaar was er een verhoogde dynamiek ten aanzien van het **maritiem erfgoed**.

De Vlaamse regering legde immers voorwaarden op bij de goedkeuring van de federale 'wrakkenwet' die de bescherming van wrakken in de Noordzee omwille van archeologische of andere cultuurhistorische redenen mogelijk moest maken. Onder andere in functie van het beheer van

⁵ Malvin staat voor Monumenten, Archeologie en Landschappen in Vlaanderen Informatiesysteem.

maritiem archeologisch erfgoed diende een samenwerkingsakkoord te worden gemaakt tussen mezelf en de bevoegde federale minister Landuyt. Tijdens de voorbereidende gesprekken werd een consensus gevonden rond een actieve rol voor mijn administratie als ontvanger der wrakken. Omwille van de federale verkiezingen kon het samenwerkingsakkoord voorlopig niet geconcretiseerd worden.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(48) Onderzoeksbalans onroerend erfgoed

Om het onroerend erfgoedonderzoek beter af te kunnen stemmen op de bestaande hiaten en op de actuele beleidsopties, is een permanent geactualiseerd overzicht nodig van het uitgevoerd onderzoek. De Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed waaraan momenteel een honderdtachtigtal specialisten uit de erfgoedsector meewerken, maakt duidelijk wat, waar en door wie wordt onderzocht en zet de bakens uit voor het toekomstig beleid en onderzoek. Hierdoor wordt de transparantie én ontsluiting van het wetenschappelijk onderzoek en de onderliggende wetenschappelijke informatie aanzienlijk bevorderd. De eerste digitale versie van de balans zal in 2008 online geplaatst worden. De balans zelf wordt permanent geëvalueerd en geactualiseerd.

Alle wetenschappelijke onderzoeksprojecten die mijn administratie organiseert of waaraan ze participeert, zullen getoetst moeten worden aan de onderzoeksbalans.

(49) Beheer, verwerking en ontsluiting van informatie over onroerend erfgoed

Binnen het Malvin-project wordt voor alle toepassingen een gemeenschappelijk portaal opgezet met duidelijke afspraken rond het gebruik door de bevoegde actoren. Bovendien werkt mijn administratie permanent aan de verdere uitbouw van de inventarissen op basis van zowel intern als extern aangeleverde gegevens

Ik blijf permanent inzetten op de actualisatie en gebruiksvriendelijke ontsluiting van de gegevens voor de verschillende inventarissen (bouwkundig erfgoed, landschapsatlas, CAI,...)

(50) Handleidingen en richtlijnen blijven belangrijk

Het juridisch en inhoudelijk kader dat op Vlaams niveau voor het onroerend erfgoed bestaat, is niet altijd makkelijk om te zetten in de dagelijkse praktijk op het werkveld. Mensen die op het terrein bezig zijn, laten weten dat zij nood hebben aan duidelijke handleidingen en richtlijnen. Zowel vanuit mijn administratie, maar ook vanuit de gewestelijke partnerverenigingen (onderhoudstips Monumentenwacht, ontwerpdocumenten VCM,...) wordt daar zeer veel aandacht aan besteed.

In functie van de bepalingen inzake archeologie in het nieuwe onroerend erfgoeddecreet laat ik duidelijke kwaliteitsnormen uitwerken. Een en ander zal niet alleen juridisch worden verankerd, maar ook via duidelijke richtlijnen en handleidingen in praktijk worden gebracht.

Aan de hand van een testcase in Dendermonde voor de inventarisatie van archeologisch complexe gebieden in stedelijke context, zullen in 2008 richtlijnen voor de aanpak van dit soort inventarisatie worden uitgewerkt..

Aan Monumentenwacht Vlaanderen wordt de opdracht gegeven om de haalbaarheid van de oprichting van een specifiek team voor het archeologisch erfgoed te onderzoeken. In het kader daarvan, zal in overleg met mijn administratie, ook een globaal onderzoek gebeuren naar de conservatie van aarden monumenten. De bedreigingen voor deze monumenten zullen in kaart worden gebracht, en er zal een richtlijn worden uitgeschreven voor de mogelijkheden tot een goed beheer van deze monumenten. Andere initiatieven blijven mogelijk.

(51) Opmaak van archeologische potentiekaarten

In functie van de opmaak van archeologische potentiekaarten wordt de uitwerking van een kaart rond de mogelijke aanwezigheid van prehistorische jager-verzamelaarssites in de Kempen voortgezet. Concreet worden de ontstane modellen via veldonderzoek getest op hun correctheid. Op basis daarvan wordt gestart met de opmaak van (deel)kaarten voor nieuwe testgebieden en periodes. Daarnaast zal ook het onderzoek voortgezet worden naar de relatie tussen de spreiding van oppervlaktemateriaal en erosie- en sedimentatieprocessen. Als eerste resultaat zal een archeologische evaluatiekaart voor het gebied van de aquaduct van Tongeren ter beschikking worden gesteld.

Bovendien ondersteun ik een project van de gemeente Zonnebeke om een archeologische potentiekaart en bij uitbreiding zelfs erfgoedwaardenkaart te maken voor het grondgebied.

(52) Verder werken aan een toekomst voor maritiem erfgoed

De verdere omzetting in de praktijk (timing en doelstellingen) van de overeenkomst met de federale overheid in het kader van de zogenaamde ‘wrakkenwet’ zal worden aangekaart van zodra de bevoegdheidsverdeling van de nieuwe federale regering bekend is. Bovendien zullen de geïnventariseerde collecties van het maritiem erfgoed zoveel mogelijk in detail onderzocht worden.

(53) Erfgoed in Europese en internationale context

De laatste jaren is het beheeren van het onroerend erfgoed complexer geworden door het toenemen van de Europese regels en voorschriften inzake (arbeids)veiligheid, hygiëne en milieu. Om in de toekomst knelpunten en problemen te vermijden, dient er tijdig en pro-actief op Europese ontwikkelingen ingespeeld te worden. Daarnaast zijn er meerdere internationale en Europese verdragen m.b.t. onroerend erfgoed. Ook hiermee dient adequaat omgegaan te worden.

Mijn administratie werkt hiertoe een systeem uit, waardoor de internationale en Europese wetgevende en beslissingsprocessen nader opgevolgd kunnen worden.

Tien jaar geleden werden de begijnhoven erkend als Unesco-werelderfgoed. Om de doelstellingen die gekoppeld zijn aan de inschrijving op de werelderfgoedlijst in de praktijk te realiseren is een optimale kennis- en ervaringsuitwisseling tussen de verschillende eigenaars/beheerders aangewezen. In 2008 wordt nagegaan of de doorstart van het Platform van de Begijnhoven haalbaar en realiseerbaar is.

10°.Beschermsbeleid**Doelstelling**

Zoals ik al in mijn beleidsnota heb aangegeven, blijft beschermen een belangrijk aspect van het Vlaamse onroerend erfgoedbeleid, maar enkel mits selectie op evenwaardige basis, aan de hand van duidelijke criteria en met inachtneming van voldoende flexibiliteit. Daarom vormt een thematisch-typologische benadering het uitgangspunt van het beschermingsbeleid. Deze aanpak garandeert een gelijkwaardige behandeling van gelijkaardige onroerend erfgoedvormen binnen een objectief, duidelijk en transparant kader.

De beschikbaarheid van een inventaris is van wezenlijk belang voor de realisatie van eender welk beschermingsbeleid. Gedurende deze legislatuur blijf ik daarom de nadruk leggen op de afwerking van de geografische inventaris.

Tegelijkertijd moet worden nagedacht over een nieuw, ruimtelijk georiënteerd beschermingsinstrument dat complementair is aan de ‘klassieke’ bescherming. Het is overigens duidelijk dat onroerend erfgoed waarde ontleent aan zijn omgeving en op haar beurt een positieve uitstraling heeft op de omgeving. Dit wil ik, met hulp van de lokale en provinciale overheden, versterken voor de toekomst.

Dit kwalitatieve beschermingsbeleid kan niet losgekoppeld worden van een geoptimaliseerd

beheersbeleid. Een gepast courant gebruik van een onroerend goed geeft zonder twijfel de beste garantie voor een bestendig behoud, zowel voor het erfgoed op zich als voor de uitstraling ervan op de ruime omgeving. Daarom wil ik het anticiperende karakter van een regelmatig onderhoud eens te meer stimuleren.

Verslag uitvoering tijdens 2007

Mijn beschermingsbeleid steunt in feite op drie pijlers: inventariseren, beschermen en beheren.

Op het vlak van de inventarisatie blijft de doelstelling om tegen het einde van de legislatuur de geografische 'inventaris bouwen door de eeuwen heen' gebiedsdekkend ter beschikking te hebben. Vooral in de provincies Oost- en West-Vlaanderen was er nog enige achterstand. Het uitgestippelde traject zit volledig op schema. Dit jaar werd het terreinwerk voor de inventarissen van volgende (deel)gemeentes afgerond :

- provincie Oost-Vlaanderen: Eeklo, Kaprijke (Kaprijke, Lembeke), Buggenhout (Buggenhout, Opdorp), Lebbeke (Lebbeke, Denderbelle, Wieze), Waasmunster.
- provincie West-Vlaanderen: Beernem, Deerlijk, Dentergem, Jabbeke, Oostkamp, Oost-rozebeke, Tielt, Torhout en Wielsbeke.

In functie van de thematisch-typologische bescherming wordt pro-actief gezocht naar informatie die elders ter beschikking is of wordt gebruik gemaakt van extern aangeleverde informatie. In de loop van 2007 werden vanuit het maatschappelijk middenveld onder andere inventarissen rond het hoperfgoed en rond het luchtvaartpatrimonium aangebracht.

In het kader van het beleid rond de **erkenning van het WO I-erfgoed als UNESCO-Werelderfgoed** en de daarbijhorende noodzakelijke bescherming op gewestelijk niveau, is een globale inventaris noodzakelijk. Eerst en vooral werd het bestaande beschikbare materiaal in kaart gebracht. De afgelopen jaren werkte de provincie West-Vlaanderen onder andere aan een inventaris van de zichtbare WO I-relicten in de Westhoek. Bepaalde thema's, zoals de wederopbouwarchitectuur kwamen daarbij echter niet aan bod. Een eerste uitdaging bestaat er dan ook in om het oorlogserfgoed van de Eerste (en bij uitbreiding ook de Tweede) Wereldoorlog zo goed mogelijk in kaart te brengen, niet alleen in de Westhoek, maar ook in de rest van Vlaanderen. Als tweede uitdaging schuif ik ook een inventaris van onzichtbare relicten naar voor. De samenstelling daarvan gebeurt vooral op basis van luchtfoto's en (in beperkte mate) terreinonderzoek en is ondertussen aangevat.

Er loopt momenteel ook een onderzoek naar een geschikte methodologie voor de **inventarisatie van 'ankerplaatsen' in stedelijke gebieden en nederzettingen**. Het betreft het equivalent van ankerplaatsen uit de landschapsatlas met bouwhistorische en archeologische insteek. Aanvullend op de klassiek gehanteerde landschappelijke waarden (esthetische, historische, sociaal-culturele en natuurwetenschappelijke), dient de aandacht hierbij ook uit te gaan naar de historisch stedenbouwkundige waarde. Daarom werd een kortlopende opdracht uitgeschreven om geschikte richtlijnen te ontwikkelen voor de inventarisatie van deze 'bebouwde landschappen'. De richtlijnen zullen resulteren in een plan van aanpak met voorstellen voor concrete pilootprojecten.

Om te komen tot beter onderbouwde monumentenbeschermingen, is aan het begin van deze legislatuur het **thematisch-typologische beschermingsbeleid** geïntroduceerd. In overleg met mijn administratie werd in de loop van 2007 een legislatuuroverschrijdend traject opgesteld voor de thematisch-typologische beschermingen. Binnen dat traject werden niet alleen afspraken gemaakt over welke thema's wanneer aan bod zullen komen (ook al blijft het vastleggen van thema's een dynamisch proces dat dient in te spelen op opportuniteiten). Ook de kwalitatieve aspecten van een beschermingsdossier werden aangepakt, door het opstellen van een criterionota met geëxpliciteerde beschermingscriteria op basis waarvan de relevantie op Vlaams niveau kan worden afgewogen.

Op 1 januari 2007 waren in totaal 12.056 objecten definitief beschermd. In 2007 werden een 300-tal beschermingsprocedures opgestart.

	Monumenten	Stadsge- zichten	Dorpsge- zichten	Landschappen	Archeologische monumenten en zones	Varend erfgoed
Totaal op 31/12/2006 (definitief beschermd)	9918	335	1138	663	2	1
Aangroei 1/1/2007 – 30/9/2007 (voorlopige bescherming)	98		12			
Aangroei 1/1/2007 – 30/9/2007 (definitieve bescherming)	62		1	3		1
Prognose 1/10/2007 – 31/12/2007 (voorlopige bescherming)	180		20			1
Prognose 1/10/2007 – 31/12/2007 (definitieve bescherming)	25	1	10		1	

Het is dan ook duidelijk dat de thematisch-typologische bescherming op kruissnelheid komt. Zo werd in 2007 onder meer voor de volgende thema's een criterianota uitgewerkt, en werden de eerste beschermingsvoorstellen opgemaakt en goedgekeurd:

Vakwerkbouw: in de provincie Limburg, onder andere voor de gemeenten Wellen, Kortesseem en Herk-de-Stad en in de provincie Vlaams-Brabant. (69 items)

Relicten van de Eerste en Tweede Wereldoorlog in het Vlaamse Gewest: ter voorbereiding van de erkenning van het WO I-erfgoed als Werelderfgoed werden de eerste beschermingen - voor militaire begraafplaatsen verspreid over het hele gewest – voorlopig ingezet. Deze vier dossiers, voor in totaal 189 begraafplaatsen, vormen een eerste stap in de procedure die doorlopen moet worden met het oog op de globale erkenning als Werelderfgoed in 2014.

Eigen woningen van architecten: een eerste selectie van architectenwoningen, verspreid over het Vlaamse Gewest. Het betreft voornamelijk woningen van vrij recente datum (uit de periode 1918-1975). (13 items)

Middeleeuwse donjons, woontorens, burchten en stenen: een omvangrijk pakket van 12de- en 13de-eeuwse stenen in de Gentse binnenstad. (22 items)

Vakantiehomes aan de Vlaamse Kust: één pakket met de meest waardevolle vakantiehomes voor kinderen aan de Vlaamse kust. (5 items)

Binnen dit traject werden ook afspraken gemaakt over de individuele beschermingen. Deze adhoc-beschermingen blijven nog mogelijk als de omstandigheden dit verantwoorden, bijvoorbeeld naar aanleiding van een concrete bedreiging van het onroerend erfgoed in kwestie. Ook dergelijke beschermingsdossiers volgen de opbouw voorzien in een kwalitatief stramien, dat de objectiviteit van het dossier waarborgt.

Tot slot werd een overgangsregeling afgesproken voor de goedkeuring van een beperkt aantal pakketten naar aanleiding van de afronding van de geografische inventaris.

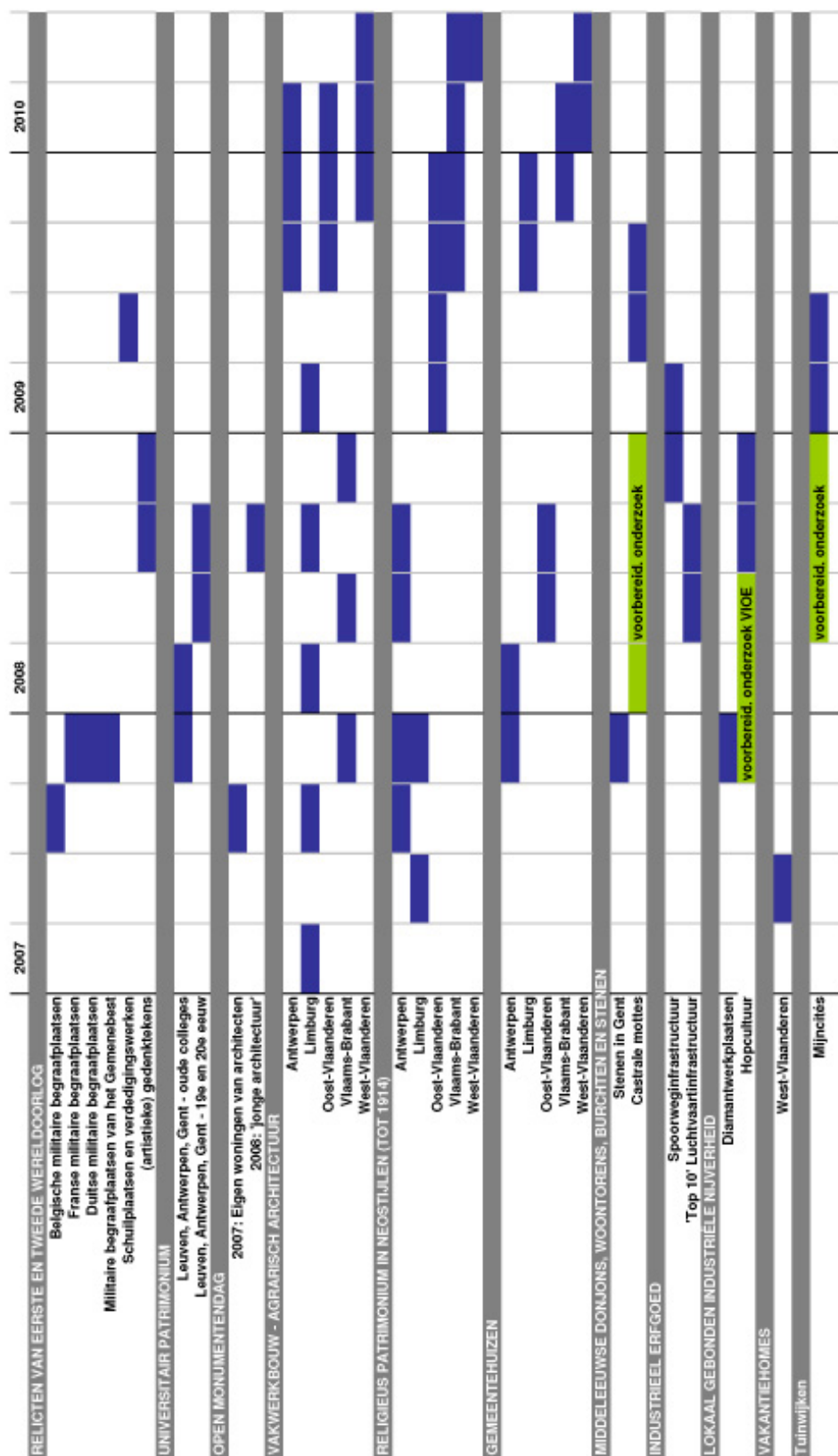

Fig : planningthematisch-typologische beschermingen, periode 2007-2010

In 2007 zijn voor de eerste maal een aantal ankerplaatsen voorlopig aangeduid. Opnieuw werd bijzonder veel aandacht besteed aan de kwalitatieve opmaak van deze dossiers. Meer dan 20 ankerplaatsen werden voorlopig aangeduid. Voor vijf ankerplaatsen werd ook de adviesronde reeds afgewerkt en werd de definitieve aanduiding gerealiseerd. Via een RUP of ander plan van aanleg kan de ruimtelijke visie en doelstellingen m.b.t. deze ankerplaats worden omgezet in een erfgoedlandschap. Omdat het hier om een nieuw en weinig gekend instrument gaat, werd bij elke aanduiding een infovergadering georganiseerd voor de betrokken instanties en besturen.

In verband met het varende erfgoed werd de houten garnaalvisser *Crangon* definitief beschermd. Verschillende nieuwe beschermingsprocedures, zoals die van de Williwaw, werden ingezet.

Er kwam ook één nieuwe bescherming als archeologisch monument, de archeologische zone Hezerwater in Veldwezelt (Lanaken). Bovendien werd in 2007 zeer veel aandacht besteed aan de opmaak van kwalitatieve beschermingscriteria en aan de voorbereiding van nieuwe beschermingsdossiers. Dat is niet altijd zo evident, omdat dit onder andere in de correcte aflijning van het gebied met voldoende bufferruimte heel wat voorbereidend (terrein)onderzoek vraagt.

Ook wat het beheer betreft, zijn er in 2007 een aantal initiatieven ontwikkeld overgecontinueerd. Wat het **beheer van de beschermde landschappen** betreft, werden vijf beheerscommissies bijkomend opgericht, zijn vijf landschapsbeheersplannen goedgekeurd en nog een zestal in voorbereiding.

Voor de beschermde stads- en dorpsgezichten is het project rond de **herwaarderingsplannen** in volle uitvoering, met de goedkeuring van het herwaarderingsplan van het begijnhof van Herentals als meest opmerkelijke resultaat.

Een richtlijnennota is uitgewerkt als een explicitering van de wettelijke bepalingen van het onderhoudspremiebesluit. Deze nota vormt een toetsingskader met het oog op een eenvormige beoordeling van de ingediende herwaarderingsplannen door de administratie en dient tevens als richtlijn voor de samenstelling van een herwaarderingsplan. Mits een goedgekeurd herwaarderingsplan kan ook voor onderhoudswerken aan beeldbepalende gebouwen in stads- en dorpsgezichten een premie in het vooruitzicht worden gesteld.

In functie van het toekomstige beheer van de beschermde garnalenvissersvaartuig *Crangon* werd door Monumentenwacht in overleg met mijn administratie een toestandrapport opgemaakt dat gebruik werd bij het samenstellen van het beheersprogramma.

Door Monumentenwacht Vlaanderen vzw werd onder meer op basis van deze gegevens een rapport aangaande de wenselijkheid en haalbaarheid van een Monumentenwacht voor het varende erfgoed opgesteld.

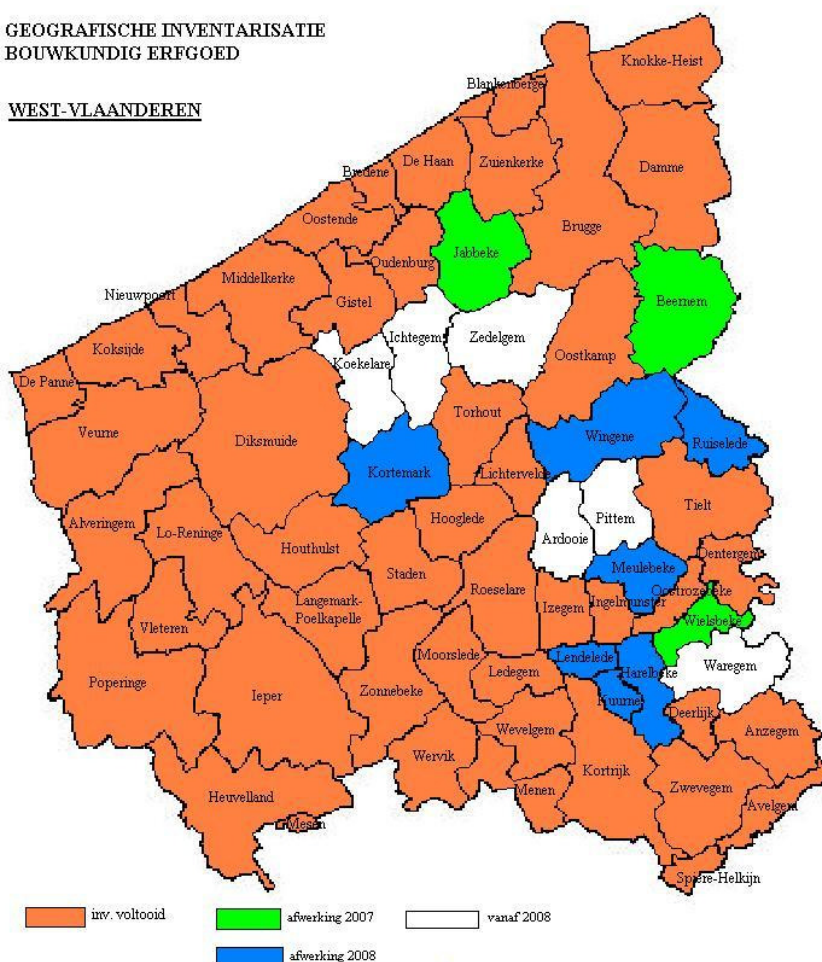
In mijn opdracht startte Monumentenwacht Vlaanderen een traject om uiterlijk tegen einde 2008 de toestandrapporten te kunnen koppelen aan een kostenrekening. Hierdoor is het voor de eigenaar/beheerder mogelijk een zicht te krijgen (in grootteorde) van de te verwachten onderhouds- en restauratiekosten op korte en middellange termijn. In functie van dit project werden een aantal gespecialiseerde mensen in dienst genomen. De uitwerking verloopt volgens het uitgestippelde traject. Tot slot werd een overgangsregeling afgesproken voor de goedkeuring van een beperkt aantal pakketten naar aanleiding van de afronding van de geografische inventaris.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008**(54) Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid***Inventariseren*

De afronding van het geografische inventarisatieproces voor het bouwkundig erfgoed in Vlaanderen komt na méér dan 30 jaar in zicht. Aan het eind van 2008 zal in de provincie West-Vlaanderen de geografische inventarisatie van de laatste vijf gemeenten worden aangevat met het oog op het beschikbaar stellen van een gebiedsdekkende inventaris tegen het einde van deze legislatuur.

In functie van de thematisch-typologische aanpak wordt ook gestart met het opmaken van thematische inventarissen. In 2008 wordt, door mijn administratie in eigen beheer, alvast een overzichtsinventaris van kerken uit de twintigste eeuw opgemaakt.

Daarnaast wordt ook graag gebruik gemaakt van de wisselwerking met het maatschappelijk middenveld, wanneer bijvoorbeeld een vereniging de door haar verzamelde informatie ter beschikking stelt.

**GEOGRAFISCHE INVENTARISATIE
BOUWKUNDIG ERFGOED****WEST-VLAANDEREN***Beschermen*

Ook in 2008 geef ik uitvoering aan het traject dat in overleg met mijn administratie werd uitgewerkt. Het beschermingsbeleid zal steunen op het geografische inventarisatieproces, maar ook op de thematisch-typologische inventarissen. Concreet zal ook in 2008 de beschermingsprocedure voor een 250-tal objecten zal worden ingezet. Thema's die bijvoorbeeld aan bod zullen komen zijn moderne en hedendaagse architectuur (n.a.v. Open Monumentendag), luchtvaartpatrimonium en het hooperfgoed.

Ik zie deze planning als een dynamisch gegeven: indien de omstandigheden noodzaken dat een ander thema eerst wordt uitgewerkt, dan zijn aanpassingen en verschuivingen mogelijk.

Mijn beschermingsbeleid voor het bouwkundig erfgoed zal ik dan ook in 2008 verderzetten via de 3 gekende manieren, op basis van thematisch-typologische pakketten (de kernactiviteit), uitdovend via geografische pakketten (gekoppeld aan de afwerking van de geografisch inventarisatie) en indien concrete bedreigingen (of opportuniteiten) dat verantwoorden via individuele dossiers.

Voor de bescherming van waardevolle landschappen blijf ik de klemtoon leggen op de aanduiding van ankerplaatsen, waarmee een afstemming wordt bereikt tussen onroerend erfgoed en ruimtelijke ordening.

Ook in 2008 voorzie ik een twintigtal voorlopige en evenveel definitieve aanduidingen. Hierbij zal maximaal worden ingespeeld op de lopende en geplande planningsprocessen zowel op gemeentelijk, provinciaal als gewestelijk niveau. De eerste aanduiding van erfgoedlandschappen in gewestelijk Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP's) op basis van definitief aangeduide ankerplaatsen vormen voor 2008 een grote uitdaging.

De planning voor de voorlopige aanduiding van ankerplaatsen omvat voor 2008 o.m. Domein Klaverblad en Cleydael en kasteel van Hemiksem te Aartselaar en Hemiksem (Antwerpen), Mergels van Gelinden te Sint-Truiden en Heers (Limburg), Kluisbos, Faluintjes en Abdij van Affligem (Oost-Vlaanderen), Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek te Lennik, Roosdaal (Vlaams-Brabant) en Kastelen Gruuthuyse-Cellen-Erkegem en Kampveld te Oostkamp (West-Vlaanderen). Wijzigingen in deze planning blijven uiteraard mogelijk in functie van concrete opportuniteiten.

Het gekende archeologische erfgoed blijft door zijn verborgen karakter moeilijk te kwalificeren. Slechts een evaluatie op het terrein maakt het mogelijk dit onroerend erfgoed te toetsen aan de door mijn administratie ontwikkelde beschermingscriteria. Met het oog op het realiseren van meer beschermingen van archeologisch erfgoed vanaf 2008, start ik met een jaarlijks archeologisch evaluatieprogramma, waarbij potentieel beschermenswaardige archeologische sites nader onderzocht worden op het terrein.

Bovendien zal ik in 2008 voor het varend erfgoed op basis van de bestaande inventarissen en de, voor 2008 vooropgestelde, inventaris van de beroepsschepen voor de binnenscheepvaart de meest waardevolle exemplaren selecteren en deze tevens beschermen.

(55) Erfgoed Eerste Wereldoorlog beschermen voor de toekomst

In functie van de erkenning als Werelderfgoed door UNESCO van het erfgoed Eerste Wereldoorlog dienen een aantal randvoorwaarden vervuld te zijn. Eén ervan is dat het erfgoed op het geëigende niveau (in Vlaanderen dus op gewestniveau) beschermd is. Ik ga ook na welke inspanningen nodig zijn om het voorstel ten laatste in 2010 op de indicatieve lijst van het Werelderfgoed te kunnen plaatsen en neem in functie daarvan de nodige maatregelen.

(56) Afstemmen met ruimtelijke ordening

Het is duidelijk dat het instrument van de ankerplaatsen en erfgoedlandschappen dat in praktijk wordt gebracht voor de meest waardevolle landschappen in Vlaanderen zorgt voor een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed. In het kader van het nieuwe onroerend erfgoeddecreet wil ik nagaan op welke manier ik het bestaande systeem kan uitbreiden, zodat zowel landschappelijk, bouwkundig of archeologisch erfgoed (of een combinatie ervan) de basis kunnen vormen voor de aanduiding van ankerplaatsen en later de omzetting naar erfgoedlandschappen.

Verder zal de mogelijkheid onderzocht worden tot uitbreiding van de bestaande

subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen tot RUP's die voldoende aandacht besteden aan een aantal aspecten inzake behoud en valorisatie van onroerend erfgoed verankerd in een ruimtelijke context.

(57) Maximaal benutten van de beheersinstrumentaria

Nog in het kader van het onroerend erfgoeddecreet voorzie ik het invoeren van een beheersplan voor alle vormen van beschermd erfgoed. Dit duidelijk afgebakend beheerskader zorgt niet alleen voor duidelijkheid en meer rechtszekerheid, maar moet ook het terbeschikkingstellen van premies vergemakkelijken.

Daarnaast werk ik aan de uitwerking van een systeem van beheersovereenkomsten voor onroerend erfgoed waardoor particulieren en landbouwers kunnen worden ingeschakeld bij de zorg en het beheer van kleine landschapselementen en klein historisch waardevol onroerend erfgoed. Hierbij wordt het beheer van vier groepen van onroerend erfgoed beoogd, namelijk: het archeologisch erfgoed, landschappelijke structuren, het klein historisch (bouwkundig) erfgoed en het houtig erfgoed (bomen en struiken).

Uit het voorbereidend onderzoek dat Monumentenwacht in 2007 heeft uitgevoerd blijkt duidelijk de meerwaarde en opportuniteit van de oprichting van een afdeling maritiem erfgoed binnen Monumentenwacht. In 2008 zal dit worden geconcretiseerd.

11°.Financiering

Doelstelling

De overheid stimuleert de onroerend erfgoedzorg door het toekennen van premies. Hiermee wordt echter slechts een gedeelte van de effectieve nood aan beheer gelenigd. Daarom tref ik enerzijds maatregelen om het beschikbare budget zo efficiënt mogelijk te benutten, anderzijds peil ik naar de nieuwe bijkomende en alternatieve financieringsmogelijkheden.

Verslag uitvoering tijdens 2007

Bij het begin van mijn ambtstermijn werd ik geconfronteerd met de historisch gegroeide situatie waarbij:

- er door te weinig budgetten geruime tijd verliep tussen de ontvankelijkverklaring van het dossier en de uiteindelijke toekenning van onderhouds- en restauratiepremie in de privé-sector, de openbare sector en de sector erediensten
- er een fundamentele scheefte bestond tussen de beschikbare vastleggings- en ordonnanceringskredieten met dien verstande dat er consequent meer vastleggings- dan ordonnanceringskredieten waren

De afgelopen drie jaar is een adequate financiering dan ook een speerpunt van mijn beleid geweest. De discrepantie tussen de vastleggings- en de ordonnanceringskredieten is inmiddels weggewerkt door beduidend meer ordonnancerings- dan vastleggingskredieten te voorzien, Iedereen die vandaag zijn voorschot of toegekende premie opvraagt, krijgt deze ondertussen binnen aanvaardbare termijnen uitbetaald.

Dankzij enkele uitzonderlijke inspanningen en éénmalige injecties heb ik werk gemaakt van het toekennen van restauratiepremie aan ontvankelijk verklaarde dossiers binnen aanvaardbare termijnen. Dat gebeurde overigens binnen een duidelijk traject en stramien, dat in overleg met de administratie tot stand kwam. De prioriteit van toekenning van een premie aan de ontvankelijk verklaarde dossiers werd bijvoorbeeld gebaseerd op een aantal weloverwogen criteria:

- Toestand van het gebouw: naarmate een pand er slechter aan toe is, krijgt het dossier een hogere score. Dit criterium weegt het zwaarst door (50 %).
- Chronologie: hoe langer een dossier op de wachtlijst staat, hoe hoger de score. Dit criterium telt voor 25 % mee.
- Indien het een complex dossier betreft, bijvoorbeeld een restauratie met meerdere fasen of om een dossier met cofinanciering, wordt 15 % toegekend, anders niet.
- Indien de geplande restauratiewerkzaamheden van fundamentele aard zijn om zo het globale behoud van het gebouw verder te verzekeren, wordt 10 % bijgeteld, anders niet.

In functie van de eindscore wordt bepaald welke dossiers het eerst aan bod komen. Dergelijk systeem kan pas ten volle spelen wanneer het gaat om een beoordeling van gelijkwaardige dossiers. Door de historisch gegroeide wachtlijsten bestond het reële gevaar dat minder dringende dossiers jarenlang op de lijst van ontvankelijk verklaarde dossiers bleven staan. Daarom heb ik in 2007 bij de toekenning van de premies in overleg met mijn administratie ervoor geopteerd om in de verschillende sectoren de oudere dossiers te honoreren.

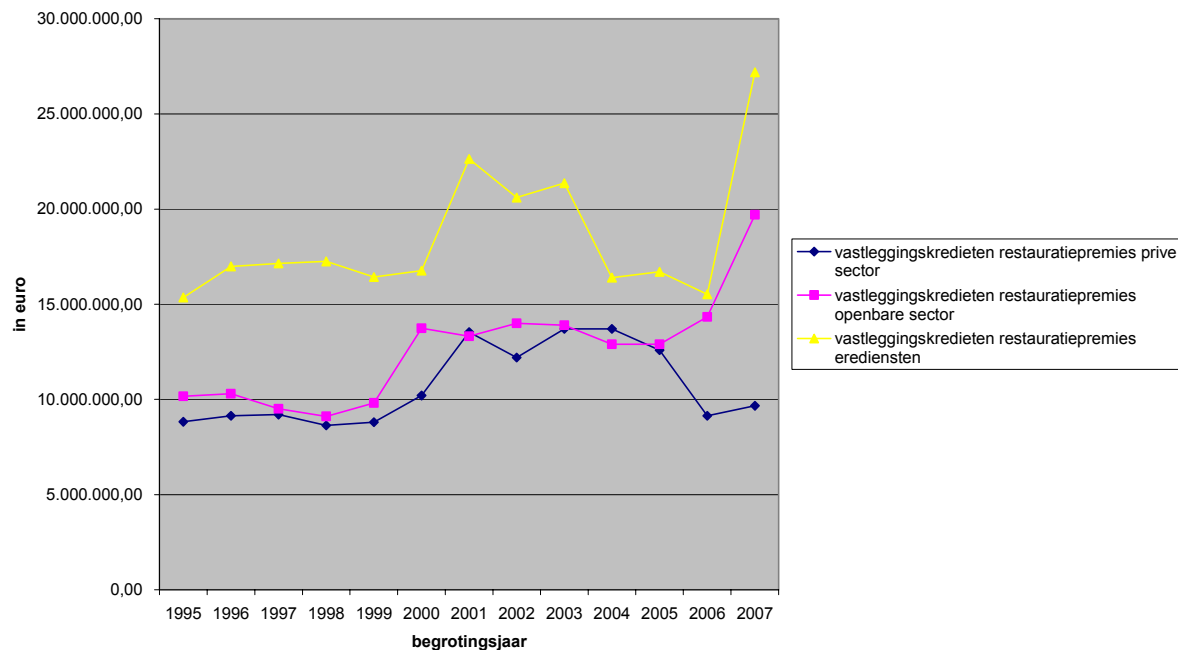
Voor de private sector, de restauratiedossiers van privépersonen en vrijwilligersverenigingen, werden tijdens de toekenningsronde in juli 2007 alle op dat ogenblik ontvankelijk verklaarde dossiers gehonoreerd. De prognoses voor 2008 zijn dan ook uitstekend. Er kan gesteld worden dat hier in feite geen achterstand meer bestaat.

Voor de openbare sector (dossiers ingediend door openbare besturen) werden, naast alle dringende dossiers van recentere datum, alle dossiers tot eind 2005 gehonoreerd. De instroom van nieuwe dossiers ligt, traditioneel bij het begin van de nieuwe gemeentelijke en provinciale legislatuur, aanmerkelijk lager, zodat ook hier de prognoses voor 2008 uitstekend zijn.

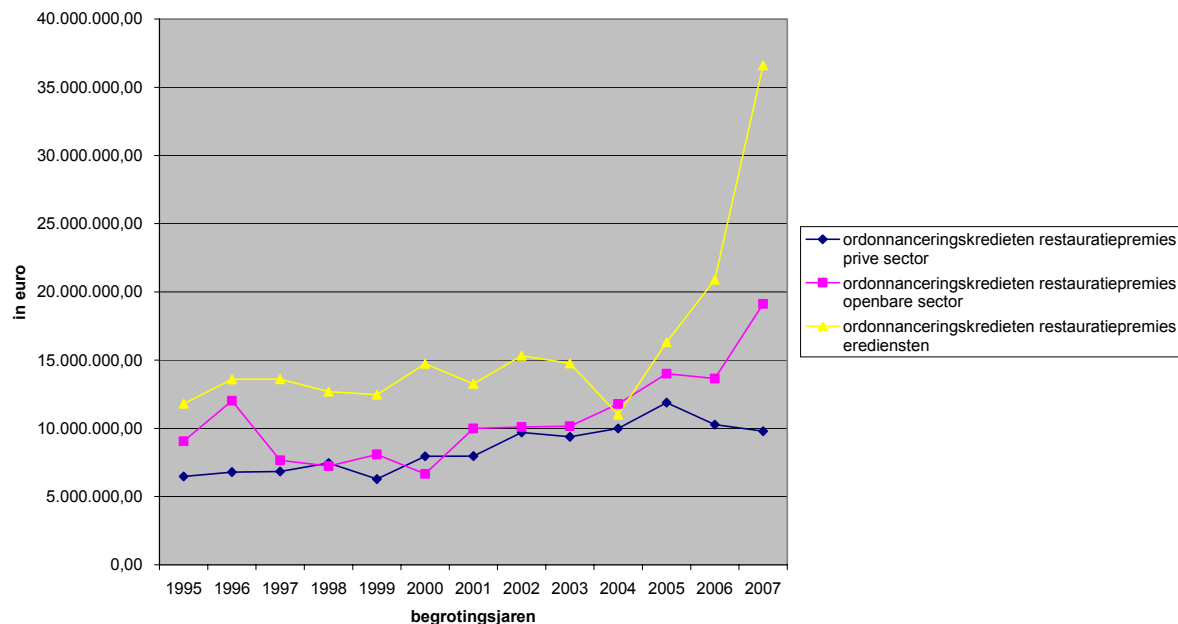
Voor de eredienst, traditioneel de sector met de meest omvangrijke dossiers, zijn naast de dringende dossiers van meer recentere datum, in de eerste plaats de dossiers die al het langst op de toekenning van een premie wachtten gehonoreerd. Op dit moment is de achterstand voor alle dossiers die tot juni 2005 ontvankelijk werden verklaard, weggewerkt. Ik koester er goede hoop op om in 2008 de wachttijd tussen ontvankelijk verklaring en toekenning te kunnen terugbrengen tot aanvaardbare termijnen.

Door een wijziging van het restauratiepremiebesluit, goedgekeurd door Vlaamse Regering, is een einde gesteld aan de onduidelijkheid met betrekking tot de ruiterprojecten. Sociale huisvestingsprojecten in beschermde monumenten kunnen daardoor als gewone restauratieprojecten beschouwd worden.

Evolutie vastleggingskredieten restauratiepremies tijdens de periode 1995-2007 (d.d. 24-09-07)

Evolutie ordonnanceringskredieten restauratiepremies tijdens de periode 1995-2007 (d.d. 24-09-2007)

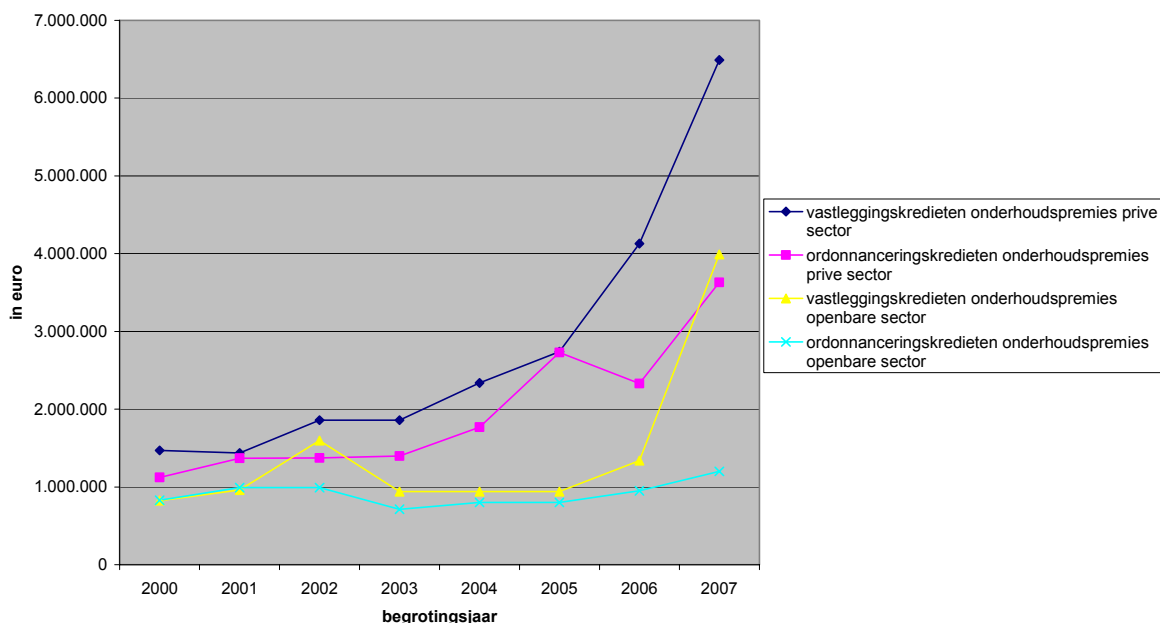

Aangezien elke restauratie, hoe zacht en respectvol ook, ingrijpt op de authenticiteit van een monument, dient onderhoud te primeren. Onderhoud stimuleren en aldus restauratie voorkomen is dan ook een basiskennmerk van een kwaliteitsvolle monumentenzorg. De aanvragen voor onderhoudspremies, zowel voor de private als de publieke sector, zijn dan ook sterk gestegen in 2007. Daarom heb ik eenmalig voor beide sectoren zowel de vastleggings- als betaalkredieten met 1.000.000 euro verhoogd.

Door een wijziging van het onderhoudspremiebesluit zullen vanaf 2008 ook maalvaardige molens in aanmerking komen voor een dubbele onderhoudspremie van 80 % in plaats van 40 %. Hiermee werd

een onbedoelde contradictie tussen het onderhouds- en het restauratiepremiebesluit weggewerkt. De bijkomende belasting op de begroting van de Vlaamse Overheid is beperkt voor deze rechtzetting, terwijl het voor de rechtstreekse betrokkenen, die dagelijks instaan voor het behoud van ons molenpatrimonium, wel een belangrijk verschil betekent.

Evolutie vastleggings- en ordonnanceringskredieten onderhoudspremies tijdens de periode 2000-2007 (stand van zaken 24/09/2007)

Het grondig doorlichten van de budgetbehoefte en het op basis daarvan bijsturen van de beschikbare budgetten, was en is één van de grote uitdagingen van deze legislatuur. In functie hiervan heb ik gezorgd voor een grondige uitzuivering van de encours op openstaande vastleggingskredieten bij de 'monumentenpremies'. Dit komt alles samen neer op een indrukwekkend bedrag van meer dan 10.000.000 euro. Dit is ook belangrijk in het bepalen van de noodzakelijke betalingskredieten.

Voor de **beschermde landschappen** werden in de periode 2003-2007 een vijftigtal premies goedgekeurd, samen goed voor net geen miljoen euro. Het betreft hier zowel onderhoudspremies, premies voor opmaak beheerplannen als landschapspremies. Ik heb vastgesteld dat het gebruik maken van deze premies van jaar tot jaar erg wisselt. Zo werd tijdens de eerste acht maanden van 2007 voor nauwelijks 80.000 euro aan premies voor landschappen toegekend.

Er werd door mijn administratie in overleg met de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en de kenniscel Publiek Private Samenwerking (PPS), een analyse gemaakt van de gekende **alternatieve financieringsmethoden** binnen andere sectoren, zoals scholenbouw, sportinfrastructuur, sociale woningbouw, ... De specifieke aandachtspunten voor onroerend erfgoed werden opgelijst. PMV en de cel PPS hebben aansluitend hierop een nota uitgewerkt over hoe een alternatieve financiering er voor onroerend erfgoed kan uitzien. Het juridische luik wordt door de kenniscel PPS nog onderzocht.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(58)

Vlotte toekenning van beheerspremies

De vlotte toekenning van onderhouds- en beheerspremies blijft een speerpunt van mijn beleid. Op basis van de huidige prognoses ga ik er van uit dat alle premies in de sector privé en openbaar binnen aanvaardbare termijnen kunnen worden toegekend. Voor de eredienst kan ik er, dankzij nieuwe eenmalige middelen, voor zorgen dat de lijst met ontvankelijk verklaarde dossiers verder afgebouwd

en indien mogelijk zelfs volledig weggewerkt wordt.

Nadat deze eenmalige ingreep is gerealiseerd, kan in de toekomst een in omvang beperkte verhoging van de restauratiemiddelen volstaan. Overigens zal bij de ontwikkeling van het Onroerend erfgoeddecreet rekening worden gehouden met deze situatie. Zo zal ernaar worden gestreefd om het uitvoeren van regelmatig onderhoud blijvend te stimuleren.

Het Vlaamse Gewest kiest zo resoluut voor een verdere heroriëntatie in de richting van preventie en onderhoud, waar de impact van de ingrepen voor het gebouw veel beperkter is, en de kosten voor de betrokkenen ook merkkelijk lager liggen. Regelmatig onderhoud wordt de regel, restauratie de uitzondering.

Bij onderhoud streef ik naar een langetermijnplanning. De kostencomputatie bij Monumentenwacht Vlaanderen vzw vormt hierin één stap. Verder wil ik ook werk maken van de onderhoudsenveloppes voor beschermde monumenten.

In 2008 lanceer ik een proefproject voor de Gentse Vooruit. Daarin laat ik onderzoeken hoe een structurele onderhoudsfinanciering het best kan uitgewerkt worden.

Na vier jaar werken met landschapspremies zal mijn administratie in 2008 een evaluatie van het premiestelsel uitvoeren. Deze evaluatie moet leiden tot een aantal gerichte acties om het systeem te optimaliseren. In functie van het resultaat van deze evaluatie zal ik de beschikbare middelen voor onderhouds- en landschapspremies indien nodig bijsturen.

In 2008 voorzie ik bovendien dat er voor de eerste maal beheerspremies zullen worden toegekend voor het varend en het archeologisch erfgoed.

(59) (Alternatieve) financiering in de toekomst

Op basis van de nota van PMV en de studie in opdracht van de cel PPS zal ik beslissen hoe de alternatieve financiering binnen het beleidsveld onroerend erfgoed verder kan geconcretiseerd worden. In het bijzonder voor wat de financiering van het behoud van het onroerend erfgoed betreft en mede in het licht van het Onroerend erfgoeddecreet, voorzie ik een verder onderzoek naar verschillende mogelijkheden zoals: een bijvoorbeeld rollend fonds. Alternatieve financiering kan op die manier een hulpmiddel zijn bij de realisatie van een aantal grootschalige herwaarderingsprojecten waarbij ook beschermd erfgoed aan bod komt, zoals het mijnpatrimonium in Limburg.

In functie van de alternatieve financiering beoordeel ik de haalbaarheid van en de synergie tussen verschillende voorstellen, zoals dat van het project Monumentenbeurs - 'Monument onder Dak', dat in 2007 werd voorbereid.

Luik III: Handhaving

Het beleid inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed krijgt in eerste instantie gestalte via plannings-, vergunnings- en beschermingsprocedures. Dit instrumentarium functioneert zolang de bestemmingsvoorschriften, beschermingsvoorschriften enz.. worden nageleefd, maar het is ontoereikend wanneer deze voorschriften met de voeten worden getreden. Een handhavingsbeleid moet voorkomen dat de voorschriften terzijde worden geschoven door het verstrekken van de juiste informatie en het tijdig ingrijpen wanneer het toch verkeerd loopt. Dit geldt niet enkel voor de ruimtelijke ordening, maar in nog hogere mate voor het onroerend erfgoed omdat een overtreding hier vaak onherstelbare schade toebrengt aan het beschermde patrimonium.

Na de BBB-organisatie zijn de handhavingsprocessen in de verschillende beleidsvelden gebundeld in één inspectiedienst (agentschap Inspectie RWO) met een gespecialiseerde kennis en ervaring. Een meer efficiënt en effectieve handhaving wordt hierdoor mogelijk, vooral dan op het beleidsveld onroerend erfgoed, waar de handhaving voorheen quasi onbestaande was.

12°.Voeren van een handhavingsbeleid gericht op het voorkomen van inbreuken

Beleidsdoelstelling

Inbreuken voorkomen of in de vroegste fase aanpakken is in het voordeel van burger en overheid. De ruimtelijke ordening wordt er niet of het minst door geschaad. Overtreders moeten worden behoord voor verdere overtredingen met steeds zwaardere gevolgen. Het maatschappelijk draagvlak voor een handhavingsbeleid wordt erdoor vergroot. Deze aanpak moet op (middellange) termijn resulteren in een daling van het aantal uit te brengen herstellenvorderingen en gerechtelijke procedures door een toename van het vrijwillig herstel op een ogenblik dat dit nog zonder zware ingrepen mogelijk is.

Verslag uitvoering tijdens werkjaar 2007

Het decreet van 18 mei 1999 bevat een aantal **informatieverplichtingen met betrekking tot publiciteit rond onroerend goed**. Bedoeling is elke burger en elk bedrijf duidelijkheid heeft over de regels die op een onroerend goed van toepassing zijn wanneer het te koop wordt aangeboden, wanneer het te huur wordt aangeboden voor meer dan 9 jaar, wanneer het wordt ingebracht in een vennootschap of wanneer een recht van erfpacht of opstal wordt overgedragen.

Een correcte toepassing van deze informatieverplichtingen heeft een belangrijk preventief effect: de handel in bouwovertradingen en daardoor de bouwovertradingen zelf worden ontmoedigd.

Deze informatieverplichtingen gelden in elke gemeente die een goedgekeurd plannen- en vergunningenregister heeft. Dit was in augustus 2007 reeds het geval in 28 gemeenten. Het aantal zal de komende maanden snel aangroeien.

In 2007 liet ik ondermeer de koepelorganisaties van vastgoedmakelaars, notarissen, hypotheekverstrekkers, website-beheerders en de algemene en gespecialiseerde pers informeren over deze nieuwe verplichtingen. Zo kunnen zij de nodige voorzorgsmaatregelen treffen bij de inwerkingtreding ervan. Via een advertentiecampagne kon de doelgroep van particuliere en professionele adverteerders vernemen welke verplichtingen zij voortaan dien(d)en na te komen en op welke wijze zij hieraan tegemoet konden komen, o.m. via het gebruik van afkortingen in advertenties; De websites pasten in overleg met het agentschap Inspectie RWO hun schermen aan.

Het aantal stakingsbevelen, waarbij werken die illegaal in uitvoering zijn worden stilgelegd, is sedert 2004 systematisch gestegen van 521 over 630 (2005) naar 815 in (2006). Ook in 2007 werd er sterk geïnvesteerd in een beleid van het uitvaardigen van stakingsbevelen om grotere schade aan de ruimtelijke ordening en de particuliere belangen te voorkomen.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008**(60) Aandacht voor rechtszekerheid bij kopen en huren van een onroerend goed**

Uit een eerste onderzoek blijkt dat de informatieverplichtingen ondanks de al geleverde inspanningen nog te weinig worden nagekomen. De inspectiediensten zullen daarom extra toezien op de naleving en – na een voorafgaande oproep om zich alsnog te conformeren – verbaliserend optreden tegen de personen die de regels inzake informatieverstrekking niet eerbiedigen.

(61) Herstel via stakingsbevelen

Door een volgehouden en geïntensifieerde politiek van het uitvaardigen van stakingsbevelen wordt getracht via administratieve handhaving in de vroegste fase van de overtreding in te grijpen en het herstel van de ruimtelijke ordening te bewerkstelligen. Ik zal de politiediensten en gemeentelijke ambtenaren sensibiliseren zich mee in te schrijven in dit beleid, en desgevallend nagaan in welke mate een taakverdeling haalbaar is.

13°.Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker decretaal kader**Doelstelling**

Na een onderzoek van de repercussies en de haalbaarheid van een administratieve i.p.v. een strafrechtelijke rechtshandhaving, de eventuele gepaste decretale wijzigingen aanbrengen om een consequent handhavingsbeleid te verwezenlijken voor de bouwovertreden uit het verleden. Hierbij dient men aandacht te besteden aan overwegingen van redelijkheid, gelijkheid en rechtvaardigheid..

Beleidsinitiatieven tijdens 2008**(62) Een algemene decreetswijziging inzake handhaving op punt stellen**

Het handhavingsbeleid zal op een meer transparante en openbare wijze worden uitgewerkt. Hiervoor bestaan een aantal concrete voorstellen. Er wordt onder meer gedacht aan het verankeren van het principe dat de regering beleidsregels moet vaststellen met betrekking tot o.a. een strategische, programmatische en onderling afgestemde uitoefening van de bevoegdheden van de ambtenaren, belast met het opsporings-, vaststellings-, herstellvorderings- en uitvoeringsbeleid.

Op basis van de ervaringen zou de Hoge Raad voor het herstelbeleid hervormd kunnen worden tot een Handhavingscollege met meer en duidelijker omschreven bevoegdheden. Ook het procedureverloop bij dit college zal duidelijker worden vastgelegd, waarbij een aantal structurele garanties voor de naleving van het verdedigingsbeginsel worden vastgelegd.

Een ander voorstel omhelst dat de overheid die herstel vordert, voortaan op voorhand een keuze zal moeten maken tussen ofwel een vordering in het kader van een strafrechtelijke procedure, ofwel een vordering bij de burgerlijke rechter. Dat wil bvb. zeggen dat een overheid die via penale weg herstel vordert, en geconfronteerd wordt met een beslissing tot seponering, nadien in principe geen herstellvordering kan indienen bij de rechtbank van eerste aanleg. Enkel het Handhavingscollege zou de overheid kunnen machtigen om zo'n consecutieve herstellvordering in te dienen, rekening houdend met zowel de billijkheid als met het belang van het herstel van een goede ruimtelijke ordening.

Tevens wordt er gedacht om een rechtsgrond te scheppen voor een verruimd mediatiemodel waarin de stedenbouwkundige inspecteur, voorafgaand aan verdere procedurele stappen, de betrokkene in staat stelt om op basis van vrijwilligheid de goede ruimtelijke ordening te herstellen, ofwel door een herstel in de oorspronkelijke staat, ofwel door bouw- of aanpassingswerken. Aan het Handhavingscollege wordt dan de bevoegdheid toegewezen om (op vraag) als bemiddelingsorgaan tussen stedenbouwkundige inspectie en overtreder op te treden.

14°. Een reparatief optreden verzekeren binnen een zo kort mogelijke termijn

Doelstelling

Een korte en correcte aanpak van het repressieve luik moet de rechtsonzekerheid reduceren. De opsporing van overtredingen moet zo spoedig mogelijk gevolgd worden door een effectieve vervolging.

Uitvoering tijdens werkjaar 2007

De **Hoge Raad voor het Herstelbeleid** hanteert naast ruimtelijke factoren, het element tijd als een bijzonder relevant criterium bij het uitbrengen van haar adviezen over herstellvorderingen die haar worden voorgelegd. Wanneer de verlopen tijd tussen de begane overtreding en de opmaak van een herstellvordering dermate ruim is dat nog moeilijk kan worden geargumenteed waar het belang van de goede ruimtelijke ordening gelegen is om alsnog op te treden, wordt een niet-eensluitend advies uitgebracht in de gevallen waar geen of onvoldoende argumenten worden aangevoerd die dat tijdsverloop kunnen verantwoorden.

De stedenbouwkundige inspecteurs vroegen in 2006 285 adviezen over een herstellvordering aan. De colleges van burgemeester en schepenen legden 122 dossiers voor advies voor. Daarnaast werden er 59 gezamenlijke adviezen voorgelegd. De stedenbouwkundige inspecteurs konden, na eensluitend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, 153 herstellvorderingen uitbrengen. Ter vergelijking: in 2005 werden 943 herstellvorderingen uitgebracht, in 1998 2036. De terugval is deels te verklaren door de opeenvolgende decretale wijzigingen die een hernieuwd onderzoek van de eerder uitgebrachte herstellvorderingen vergen, deels door het feit dat de Hoge Raad hoge eisen stelt naar de dossiersamenstelling. Ook het feit dat de adviesprocedure in 2006 nog nieuw was heeft een remmend effect gehad op het aantal herstellvorderingen dat kon worden voorgelegd en uitgebracht. In 2007 is er al enige verbetering merkbaar: de stedenbouwkundige inspecteurs vroegen tot dusver (25 september 2007) 547 adviezen aan waarvan er 287 eensluitend werden geadviseerd. Van de 244 aanvragen door het College van burgemeester en schepenen werden er 95 eensluitend geadviseerd, van de 150 gezamenlijke herstellvorderingen 83.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(63) Wegwerken historische achterstand herstellbevelen

2008 is een cruciaal jaar in het handhavingsbeleid op het vlak van de uitvoering van oudere gerechtelijke bevelen tot een herstellmaatregel. Voor de oudere gerechtelijke herstellmaatregelen, waarbij de veroordeelden dienden uit te voeren vóór 27 juli 1998, en die nog niet of vóór 27 juli 1998 werden betekend, dreigt ingevolge de toepassing van de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring, de verjaring van het recht op ambtshalve uitvoering op 27 juli 2008.

De systematische opvolging van de nieuwe veroordelingen en de operatie met betrekking tot de oudere veroordelingen heeft ook tot gevolg dat er in de toekomst geen achterstand meer ontstaat in de afhandeling van gerechtelijke uitspraken, overeenkomstig het zero-tolerantiebeleid dat ik voorsta ten aanzien van recente en nieuwe bouwovertradingen.

15°. Uitbouwen van een effectief handhavingsbeleid op het vlak van onroerend erfgoed

Doelstelling

Het onroerend erfgoed moet in een zo vroeg mogelijk stadium worden behoed voor verkommering of verlies. Waar mogelijk moet met alle beschikbare middelen reparatief worden opgetreden.

Uitvoering tijdens het werkjaar 2007

Sedert de BBB-operatie is er voor het eerst sprake van een systematisch handhavingsbeleid waarbij mijn administratie de dossiers van het verleden op een actieve wijze opvolgt. Bij een besluit van 1 augustus 2006 van de administrateur-generaal van het agentschap Inspectie RWO werden de ambtenaren aangewezen die proces-verbaal kunnen opstellen m.b.t. inbreuken op de regelgeving op het onroerend erfgoed, daar waar deze inbreuken voorheen voornamelijk door gewone politieagenten werden opgesteld. Sedertdien worden de processen-verbaal voornamelijk opgesteld door gespecialiseerde ambtenaren, al dan niet bijgestaan door erfgoedconsulenten. Sinds 27 oktober 2006 zijn er door de administrateur-generaal ook voor het eerst ambtenaren aangewezen die op het vlak van het onroerend erfgoed herstellvorderingen kunnen uitbrengen. Sedertdien werden, onder meer op mijn verzoek, door het agentschap Inspectie RWO 18 processen-verbaal en 9 herstellvorderingen uitgebracht.

De dossiers uit het verleden waarin gerechtelijke uitspraken zijn tussengekomen worden sedert 2007 van nabij opgevolgd, bv. het dossier van het Kasteel van Heers, om een spoedig herstel te kunnen realiseren.

Ook op het vlak van de archeologie pleit ik voor een uitvoering van de handhaving. In functie van de vaststelling op heterdaad van inbreuken op het archeologiedecreet door het zoeken met metaaldetectoren heb ik de inspectie opdracht gegeven alle middelen uit te putten, zodat dit soort praktijken in de toekomst vermeden kan worden.

Beleidsinitiatieven tijdens 2008

(64) Intensifiëren van het opsporingsbeleid via synergieën in de inspectiediensten

Er zijn veel parallellen en raakvlakken tussen het handhavingsbeleid op het vlak van ruimtelijke ordening, woonkwaliteit en onroerend erfgoed. Door de samenvoeging van deze inspectiediensten in één agentschap bij de BBB-operatie kan de kennis en ervaring op de verschillende beleidsvelden bijdragen tot een intenser en doelgerichter handhavingsbeleid in functie van het behoud of herstel van ons onroerend erfgoed. Er zal meer krachtdadig worden opgetreden tegen de verloedering, verval, diefstal of verlies van ons onroerend erfgoed. De parketten zullen systematisch worden gewezen op het belang van de handhaving van ons onroerend erfgoed en worden aangezet om tot effectieve vervolging over te gaan.

Dirk VAN MECHELEN

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Bijlagen

Bijlage 1. Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het begrotingsjaar 2008***Luik I: Ruimtelijke Ordening: Fundamentele uitgangspunten van het beleid***

1°. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker regelgevend kader

Budgettering binnen basisallocaties 12.71, 41.11

- (1) Een algemene decreetwijziging op punt stellen
- (2) Een decreet grondbeleid
- (3) Evaluatie toepassingsgebied Rubiconfonds
- (4) Uitvoering geven aan het decreet Brownfieldconvenanten
- (5) Deontologische code voor behoorlijk bestuur bij semi-publieke instellingen
- (6) Bevoegdheidsonduidelijkheden rond buurtwegen aanpakken

2°. Uitvoering van het actieprogramma van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verderzetten

Budgettering binnen basisallocaties 12.04, 12.05, 12.08, 12.32, 12.71, 33.04, 33.05, 33.06

- (7) Gelijkwaardige inspanningen stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur
- (8) Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties verder voeren, met aandacht voor de ijzeren voorraad
- (9) hergebruik van bestaande bedrijventerreinen opvoeren in functie van een ijzeren voorraad

3°. De integrerende en coördinerende rol van ruimtelijke ordening / doorwerking Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen via gedragen partnerschappen

Budgettering binnen basisallocaties 12.02, 12.05, 12.08, 12.32, 12.71, 40.20, 40.21

- (10) Kwalitatieve verkavelingen promoten
- (11) Ideeënboek rond kwalitatieve bedrijventerreinen opmaken en promoten
- (12) Het planologisch attest blijvend stimuleren
- (13) Verweving
- (14) Aftoetsingskader voor grootschalige detailhandelsvestigingen opstellen
- (15) Werken aan toekomstmogelijkheden voor jeugdverblijven
- (16) Ruimtelijke uitvoeringsplannen opmaken in uitvoering van de bekkenbeheerplannen
- (17) Grensoverschrijdende en internationale samenwerking versterken

4°. Werken aan de evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Budgettering binnen basisallocaties 12.07, 12.08, 33.05

- (18) Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op korte termijn actualiseren en gedeeltelijk herzien
- (19) Voorbereidingen treffen voor een grondige herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
- (20) Beleidsvoorbereidend onderzoek door het Steunpunt Ruimte en Wonen aansturen

5°. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid

Budgettering binnen basisallocaties 11.02, 11.03, 12.32, 12.71, 41.10, 43.01, 43.06, 43.71, 51.05, 51.06

5.1. Planning

- (21) Typevoorschriften gewestelijke rups
- (22) Stimuleren van strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
- (23) Monitoring en evaluatie van provinciale ruimtelijke structuurplannen
- (24) Plan-MER integratiespoor
- (25) Doelgericht rekening houden met de veiligheidsrisico's van bedrijven

5.2. Grondbeleid

- (26) Geoloket “onbebouwde percelen” implementeren

5.3. Vergunningenbeleid

- (27) Informatieloket Ruimtelijke Ordening verder stroomlijnen
- (28) Een klantvriendelijke en snelle afhandeling van vergunningsaanvragen als prioritair aandachtspunt
- (29) De stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning verder integreren
- (30) Beoordelingskader goede ruimtelijke ordening: opmaken, uittesten en finaliseren
- (31) Verordening inzake toegankelijkheid van gebouwen uitvaardigen

6°. Vereenvoudigen van procedures en lasten

Budgettering binnen bestaansmiddelen voor ICT

- (32) geGIS als referentie-instrument voor RWO verder ontwikkelen
- (33) Een geïntegreerd ICT-project rond Onroerend erfgoed en Ruimtelijke Ordening

7°. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken

Budgettering binnen basisallocaties 12.08, 12.32, 12.72, 43.20, 43.21, 43.24, 43.25, 43.72

- (34) Gemeenten stimuleren tot realisatie van de 5 ontvoogdingvoorwaarden
- (35) Ontvoogde gemeenten ondersteunen bij hun autonome rol

Luik II: Onroerend Erfgoed: Fundamentele uitgangspunten van het beleid

1°. Onroerend erfgoeddecreet

Budgettering binnen basisallocaties 12.71, 52.01

- (36) Onroerend erfgoeddecreet
- (37) Uitbreiding decreet op de bescherming van het varend erfgoed

2°. Draagvlak

Budgettering binnen basisallocaties 12.24, 12.71, 12.72, 12.90, 33.04, 33.05, 33.06, 33.07, 33.10, 33.11, 33.12, 34.02, 35.41, 41.01, 43.09, 52.02, 74.72

- 2.1. Geïntegreerde erfgoedzorg in de praktijk.
 - (38) Ondersteuning lokale besturen en intergemeentelijke samenwerking
 - (39) Kerkelijk erfgoed
 - (40) Samenwerken met onderwijs blijft belangrijk
 - (41) Verzekeren van de continuïteit van ‘ondersteunende’ onderzoeksdisciplines
 - (42) Interdisciplinaire en/of innovatieve modelprojecten opzetten, ondersteunen en criteria ervoor bepalen
- 2.2. Draagvlak voor erfgoed vergroten
 - (43) 20 jaar Open Monumentendag
 - (44) Gewestelijke partnerverenigingen

- (45) Monumentenstrijd
- (46) (Lokale) erfgoedverenigingen verder ondersteunen
- (47) Omgaan met hedendaagse uitdagingen op het vlak van toegankelijkheid en energieprestatieregeling

2.3. Van actor naar regisseur

- (48) Onderzoeksbalans onroerend erfgoed
- (49) Beheer, verwerking en ontsluiting van informatie over onroerend erfgoed
- (50) handleidingen en richtlijnen blijven belangrijk
- (51) Opmaak van archeologische potentiekaarten
- (52) Verder werken aan een toekomst voor maritiem erfgoed
- (53) Erfgoed in Europese en internationale context

3°. Beschermingsbeleid

Budgettering binnen basisallocaties 12.71, 12.72, 41.01, 53.08, 53.09, 63.01, 74.72

- (54) Een thematisch-typologisch beschermingsbeleid
- (55) Erfgoed Eerste Wereldoorlog beschermen voor de toekomst
- (56) Afstemmen met ruimtelijke ordening
- (57) Maximaal benutten van de beheersinstrumentaria

4°. Financiering

Budgettering binnen basisallocaties 12.72, 33.03, 33.08, 41.06, 43.05, 52.03, 53.01, 53.02, 53.03, 53.04, 53.05, 53.07, 63.03, 63.04, 63.07, 63.10, 63.12, 71.01, 74.72

- (58) Vlotte toekenning van beheerspremies
- (59) (Alternatieve) financiering in de toekomst

Budgettaire parameters opgenomen in de begroting

Luik Ruimtelijke Ordening:

Voor de prestaties die uitbesteed worden of waarvoor subsidies worden verstrekt, worden volgende ramingen van kostprijzen per prestatie voor 2008 vooropgesteld:

- studies in uitvoering van het RSV, ondersteunende opdrachten en ad-hoc onderzoeken: sterk variërende bedragen volgens de aard en omvang van de opdracht, met een totaalbudget van 1.100.000 euro
- externe studies in het kader van de voorbereiding lange termijnvisie: 356.000 euro
- steunpunt Ruimte & Wonen: 312.000 euro
- communicatie: 150.000 euro
- subsidies:
 - Strategische projecten in uitvoering RSV: 100.000 euro per jaar voor aanstelling coördinator en maximaal 500.000 euro voor verwervingen, met een totaalbudget van 2.500.000 euro
 - Verlaten bedrijfsruimten: sterk variërende bedragen volgens omvang van het project, met een totaalbudget van 6.200.000 euro
 - Grensoverschrijdende en transnationale projecten: 167.000 euro totaalbudget
 - Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan: gemiddelde subsidie van 45.000 euro en een totaalbudget van 2.350.000 euro, goed voor ca. 50 subsidie-aanvragen van gemeenten
 - Gemeentelijke RUPs: sterk variërende subsidies van 5.000 tot 30.000 euro in functie van het soort RUP, met totaalbudget van 453.000 euro
 - Plannenregister (gemiddeld 4.715 euro per aanvraag) en vergunningenregister (gemiddeld 10.500 euro per aanvraag), met een totaalbudget van 603.000 euro
 - Opleiding gemeentelijke ambtenaren ruimtelijke ordening (gemiddeld subsidiebedrag van 60.000 euro per persoon), met een totaalbudget van 390.000 euro

Luik Onroerend Erfgoed:

Binnen de onroerend-erfgoedbegroting ligt de onmiskenbare nadruk op financiering. Meer bepaald de klassieke restauratiepremies (met 3 afzonderlijke basisallocaties 53.01, 63.03 en 63.04, respectievelijk voor de premies privé, openbaar en eredienst) en onderhoudspremies (met 2 basisallocaties, 53.02 en 63.10, privé en openbaar) blijven het leeuwendeel van het budget bepalen. Voor 2008 worden, in navolging van het initiatief in 2007, nogmaals bijzondere inspanningen geleverd voor het bestendigen van hogere budgetten restauratiepremie openbaar (2007: 17.951.000 Euro beleidskredieten – 2008: 19.126.000 Euro, 2007: 19.126.000 Euro betaalkredieten – 2008: 16.564.000 Euro) en eredienst (2007: 27.638.000 Euro beleidskredieten – 2008: 27.714.000 Euro, 2007: 36.612.000 Euro betaalkredieten – 2008: 34.456.000 Euro). Het totale premiebudget voor de privésector, rekening houdend met een interne budgetverschuiving in functie van de premiebehoefte, bleef stabiel.

Voor het budget onderhoudspremie worden bijzondere inspanningen geleverd: de beleidskredieten privé waren reeds verhoogd bij de begrotingscontrole 2007 (naar 6.490.000 Euro beleidskredieten, van 3.630.000 naar 6.991.000 Euro betaalkredieten), het budget onderhoudspremie openbaar worden verhoogd (van 1.340.000 naar 2.290.000 Euro beleidskredieten, van 1.200.000 naar 1.908.000 betaalkredieten).

De premies bestemd voor landschapszorg blijven gehandhaafd (basisallocaties 43.05, 53.04, 53.07 en 63.07), voor de eerste varend-erfgoedpremies worden opstartbudgetten voorzien (basisallocaties 53.08 en 63.01).

Daarnaast ligt de nadruk op het subsidiëren van belangrijke partners inzake klantgerichtheid: Regionale Landschappen (basisallocatie 33.04), Erfgoed Vlaanderen (basisallocatie 33.05), VCMContactforum voor Erfgoedverenigingen (basisallocatie 33.10), Monumentenwacht Vlaanderen (basisallocatie 33.07), Intergemeentelijke Archeologische Diensten (basisallocatie 43.09). Gelet op hun nieuwe initiatieven of nieuwe opdrachten worden voor de budgetten verhoogd voor de Regionale Landschappen (van 1.535.000 naar 1.763.000 Euro beleids- en betaalkredieten) en Monumentenwacht Vlaanderen (van 823.000 naar 1.128.000 Euro beleids- en betaalkredieten).

Onder de opvallendste begrotingposten dienen nog vermeld: de structurele dotatie aan het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (basisallocatie 41.01, ca. 5,5 miljoen Euro beleids- en betaalkredieten), de subsidie voor de restauratiewerken aan de Antwerpse zoo, verstrekt in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse gewest (basisallocatie 52.03, ca. 1 miljoen beleids- en betaalkredieten) en het beschikbaar stellen van 0,5 miljoen Euro beleids- en betaalkredieten op basisallocatie 71.01, voor de restauratie van de ingestorte Maagdentoren te Zichem, eigendom van het Vlaamse gewest.

Bijlage 2. Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens de lopende legislatuur

(1)

Met redenen omklede motie van mevrouw Joke Schauvliege en de heren Jan Loones, Bart Martens, Herman Lauwers en Patrick Lachaert tot besluit van de op 3 februari 2005 door mevrouw Joke Schauvliege in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening, **over het arrest van het Arbitragehof van 19 januari 2005 en de verjaring van bouw misdrijven**

(ingediend 07/02/2005, aangenomen in plenaire 23/02/2005, Stuk 191 (2004-2005) nr. 2)

Op 16 december 2005 keurde de Vlaamse Regering het huishoudelijke reglement goed. Sindsdien is de Hoge Raad voor het Herstelbeleid operationeel. De Hoge Raad leverde inmiddels haar tweede jaarrapport af.

Na het arrest van het Arbitragehof zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuw ontwerp van decreet. De voorbereidingen voor een nieuw ontwerp van decreet worden voortgezet op administratief en politiek niveau.

(2)

Met redenen omklede motie van mevrouw Veerle Heeren, de heer Bart Martens, mevrouw Caroline Gennez, de heer Jan Loones en mevrouw Hilde Crevits tot besluit van de op 26 januari 2006 door mevrouw Vera Dua in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, **over het vrijmaken van bouwgronden en de mogelijkheid om een speculatieheffing van onbebouwde percelen in te voeren**

(ingediend 30/01/2006, aangenomen door de plenaire vergadering 08/02/2006, Stuk 686 (2006-2007) nr. 3)

T.a.v. de door de Vlaamse Regering gevraagde punten kan ik aangeven dat vanuit het beleidsdomein RO volgende acties zijn ondernomen:

1° Concreet zijn volgende maatregelen genomen:

Momenteel wordt een werkbare planbatenheffing en een planschaderegeling uitgewerkt en bereid ik decreetwijzigingen in die zin voor. Daarnaast zullen ook naast sanctionerende mogelijkheden m.b.t. het mobiliseren van onbebouwde percelen ook stimulerende maatregelen genomen worden. Decreetwijzigingen zijn in voorbereiding (zie ook 2°). Tegelijkertijd is een geoloket in aanbouw dat de onbebouwde percelen raadpleegbaar maakt voor gemeenten en burgers.

Zodoende zet ik in op enerzijds inzicht in het beschikbaar grondaanbod en anderzijds gepaste instrumenten om aan grondbeleid te doen.

2° Volgende maatregelen zijn reeds beschikbaar:

Het DRO voorziet reeds dat gemeenten een belasting op onbebouwde percelen kunnen heffen (art. 143). Niet alle gemeenten passen dit toe. Teneinde de onbebouwde percelen effectief te activeren wordt een dubbele strategie voorgesteld nl. een stimulerende en een sanctionerende piste. Een voorstel tot decreetwijziging is in voorbereiding.

3° Met de opmaak van de 'Atlas van de woonuitbreidingsgebieden' is op een eenvormige en doorzichtige wijze aangegeven welke woonuitbreidingsgebieden op korte, middellange of eventueel

langere termijn vanuit ruimtelijke ordening kunnen ontwikkeld worden. Op korte termijn gaat het op 5089ha. De Atlas wordt permanent bijgewerkt.

Vanuit de ruimtelijke ordening kan een sociale mix op deze gronden gerealiseerd worden door middel van het realiseren van een gevarieerd aanbod aan kavels waarbij zowel kleine als grote kavels aangeboden worden en dit voor diverse types woningbouw (gesloten, halfopen en open bouw, appartementen enz.).

Met het aanbodbeleid (atlas van de woonuitbreidingsgebieden) en de typologie (mix kavels) wordt van de ruimtelijke ordening bijgedragen tot betaalbaar en sociaal gericht wonen.

Deze zienswijze heb ik ook via een dienstorder (18/7/2006) aan mijn administratie bezorgd. Eerder heb ik ze toegelicht in het Vlaams Parlement (vergaderingen en hoorzittingen van 16/12/2004, 14/4/2005, 9/3/2006 en 20/4/2006)

4° Het grondbeleidsplan voor Vlaanderen is in opmaak. Twee belangrijke tussentijdse rapporten werden aan de Vlaamse Regering voorgelegd: a) analyserapport en b) strategierapport. Op 20/7/2006 heeft de Vlaamse Regering ingestemd met een actieprogramma vooruitlopend op het finaliseren van het grondbeleidsplan. In die zin is stapsgewijs een versnelde uitvoering van het grondbeleid mogelijk gemaakt. Thans zet ik in op de uitvoering van dat actieprogramma. Dit voorziet o.m. het opstellen van een profiel voor een coördinator grondbeleid die aanspreekpunt is binnen de Vlaamse overheid voor projecten aangestuurd door de eigen organisatie als voor vragen van gemeenten uit de markt.

Ik licht de Vlaamse Regering op regelmatige tijdstippen in over de stand van zaken van de opmaak van het grondbeleidsplan voor Vlaanderen.

(3)

Resolutie van de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege en Sabine Poleyn en de heren Kris Van Dijck, Herman Schueremans en Joris Vandenbroucke **betreffende het voortbestaan van kampplaatsen**

(ingediend 22/12/2005, aangenomen in plenaire 24/05/2006, Stuk 634 (2006-2007) nr. 5)

Zoals gevraagd in deze resolutie heeft de Vlaamse Regering op 2 juli 2007 een rondetafel over de algemene problematiek en de ruimtelijke problematiek van de kampplaatsen georganiseerd. Ik was daarop aanwezig en heb er al enige duidelijkheid kunnen verschaffen rond veel vragen van de jeugdsector. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven een brochure te maken met een overzicht van de regelgeving. We zetten hierin duidelijk op een rij wat kan en wat niet.

De Vlaamse Regering heeft voor deze problematiek een task force opgericht die bestaat uit afgevaardigden van de betrokken administraties. Deze task force heeft de taak de problematiek verder uit te diepen om te komen tot de uitwerking van een oplossingsgericht beleidsplan. Mijn administratie maakt deel uit van deze task force.

Op de ronde tafel bleek dat er een inventaris moet komen van alle knelpunten. Dit is een opdracht voor de taskforce, maar er wordt ook zeker een engagement gevraagd van de jeugdsector en de toeristische sector. De jeugdsector heeft een eerste overzicht gemaakt van de ligging van jeugdverblijven ten opzichte van het gewestplan. Dit is een eerste aanzet maar ik pleit voor een uitgebreide inventaris met alle nodige informatie, die ons toelaat af te wegen in welke gevallen de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan nodig is, en op welk niveau (gewest, provincie, gemeente) dit moet gebeuren. Ook de gemeentebesturen spelen een belangrijke rol, aangezien zij in vele gevallen bevoegd zullen zijn voor de opmaak van een plan.

Op 29 juni 2007 heeft de Vlaamse Regering het besluit van de toelaatbare functiewijzigingen voor gebouwen gelegen buiten de geëigende bestemmingszone goedgekeurd. Door deze wijziging zijn jeugdlogies voortaan vergunbaar in het agrarisch gebied voor zover ze zijn gesitueerd in een bestaand vergund gebouw (of gebouwencomplex) en voor zover het gebouw ervoor bouwfysisch geschikt is.

Op deze basis van dit besluit kunnen wellicht veel jeugdverblijven een regularisatievergunning aanvragen.

(4)

Met redenen omklede motie van de dames Tinne Rombouts, Hilde Crevits en Joke Schauvliege, de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Stern Demeulenaere en de heer Bart Martens tot besluit van de op 27 april 2006 door mevrouw Tinne Rombouts in commissie gehouden interpellatie tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, **over de werkwijze bij de herbevestiging van agrarische gebieden**. (Ingediend 02/05/2006, aangenomen door de plenaire vergadering 17/05/2006, Stuk 827 (2006-2007) nr. 2)

De Vlaamse Regering besliste eerder al, m.n. op 31 maart 2006, om de werkwijze voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur, zoals vastgelegd in de beslissingen van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2003, 17 december 2004 en 3 juni 2005, inhoudelijk te evalueren op basis van de beslissingen hierover in de pilootregio's Haspengouw-Voeren en Kust-Polders-Westhoek. In uitvoering van deze beslissing, heeft de strategische stuurgroep die mij adviseert over het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur op 9 juni 2006 een advies geformuleerd met een evaluatie van het planningsproces en een reeks concrete voorstellen om het procesverloop en het inspraak- en overlegmodel bij te sturen, waarmee een antwoord gegeven wordt op de vragen van het Vlaams Parlement. Ik zal in het najaar van 2006 een nota aan de leden van de Vlaamse Regering voorleggen met een voorstel tot bijsturing van het planningsproces op basis van de aanbevelingen die de strategische stuurgroep hierover formuleerde.

Bijlage 3. Overzicht van de belangrijkste decreetgeving.

In uitvoering van de beslissing van Vlaamse Regering van 16 mei 2007 zal het beheer en de actualisatie van de regelgevingsagenda verder uitgebouwd worden. Het is de bedoeling dat de reeds toegankelijke databank van de dienst Wetsmatiging verder aangevuld wordt met bijkomende informatie zoals een korte samenvatting van de doelstelling en een verwijzing naar de stappen in het proces van de regelgeving. Ik zal ook samen met mijn collega Keulen een opvolgingssysteem uitwerken, waarin naast de voorgenomene beleidsinitiatieven ook alle overige lopende processen tot aanpassing van de regelgeving zijn opgenomen met een actuele stand van zaken. Op deze wijze wordt een volledig overzicht bekomen van alle regelgevingsinitiatieven van het beleidsdomein.

Toelichting per kolom:

- Geef de titel van het initiatief, zoals beschreven in de lijsten die opgenomen zijn als bijlage 2 bij de regeringsnota tot invoering van de regelgevingsagenda.
- Geef aan welke bestaande regelgeving “betrokken” is bij het regelgevingsinitiatief, bijvoorbeeld te wijzigen en/of ter uitvoering ervan. Dit kan ook Europese regelgeving betreffen.
- Indien het regelgevings- of beleidsinitiatief juridisch gezien binnen een bepaalde periode moet uitgevoerd worden (bijvoorbeeld de omzetting van een Europese richtlijn), geef dit duidelijk aan.
- Vat de beleidsdoelstellingen of de beoogde effecten van het beleidsinitiatief kort samen, zoals beschreven in de beleidsbrief.
- Beschrijf kort de te doorlopen fases en hun timing, zoals bijvoorbeeld geplande agenderingen op de ministerraad.
- Geef aan of een RIA voor dit beleidsinitiatief wordt opgesteld. Indien dit niet het geval is, geef dan aan waarom niet (uitzonderingsgronden).
- Contactpersoon.

Titel van het initiatief (op basis van de lijsten)	Betrokken regelgeving	Eventuele wettelijke deadline	Korte samen-vatting van de beleidsdoelstellingen	Te doorlopen fases en hun timing	Wordt een RIA opgesteld?	Contact-persoon
1. Algemene decreets-	Wijzigen van decreet van 18 mei		Duidelijk kader voor het grondbeleid, evenals de introductie van een bestuurlijk		Afhankelijk van wat er	Anne Van Renterghem

wijziging	1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening		systeem van rechtshandhaving, bijstellingen inzake planning, vereenvoudiging van de planbaten, verschaffen van een rechtszekere en planologische oplossing voor een aantal problemen, invoering van een enig loket, vereenvoudiging binnen de vergunningsprocedure, een kader voor stedenbouwkundige projecten. Tot slot beperkte technische correcties en bijstellingen.		uiteindelijk uitgewerkt zal worden.	
2.Regelgeving leegstand en verwaarlozing bedrijfsruimten evalueren	Decreet 19 april 1995 BVR van 1 juli 1997		De evaluatie van de regelgeving leegstand van bedrijfsruimten heeft uitgewezen dat deze goed werkt, geen achterstanden in dossierverwerking kent en haar doel (de sanering en benutting van verwaarloosde en leegstaande bedrijfsgebouwen) bereikt. Bij de opmaak van het decreet inzake grondbeleid werd er dan ook voorlopig voor geopteerd om dit decreet quasi ongewijzigd te laten.		Serge Adriaenssens	
3.voorontwerp grondbeleidsplan verder uitwerken			Via het BVR over strategische projecten wordt de opheffing van een aantal verouderde instrumenten gerealiseerd. De nota aan de VR mbt de concrete uitwerking van het actieprogramma rond grondbeleid is goedgekeurd door de VR op 20/6/2006. Uitvoering zit binnen de algehele decreetswijziging zie initiatief 1		Isabelle Loris	
4.informatieloket Ruimtelijke ordening verder stroomlijnen			Procedures zo eenvoudig mogelijk houden.	Een voorstel tot stroomlijn	neen	Isabel Jacobs

				ig is uitgewerkt . nu wordt een verdere operationa lisering doorgevoe rd.			
5. Beoordelingska der goede ruimtelijke ordening: opmaken , uittesten en finaliseren				Op de website www.ruimtelijkeordening.be is in het onderdeel “vergunningen” het volgende item toegevoegd : Is het ontwerp stedenbouwkundig verantwoord? Beantwoordt het aan de "goede ruimtelijke ordening"? Dit item geeft aan waartoe het toetsingskader “goede ruimtelijke ordening” dient en hoe het gehanteerd kan worden.	Het project is voorlopig afgerond	neen	Stefaan van Rossum
6. Meldings mogelijkheid eenvoudige werken onderzoeken 7. Creëren van beroeps mogelijkheid voor publiekrechtelijke personen	Decreet 18 mei 1999 houdende de organisatie van ruimtelijke ordening			Van deze 4 initiatieven werden concrete voorstellen opgenomen in de algemene decreetswijziging van initiatief 1		Afhankelijk van wat er uiteindelijk zal uitgewerkt worden;	Anne Van Renterghem

8. Onderzoek naar de implicaties van een meer uitgebreide administratieve rechtshandeling							
9. Decretale vertaling van de onderzoeksresultaten “handhavingsbeleid”							
10. dossiersamenstelling verkavelingsaanvragen actualiseren	MB van 1971 met betrekking tot de dossiersamenstelling voor verkavelingsaanvragen		Een nieuw besluit van de Vlaamse Regering dat het bestaande koninklijk besluit uit 1971 zou moeten vervangen, is in ontwerp zo goed als klaar zodat de officiële goedkeuringsprocedure binnenkort kan starten.	Ontwerp BVR is bijna klaar.		Lieve Didden Greet Mensch	
11. basisdecreet en aangepaste regelgeving onroerend erfgoed	Integratie van alle decreten onroerend erfgoed		Met het uitwerken van een Basisdecreet onroerend erfgoed wordt eenheid en eenduidigheid nagestreefd, zodat de integrale aanpak voor monumenten, landschappen en archeologie ook in de praktijk zichtbaar wordt.	Timing 2008	ja	Els Hofkens Anne Van Renterghem	
12. Voorbereiding implementatie van Malta in	Archeologiedecreet 30 juni 1993		Incorporatie van bepalingen met betrekking tot beschermingen en vergunningen en nieuwe aspecten in het basisdecreet	Zie initiatief 11 en 13	ja	Yann Hollevoet	

Beleidsbrief 2008 – Ruimtelijke Ordening & Onroerend Erfgoed

archeologieluik als eerste stap						
13 evaluatie luiken monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen als opstap naar basisdecreet in 2008			Het basisdecreet onroerend erfgoed, samen met de uitvoeringsbesluiten, is gepland voor 2008. Voor de luiken monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen betekent dit in de eerste plaats een afstemming van procedures voor bescherming en financiering enz	2008	Ja	Els Hofkens
14 Evaluatie beschermingsinstr umentarium			De resultaten van de evaluatie worden opgenomen in het basisdecreet	2008		Els Hofkens
15 afstemmen met ruimtelijke ordering	Onderhoudspremieb esluit		Onderzoek om de herwaarderingsplannen voor stads- en dorpsgezichten te koppelen aan instrumenten uit de ruimtelijke ordening	2008 Zie initiatief 11		Inge Appermont
17 Alternatieve financiering in de toekomst	Restauratiebeluit		Toetsing aan de praktijk van het theoretische model voor de oprichting van een Vlaams restauratiefonds op basis van één of meerdere concrete proefprojecten. Mogelijkheden va N alternatieve financiering worden besproken met PMV en cel PPS.		neen	Karel Robijns

Toelichting per kolom:

- Geef de titel van het initiatief, zoals beschreven in de lijsten die opgenomen zijn als bijlage 2 bij de regeringsnota tot invoering van de regelgevingsagenda.
- Geef aan welke bestaande regelgeving “betrokken” is bij het regelgevingsinitiatief, bijvoorbeeld te wijzigen en/of ter uitvoering ervan. Dit kan ook Europese regelgeving betreffen.

- In het regelgevings- of beleidsinitiatief juridisch gezien binnen een bepaalde periode moet uitgevoerd worden (bijvoorbeeld de omzetting van een Europese richtlijn), geef dit duidelijk aan.
- Vat de beleidsdoelstellingen of de beoogde effecten van het beleidsinitiatief kort samen, zoals beschreven in de beleidsbrief.
- Beschrijf kort de te doorlopen fases en hun timing, zoals bijvoorbeeld geplande agenderingen op de ministerraad.
- Geef aan of een RIA voor dit beleidsinitiatief wordt opgesteld. Indien dit niet het geval is, geef dan aan waarom niet (uitzonderingsgronden).
- Contactpersoon.